

**Univerzitet u Sarajevu - Fakultet zdravstvenih
studija**

**PRIRUČNIK KVALITETA I AKADEMSKIH
STANDARDA
(ESG; HEA)**

6. izdanje priručnika

Pripremile:

**Prof. dr. Arzija Pašalić
Prof. dr. Amila Jaganjac
Prof.dr. Gordana Manić
Doc.dr. Vedran Jakupović
Ass. Nerma Bašić**

Sarajevo, 05.05.2025.godine

Pripremile:	Ocjenila:	Odobrila:
Prof. dr. Arzija Pašalić Prof. dr. Amila Jaganjac Prof.dr. Gordana Manić Doc.dr. Vedran Jakupović Ass. Nerma Bašić	Prodekan za kvalitet Prof. dr. Amila Jaganjac	Dekan Prof. dr. Arzija Pašalić

Sadržaj:

1. UVOD	6
1.1. Cilj	6
1.2. Svrha	7
1.3. Kontekst	8
1.4. Definicije	15
1.5. Kontakt podaci	19
1.6. Vodič za korisnike	19
2. IZJAVA UPRAVE	21
3. PREDSTAVLJANJE	22
3.1. Univerzitet u Sarajevu - Fakultet zdravstvenih studija	22
3.2. Imovina Fakulteta	24
3.3. IT podrška	27
3.4. Rukovodstvo/upravna tijela	28
3.5. Organizacione jedinice	32
3.6. Udruženja za podršku studentima	32
3.6.1. Asocijacija studenata i studentica Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu	32
3.6.2. Studentski Parlament Univerziteta u Sarajevu	32
3.6.3. AIESEC BiH	33
3.7. ALUMNI ASOCIJACIJA	33
3.7.1 Opći ciljevi Alumni asocijacije	34
3.7.2 Specifični ciljevi Alumni asocijacije	34
3.8. Misija	36
3.9. Vizija	36
3.10. Strategija i strateški ciljevi	36
4. SISTEM UPRAVLJANJA KVALITETOM	36
4.1. Sistem upravljanja kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu - FZS	36
4.1.1. Dokumentacija o sistemu upravljanja kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu - FZS	37
4.2. Sistem osiguranja kvaliteta	42

4.3. Ured za kvalitet	42
4.4. Odbor za osiguranje kvaliteta.....	42
5. KRITERIJI I ZAHTJEVI AKREDITACIJA NA UNIVERZITETU U SARAJEVU – FAKULTETU ZDRAVSTVENIH STUDIJA	45
5.1. ESG	45
5.1.1. Evropski standardi i smjernice za interno osiguranje kvaliteta u visokoškolskim ustanovama	45
5.1.2. Evropski standardi za eksterno osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju	46
5.1.3. Izrada procedura za eksterno osiguranje kvaliteta.....	46
5.1.4. Kriteriji za odlučivanje	46
5.1.5. Procesi primjereni namjeni.....	46
5.1.6. Izvještavanje.....	46
5.1.7. Procedure za dalji rad	46
5.1.8. Periodični pregledi	46
5.1.9. Analiza na nivou cijelog sistema.....	46
5.2. HEA.....	47
6. ODGOVORNOST UPRAVE.....	50
6.1. Usmjerenost prema korisnicima	50
6.2. Jednake mogućnosti	51
6.2.1. Opće, rodne, rasne i kulturne politike	51
6.2.2. Ured za podršku studentima	52
6.2.3. Studenti s poteškoćama u razvoju i invaliditetom	52
6.2.4. Žalbe studenata.....	53
6.3. Rekrutovanje i prijem.....	54
6.3.1. Politike i prakse prijema.....	54
6.3.2. Upis studenata i početak nastave.....	54
6.3.3. Mobilnost studenata	54
6.4. Nagrade	55
6.4.1. Završetak studija.....	55
6.4.2. Dodatak diplomi	55
6.5. Politika kvaliteta.....	56
6.6. Planiranje sistema upravljanja kvalitetom.....	57

6.7. Odgovornost, ovlaštenja i komunikacija	57
6.8. Upravina ocjena.....	59
7. INTERNACIONALIZACIJA	61
7.1. Ured za međunarodnu saradnju.....	61
8. UPRAVLJANJE RESURSIMA.....	67
8.1. Ljudski resursi	67
8.3. Sukob interesa	72
8.4. Podrška nastavnom osoblju	73
8.5. Orijentacija novog nastavnog osoblja	74
8.6. Razvoj i akademsko napredovanje akademskog osoblja.....	74
8.7. Praćenje sudjelovanja nastavnog osoblja na konferencijama i stručnim skupovima	76
8.8. Infrastruktura	77
9. REALIZACIJA NASTAVNO-NAUČNOG PROCESA	79
9.1. Planiranje nastave.....	79
9.2. Vrednovanje nastave	80
9.3. Ciklusi studija.....	80
9.4. I (prvi) ciklus studija	80
9.4.1. Studij fizioterapije	81
9.4.2. Studij laboratorijskih tehnologija	83
9.4.3. Studij radioloških tehnologija.....	84
9.4.4. Studij sanitarno inženjerstvo	85
9.4.5. Studij zdravstvene njege.....	86
9.4.6. Studij babičarstva/primaljstva	88
9.4.7. Studij zdravstvenog nutricionizma i dijetetike	90
9.5. Drugi (II) ciklus studija	91
9.6. Treći (III) ciklus studija – DOKTORSKI STUDIJ ZDRAVSTVENIH NAUKA	92
9.6.1. Kompetencije doktora zdravstvenih nauka	92
10. REALIZACIJA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOG PROCESA.....	93
10.1. Fond za NIR Federalnog i Kantonalnog ministarstva za obrazovanje i nauku	93
10.2. Fond za NIR	93

10.3. Izdavačke aktivnosti FZS	93
10.4. Indeksirane publikacije FZS.....	93
10.5. Odbor za projekte	94
11. CJELOŽIVOTNO UČENJE	99
11.1. Način izvođenja LLL programa	99
12. REGULATORNI AKADEMSKI OKVIR	100
12.1. Opšte akademske regulative	100
12.2. Disciplina i ponašanje studenata	100
12.3. Ocjenjivanje, ispiti i žalbe	101
12.5. Komisijsko polaganje ispita zbog izuzeća predmetnog nastavnika.....	105
12.5. Plagijarizam.....	105
13. AKTIVNOSTI ZA PODRŠKU STUDENTIMA	106
13.1 Služba za planiranje nastave i studentska pitanja.....	106
13.2. Biblioteka	107
14. MJERENJE, ANALIZA I POBOLJŠANJE.....	111
14.1. Kontrolni instrumenti za mjerenje, analize i poboljšanja	111
14.2. Evaluacija ankete o zadovoljstvu studenata	112
14.3. Benchmarking i eksterni peer-review.....	115
14.4. Ocjena od strane uprave	116
14.5. Interni audit	116
14.5.1. Sistemi izvještavanja	116
15. POBOLJŠANJA NA FZS	118
LITERATURA.....	119
PRILOG 1.	120

1. UVOD

1.1. Cilj

Cilj Priručnika za kvalitet je da prikaže usvojene politike i procedure Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija (u daljem tekstu FZS) za upravljanje i poboljšanje kvaliteta temeljnih procesa učenja i podučavanja u svim ponuđenim programima i modulima na I, II i III ciklusu studija, naučno-istraživačkog rada, programa cjeloživotnog učenja, te ukupni kvalitet rada Univerzitetu u Sarajevu - FZS.

Priručnik opisuje cjelokupne aktivnosti koje se provode na Univerzitetu u Sarajevu - FZS u okviru registrovane djelatnosti visokog obrazovanja, s posebnim fokusom na sistem osiguranja i upravljanja kvalitetom.

Temeljne vrijednosti na Univerzitetu u Sarajevu - FZS koje dijele svi uposlenici, studenti i ostali korisnici su:

- upotreba savremenih edukativnih metoda,
- osposobljavanje za samostalan praktičan rad sa ljudima unutar svoje buduće profesije,
- usvajanje temeljnih principa timskog rada u zdravstvu,
- spoznaja naučno-istraživačkog rada unutar odabrane oblasti,
- NPP i politika upisa su koordinirani s aktuelnim potrebama u zdravstvu.
- Svi uposlenici učestvuju u realizaciji navedenih ciljeva.
- Zdravstveno tržište rada je prepoznalo kadrove koji se educiraju na Univerzitetu u Sarajevu - FZS kao zdravstvene radnike i istraživače.

Priručnik sadrži i odnosi se na informacije koje su različite u statusu.

- Informacije i izjave bazirane na zakonskoj regulativi su obigatorne, te moraju biti u potpunosti implementirane.
- Razvijene i dokumentovane procedure i standardi u skladu sa zahtjevima međunarodnih akreditacijskih i certifikacijskih kuća.

Sve aktivnosti Univerziteta u Sarajevu - FZS vezane za kvalitet i standarde trebaju biti preduzete u skladu sa sadržajem ovog Priručnika. Institucionalno upravljanje, te upravljanje akademskim i stručnim programima mora biti implementirano u skladu s datim politikama i procedurama (interno i eksterno).

Politika kvaliteta Univerziteta u Sarajevu - FZS je objavljena na web stranici Fakulteta i kao takva dostupna svim korisnicima. Priručnik može biti objavljen na web stranici www.fzs.unsa.ba, a može biti štampan u cjelosti ili u dijelovima i dostupan isključivo uposlenicima Univerziteta u Sarajevu - FZS. Priručnik se stalno inovira i web verzija se smatra finalnom verzijom.

1.2. Svrha

Priručnik za kvalitet Fakulteta zdravstvenih studija (u daljem tekstu: Priručnik) je dokument za unutrašnje i vanjske potrebe, koji daje zacrtanu politiku kvaliteta, način udovoljavanja zahtjevima međunarodnih i evropskih standarda i način ostvarivanja postavljenih ciljeva.

Svrha postojanja ovakvog Priručnika je da se informišu svi uposleni na Fakultetu o svakom procesu i koracima prema poboljšanju istih. Ovo je osnovni razlog zbog čega je ovaj Priručnik usvojen.

Priručnik za kvalitet je osnovni dokument koji opisuje sistem osiguranja i upravljanja kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu - FZS. Ostali dokumenti obuhvataju procedure, radne upute i obrasce, te ostale dokumente neophodne za odvijanje aktivnosti na Univerzitetu u Sarajevu - FZS. Priručnik opisuje sistem i sposobnost ispunjavanja zahtjeva i očekivanja korisnika. Priručnik sistema osiguranja i upravljanja kvalitetom primjenjuje se na sve procese i aktivnosti koji se odvijaju na Univerzitetu u Sarajevu - FZS.

Cilj Priručnika je odrediti ključna područja djelovanja i definisati standarde i smjernice kvaliteta za sve unutrašnje i vanjske ciljne skupine.

1.3. Kontekst

Tabela 1. Važeći zakonski i podzakonski okvir

No	DOKUMENT	USVOJEN OD STRANE	IZVOR
1.	Zakon o visokom obrazovanju KS	Skupština KS (Službene novine Kantona Sarajevo, broj 36/22)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/zakon-o-visokom-obrazovanju-2022-godina
2.	Odluka o usvajanju prioriteta za razvoj visokog obrazovanja u BiH za razdoblje 2016-2026	Vijeće ministara BiH (Službene novine Kantona Sarajevo, broj 31/11)	http://www.unsa.ba/sites/default/files/dodatak/2018-01/prioriteti_razvojVO_16_26.pdf
3.	Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini	Vijeće ministara BiH (Službene novine Kantona Sarajevo, broj 31/11)	http://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/osnove-kvalifikacijskog-okvira-bosne-i-hercegovine
4.	Okvirni zakon o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini	Parlamentarna skupština BiH (Službeni list, broj 59/07)	https://www.unsa.ba/index.php/o-univerzitetu/propisi/okvirni-zakon-o-visokom-obrazovanju-u-bosni-i-hercegovini
5.	Okvirni zakon o osnovama naučno-istraživačke djelatnosti i koordinaciji unutrašnje i međunarodne naučno-istraživačke saradnje Bosne i Hercegovine	Parlamentarna skupština BiH (Službeni list, broj 43/09)	https://www.unsa.ba/index.php/o-univerzitetu/propisi/okvirni-zakon-o-osnovama-naucno-istrazivacke-djelatnosti-i-koordinaciji
6.	Standardi i normativi za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja na području Kantona Sarajevo	Vlada KS (Sl. novine Kantona Sarajevo, broj 17/19)	https://www.unsa.ba/index.php/o-univerzitetu/propisi/standardi-i-normativi-za-obavljanje-djelatnosti-visokog-obrazovanja-na-0
7.	Kolektivni ugovor za djelatnost visokog obrazovanja i nauke na Univerzitetu u Sarajevu	Vlada KS (Službene novine Kantona Sarajevo, broj: 10/24)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/kolektivni-ugovor-za-djelatnost-visokog-obrazovanja-i-nauke-na-univerzitetu
8.	Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo, Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo	Vlada KS (Službene novine Kantona Sarajevo", broj 19/21 i 10/22)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/uredba-o-postupku-prijema-u-radni-odnos-u-javnom-sektoru-na-teritoriji

9.	Pravilnik o priznavanju inostranih visokoškolskih kvalifikacija	Senat Univerziteta u Sarajevu Odluka broj: 01-16-73/22 od 27.10.2022.	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-priznavanju-inostranih-visokoskolskih-kvalifikacija-0
10.	Pravilnik o sadržaju javnih isprava koje izdaju visokoškolske ustanove na području Kantona Sarajevo	Vlada KS (Službene novine Kantona Sarajevo, broj 49/19)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-sadrzaju-javnih-isprava-koje-izdaju-visokoskolske-ustanove-u
11.	Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa na visokoškolskim ustanovama u Kantonu Sarajevo	Vlada KS (Službene novine Kantona Sarajevo, broj 21/19)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-akreditaciji-visokoskolskih-ustanova-i-studijskih-programa-na
12.	Pravilnik o stjecanju i korištenju akademskih titula, stručnih i naučnih/umjetničkih zvanja na visokoškolskim ustanovama na području Kantona Sarajevo objavljen je u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", broj 46/23	Vlada KS (Službene novine Kantona Sarajevo, broj 46/23)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-sticanju-i-koristenju-akademskih-titula-strucnih-i-naucnih
13.	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o ostvarivanju i raspolaganju vanbudžetskim prihodima Univerziteta u Sarajevu	Vlada KS (Službene novine Kantona Sarajevo, broj 37/17)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-izmjeni-pravilnika-o-ostvarivanju-i-raspolaganju-vanbudzetskim
14.	Zakon o naučnoistraživačkoj djelatnosti	Skupština KS (Službene novine Kantona Sarajevo, broj 26/16)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/zakon-o-naucnoistrazivackoj-djelatnosti
15.	Zakon o plaćama i naknadama članova organa upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo	Skupština KS (Službene novine Kantona Sarajevo, broj 10/16)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/zakon-o-placama-i-naknadama-clanova-organa-upravljanja-i-drugih-organa
16.	Odluka Vlade Kantona Sarajevo o davanju saglasnosti na visinu participacije cijena usluga, upisnina i drugih troškova studija na Univerzitetu u Sarajevu, te fakulteta i akademija u njegovom sastavu	Vlada KS Broj: 02-05-19288-9/09 od 11.06.2009.	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/odluka-vlade-kantona-sarajevo-o-davanju-saglasnosti-na-visinu-participacije
17.	Statut Univerziteta u Sarajevu	Senat Univerziteta u Sarajevu, (odluka broj: 01-14-35-1/23 od 26.07.2023 godine)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/statut-univerziteta-u-sarajevu-0
18.	Pravila studiranja za treći ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu - 2024	Senat Univerziteta u Sarajevu je na 66. redovnoj sjednici održanoj 28. 02. 2024. godine donio Odluku o donošenju Pravila studiranja za treći ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu	<u>Pravila studiranja za treći ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu - 2024 Univerzitet u Sarajevu (unsa.ba)</u>
19.	Pravilnik o korištenju vlastitih prihoda Univerziteta u Sarajevu	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu je na 22. redovnoj sjednici	<u>Pravilnik o korištenju vlastitih prihoda Univerziteta u Sarajevu </u>

		održanoj 30. 01. 2024. godine donio Pravilnik o vlastitim prihodima Univerziteta u Sarajevu.	<u>Univerzitet u Sarajevu (unsa.ba)</u>
20.	Pravilnik o plaćama i naknadama Univerziteta u Sarajevu	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu je na 22. redovnoj sjednici održanoj 30. 01. 2024. godine donio Pravilnik o plaćama i naknadama Univerziteta u Sarajevu	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-placama-i-naknadama-univerziteta-u-sarajevu
21.	Pravilnik o radu Univerziteta u Sarajevu	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu je na 22. redovnoj sjednici održanoj 30. 01. 2024. godine donio Pravilnik o radu Univerziteta u Sarajevu	<u>Pravilnik o radu Univerziteta u Sarajevu Univerzitet u Sarajevu (unsa.ba)</u>
22.	Instrukcija o razvrstavanju i načinu uplate javnih vlastitih prihoda Univerziteta/članica	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu je na 22. vanrednoj sjednici, održanoj dana 09. 01. 2024. godine, donio Instrukciju o razvrstavanju i načinu uplate javnih vlastitih prihoda Univerziteta/članica	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/instrukcija-o-razvrstavanju-i-nacinu-uplate-javnih-vlastitih-prihoda
23.	Pravilnik o mobilnosti Univerziteta u Sarajevu	Senat Univerziteta u Sarajevu je na 64. redovnoj sjednici održanoj 20. 12. 2023. godine donio Odluku o donošenju Pravilnika o mobilnosti Univerziteta u Sarajevu broj: 01-21-23/23	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-mobilnosti-univerziteta-u-sarajevu
24.	Pravilnik o načinu korištenja softvera za detekciju plagijarizma Univerziteta u Sarajevu (prečišćeni tekst)	Senat Univerziteta u Sarajevu je na 64. redovnoj sjednici održanoj 20. 12. 2023. godine usvojio izmjene i dopune Pravilnika o načinu korištenja softvera za detekciju plagijarizma Univerziteta u Sarajevu	<u>Pravilnik o načinu korištenja softvera za detekciju plagijarizma Univerziteta u Sarajevu (prečišćeni tekst) Univerzitet u Sarajevu (unsa.ba)</u>
25.	Poslovnik o radu Senata Univerziteta u Sarajevu	Senat Univerziteta u Sarajevu je na 64. redovnoj sjednici održanoj 20. 12. 2023. godine donio Poslovnik o radu Senata Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-21-22-1/23	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/poslovnik-o-radu-senata-univerziteta-u-sarajevu-0
26.	Pravila studiranja za prvi i drugi ciklus studija, integrisani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu	Senat Univerziteta u Sarajevu je na 61. redovnoj sjednici održanoj 27. 09. 2023. godine donio Pravila studiranja za prvi i drugi ciklus studija, integrisani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu	tps://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravila-studiranja-za-prvi-i-drugi-ciklus-studija-integrisani-strucni-i
27.	Upute o realizaciji izbora u isto ili više akademsko zvanje na Univerzitetu u Sarajevu u skladu sa uslovima propisanim ranijim Zakonom	Senat Univerziteta u Sarajevu je na 61. redovnoj sjednici održanoj 27. 09. 2023. godine donio Upute o realizaciji izbora u isto ili više akademsko zvanje na Univerzitetu	<u>Upute o realizaciji izbora u isto ili više akademsko zvanje na Univerzitetu u Sarajevu u skladu sa uslovima propisanim ranijim Zakonom Univerzitet u Sarajevu</u>

		u Sarajevu u skladu sa uslovima propisanim ranijim Zakonom	(unsa.ba)
28.	Pravilnik o zakupu poslovnih prostora na Univerzitetu u Sarajevu	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu je na 14. vanrednoj sjednici održanoj 28. 04. 2023. godine usvojio Pravilnik o zakupu poslovnih prostora na Univerzitetu u Sarajevu	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/propisi-univerziteta-u-sarajevu?page=1
29.	Instrukcija o sadržaju i vođenju evidencije o korisnicima arhivske građe na Univerzitetu u Sarajevu	Rektor Univerziteta u Sarajevu, Odluka broj: 0101-2976-1/23 od 20.03.2023.	https://www.unsa.ba/sites/default/files/dodatak/2023-03/Instrukcija%20-evidencija%20o%20korisnicima%20arhivske%20gra%C4%91e.pdf
30.	Pravilnik o postupku internog prijavljivanja korupcije i postupanju po zaprimljenim prijavama korupcije na Univerzitetu u Sarajevu	Rektor Univerziteta u Sarajevu, broj: 0101-12936-1/22 od 01.12.2022.	https://www.unsa.ba/sites/default/files/dodatak/2022-12/Pravilnik-%20protiv%20korupcije-%20scan.pdf
31.	Pravilnik o kriterijima za rashodovanje, otpis, knjiženje viškova i manjkova stalnih sredstava i sitnog inventara, te javnom nadmetanju putem licitacije i aukcije Univerziteta u Sarajevu	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu je na devetoj redovnoj sjednici održanoj 23. 11. 2022. godine usvojio Pravilnik o kriterijima za rashodovanje, otpis, knjiženje viškova i manjkova stalnih sredstava i sitnog inventara, te javnom nadmetanju putem licitacije i aukcije Univerziteta u Sarajevu	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-kriterijima-za-rashodovanje-otpis-knjiizenje-viskova-i-manjkova
32.	Pravilnik o finansijskom poslovanju Univerziteta u Sarajeva	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu je na devetoj redovnoj sjednici održanoj 23. 11. 2022. godine usvojio Pravilnik o finansijskom poslovanju Univerziteta u Sarajevu	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-finansijskom-poslovanju-univerziteta-u-sarajeva
33.	Pravilnik o dodjeli počasnog zvanja profesor emeritus Univerziteta u Sarajevu	Senat Univerziteta u Sarajevu, Odluka broj: 01-14-69/19 od 27.05.2019. i broj: 01-11-51/22 od 20.07.2022.	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-dodjeli-pocasnog-zvanja-profesor-emeritus-univerziteta-u
34.	Pravilnik o protokolu i upotrebi naziva, grba i zastave Univerziteta u Sarajevu	Senat Univerziteta u Sarajevu (odluka broj: 01-14-190/21 od 29. 09. 2021. godine)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-protokolu-i-upotrebi-naziva-grba-i-zastave-univerziteta-u
35.	Uputstvo o načinu izrade, namjeni i upotrebi, čuvanju, evidenciji i uništavanju pečata, suhog žiga i prijemnog štamblja Univerziteta u Sarajevu	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu (02-24-6/21 od 26.07.2021.)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/uputstvo-o-nacinu-izrade-namjeni-i-upotrebi-cuvanju-evidenciji-i-unistavanju

36.	Smjernice o osiguranju javnosti rada i objavi obaveznih sadržaja na službenim web stranicama organizacionih jedinica Univerziteta u Sarajevu	Senat Univerziteta u Sarajevu 01-12-116/21 od 22.07.2021.	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/smjernice-o-osiguranju-javnosti-rada-i-objavi-obaveznih-sadrzaja-na
37.	Etički kodeks Univerziteta u Sarajevu, Odluka o izmjenama i dopunama Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu	Senat Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-38-1696-1/12 od 27.06.2012. i Odluka broj: 01-14-192/21 od 29.09.2021.	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/smjernice-o-osiguranju-javnosti-rada-i-objavi-obaveznih-sadrzaja-na
38.	Prečišćeni tekst Pravilnika o nagrađivanju akademskog i naučnoistraživačkog osoblja Univerziteta u Sarajevu na osnovu rezultata naučnog/umjetničkog rada	Senat Univerziteta u Sarajevu (01-6-91/22 od 27. 04. 2022. godine.)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/precisceni-tekst-pravilnika-o-nagradivanju-akademskog-i-naucnoistrazivackog
39.	Pravilnik o zaštiti na radu Univerziteta u Sarajevu	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu (02-10-6-1/21 od 18. 03. 2021. godine)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-zastiti-na-radu-univerziteta-u-sarajevu
40.	Pravilnik o postupku predlaganja, ocjene, usvajanja novih i izmjena postojećih studijskih programa i nastavnih planova i programa na Univerzitetu u Sarajevu	Odluka Senata Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-1101-97-1/18 od 19.12.2018.	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-postupku-predlaganja-ocjene-usvajanja-novih-i-izmjena-postojecih
41.	Prečišćeni tekst Pravilnika o upravljanju projektima na Univerzitetu u Sarajevu	Odluka Senata Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-9-82/22 od 29.06.2022.	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-upravljanju-projektima-na-univerzitetu-u-sarajevu
42.	Pravilnik o ekvivalenciji ranije stečenih akademskih titula, naučnih i stručnih zvanja	Senat Univerziteta u Sarajevu (odluka broj: 01-14-88/20 od 24.06.2020.)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-ekvivalenciji-ranije-stecenih-akademskih-titula-naucnih-i
43.	Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Rektorata i podorganizacionih jedinica Univerziteta u Sarajevu	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu (14-3-1-2/21 od 22.04.2021.)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-unutrasnjoj-organizaciji-i-sistematizaciji-radnih-mjesta
44.	Jedinstveni pravilnik o radu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta na Univerzitetu u Sarajevu,	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu (broj: 14-3-1-2/21 od 22.04.2021.	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/jedinstveni-pravilnik-o-radu-sa-pravilnikom-o-unutrasnjoj-organizaciji-i-0

45.	Pravilnik o dodjeli počasnog doktorata Univerziteta u Sarajevu	Senat Univerziteta u Sarajevu (Odluka broj: 01-14-70/19 od 27.05.2019.)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-dodjeli-pocasnog-doktorata-univerziteta-u-sarajevu
46.	Pravilnik o mobilnosti Univerziteta u Sarajevu	Senat Univerziteta u Sarajevu (19. 12. 2018. broj: 01-1101-100-1/18)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-mobilnosti-univerziteta-u-sarajevu
47.	Pravilnik o blagajničkom poslovanju	Upravni odbor Univerziteta u	https://www.unsa.ba/o-

	Univerziteta u Sarajevu	Sarajevu (broj: 0101-38-276/11 i 25. 01. 2019. broj: 02-16/19)	univerzitetu/propisi/pravilnik-o-blagajnickom-poslovanju-univerziteta-u-sarajevu-0
48.	Pravilnik o javnim nabavkama roba, usluga i radova Univerziteta u Sarajevu	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu (25. 01. 2019. broj: 02-17/19)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-javnim-nabavkama-roba-usluga-i-radova-univerziteta-u-sarajevu
49.	Pravilnik o sistemu osiguranja i upravljanja kvalitetom Univerziteta u Sarajevu	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu (broj: 02-19/19 od 25. 01. 2019.)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-sistemu-osiguranja-i-upravljanja-kvalitetom-univerziteta-u
50.	Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama Univerziteta u Sarajevu	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu (broj: 02-14/19 od 25. 01. 2019.)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-racunovodstvu-i-racunovodstvenim-politikama-univerziteta-u-0
51.	Pravilnik o studentskoj evaluaciji rada akademskog osoblja i uspješnosti realizacije nastavnih planova i programa na Univerzitetu u Sarajevu	Senat Univerziteta u Sarajevu (broj: 01-1101-99-1/18 od 19. 12. 2018.)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-studentskoj-evaluaciji-rada-akademskog-osoblja-i-uspjesnosti
52.	Pravilnik o ekvivalenciji položenih ispita na Univerzitetu u Sarajevu	Senat Univerziteta u Sarajevu (broj: 01-1101-96-1/18 od 19. 12. 2018.)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-ekvivalenciji-polozenih-ispita-na-univerzitetu-u-sarajevu
53.	Pravilnik o bitnim elementima ugovora o studiranju	Senat Univerziteta u Sarajevu (broj: 01-1095/18 od 12. 10. 2018	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-bitnim-elementima-ugovora-o-studiranju
54.	Pravilnik o međunarodnim projektima na Univerzitetu u Sarajevu	Senat Univerziteta u Sarajevu 25. 01. 2017.	http://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-medunarodnim-projektima-na-univerzitetu-u-sarajevu
55.	Zakon o izmjeni zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini	Parlamentarna skupština BiH (Službene novine, 100/13)	http://www.mpr.gov.ba/pristup_info/default.aspx?id=2574&langTag=bs-BA
56.	Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima u BiH	Parlamentarna skupština BiH (Službeni glasnik BiH 7/02)	http://www.ipr.gov.ba
57.	Pravilnik o službenim putovanjima na Univerzitetu u Sarajevu	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu (odluka broj: 02-6242/15 od 10.09.2015.)	https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-službenim-putovanjima-na-univerzitetu-u-sarajevu
58.	Pravilnik o nagrađivanju akademskog i naučnoistraživačkog osoblja Univerziteta u Sarajevu na osnovu rezultata naučnog/umjetničkog rada	Senat Univerziteta u Sarajevu	https://www.unsa.ba/sites/default/files/dodatak/2024-10/Pravilnik_o_nagradjivanju_pre%C4%8Di%C5%A1%C4%87eni%20tekst_juli%202024.pdf
59.	Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Fakulteta zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu	Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu, broj: 02-32-3/24 od 12.11.2024.	https://www.fzs.unsa.ba/dokumenti

60.	Poslovnik o radu Vijeća Univerziteta u Sarajevu – Fakulteta zdravstvenih studija	Vijeće Univerziteta u Sarajevu – Fakulteta zdravstvenih studija (10.11.2023.)	<u>Dokumenti – Fakultet zdravstvenih studija (unsa.ba)</u>
61.	Standards and Guidelines for QA in EHEA	ENQA	http://www.heg.gov.ba
62.	Dokumenti Agencije za osiguranje kvaliteta u VO u BiH	Agencija za razvoj VO i QA	http://www.heg.gov.ba
63.	Kriteriji za akreditaciju VŠŠ u BiH	Agencija za razvoj VO i QA	http://www.heg.gov.ba

Priručnik i njegov sadržaj čine dio kvaliteta i regulatornog okvira FZS.

1.4. Definicije

Tabela 2. Definicije

No.	POJAM	DEFINICIJA
1.	Kvaliteta (quality)	Definicija kvalitete u obrazovanju jest “kontinuirani proces koji osigurava ispunjavanje dogovorenih standarda”. Dogovoreni standardi trebali bi osigurati da svaka obrazovna institucija gdje je kvaliteta osigurana ima potencijal ostvarivanja visoke kvalitete sadržaja i rezultata.
2.	Kontrola kvalitete (Quality Control)	Kontrola kvalitete odnosi se na formalni i neformalni proces verifikacije koji koriste institucije kako bi pratile kvalitetu i standarde, a kojim osiguravaju zadovoljavajuće rezultate
3.	Akademsko osoblje	Čine lica koja učestvuju u nastavnom procesu ili su angažirana u naučno-nastavnom, umjetničkom ili umjetničko-nastavnom radu na akreditiranoj i licenciranoj visokoškolskoj ustanovi i koja su izabrana u akademska zvanja.
4.	Akreditacija	Formalna potvrda (rješenje) o ispunjenosti Kriterija za akreditaciju koju propisuje Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta (u daljem tekstu: Agencija), a koju nakon provedene nezavisne vanjske ocjene kvaliteta i preporuke Agencije, donosi ministar obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo.
5.	Ciklusi studija	Ciklusi studija predstavljaju nivoe, odnosno gradirane cjeline Bolonjskog visokoobrazovnog procesa identifikovane kao prvi ciklus (I) - dodiplomski (baccalaureate), drugi ciklus (II) - magistarski studij i treći ciklus (III) - doktorski studij.
6.	Diploma	Diploma predstavlja javnu ispravu kojom se dokazuje da je stečena kvalifikacija rezultat uspješno završenog ciklusa studija zasnovanog na osnovnom modelu utvrđenom za jedinstveni evropski prostor visokog obrazovanja.
7.	Dodatak diplomi	Javna isprava koja se izdaje i prilaže uz diplomu akreditirane i licencirane visokoškolske ustanove radi detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i pravila studiranja i postignute rezultate tokom studija lica kojem je diploma izdata.
8.	ECTS (european credit transfer system)	Evropski sistem prenosa studijskih bodova - kredita. Studijski bodovi - krediti se koriste za definiranje obima i zahtjevnosti svakog predmeta, a određuju se na bazi optimalnog radnog opterećenja studenta neophodnog za savladavanje svakog predmeta pojedinačno.
9.	Evalvacija (ocjena) kvaliteta	Kvalitet akreditirane i licencirane visokoškolske ustanove predstavlja postupak formalnog ocjenjivanja i utvrđivanja dostignutog stepena kvaliteta procesa i procedura koji se odvijaju na akreditiranoj i licenciranoj visokoškolskoj ustanovi.

10.	Licenciranje	Proces provjere ispunjenosti Standarda i normativa za osnivanje i rad visokoškolske ustanove radi dodjele dozvole (licence) za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja
11.	Nastavni plan i program	Dokument kojim se uspostavlja profil kompetentnosti akademskog osoblja, sadržaj i struktura studijskih programa i postupak provjere znanja.
12.	Student	Lice upisano na akreditiranu i licenciranu visokoškolsku ustanovu, koje studij pohađa redovno vanredno, učenjem na daljinu ili kombiniranjem ova tri modela studiranja na način utvrđen statutom visokoškolske ustanove.
13.	Studij	Proces definisan nastavnim planom i programom u kojem student pohađa utvrđeni nastavni, naučno-nastavni ili umjetničko-nastavni program koji organizuje i provodi akreditirana i licencirana visokoškolska ustanova, a nakon čijeg uspješnog završetka student stiče pravo na akademsku titulu odnosno određeno zvanje.
14.	Studijski program	Nastavni plan i program koji pokriva jednu ili više naučnih oblasti, a čija realizacija kroz nastavno-naučni/umjetnički proces vodi do jednog od tri akademska stepena u skladu s bolonjskom deklaracijom. Konačnu odluku za usvajanje studijskog programa donosi senat visokoškolske ustanove.
15.	Univerzitet	Akreditirana i licencirana visokoškolska ustanova koja se bavi nastavnim, naučno-nastavnim, umjetničkim, umjetničko-nastavnim i naučno-istraživačkim radom, te drugim vidovima stručno-konsultantskih i ekspertnih usluga u skladu sa zakonom, a koja nudi akademske stepene sva tri ciklusa studija i realizira najmanje pet različitih nastavnih programa iz najmanje tri naučne oblasti - prirodne nauke, tehničke nauke, biomedicina i zdravstvo, biotehničke nauke, društvene nauke i humanističke nauke
16.	Predstavničko tijelo studenata	Tijelo koje zastupa i artikuliše interese studenata te daje doprinos ostvarenju naučnih, kulturnih, akademskih i drugih društveno korisnih potreba studenata, a na osnovu demokratskih principa i u skladu sa zakonom.

17.	Visokoškolska ustanova	Ustanova koja se bavi djelatnošću visokog obrazovanja u skladu sa zakonom.
18.	Visoko obrazovanje	Obrazovanje koje se realizuje na visokoškolskoj ustanovi nakon završetka četverogodišnjeg srednjoškolskog obrazovanja, a koje vodi do nastavnim programom predviđene akademske titule, odnosno stručnog ili naučnog zvanja, u skladu sa zakonom i drugim propisima.
19.	HEA	Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta.
20.	ENQA	Evropska asocijacija za osiguranje kvaliteta
21.	ESG	Standardi i smjernice za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.
22.	Obrazovanje	Sticanje znanja i vještina u sklopu redovnog školovanja

23.	Infrastruktura	Sistem objekata, opreme i usluga potrebnih za funkcionisanje organizacije
24.	Osiguranje kvalitetom (Quality Assurance)	Osiguranje kvalitete odnosi se na sredstva ili procese kojima institucija jamči da se standardi i kvaliteta obrazovanja koje nudi održavaju i unaprjeđuju. Termin Quality Assurance (QA), odnosno osiguranje kvalitete, danas se koristi i za vanjsko (External Quality Assurance) osiguranje kvalitete i za unutar institucijsko osiguranje kvalitete (Internal Quality Assurance). Stoga je iznimno bitno pratiti kontekst u kojem se termin koristi.
25.	Pokazatelji (indicators)	Operativne varijable koje se odnose na posebne empirijski mjerljive karakteristike visokoškolskih institucija, odnosno studijskih programa na temelju kojih se mogu prikupiti dokazi da bi se odredilo jesu li standardi zadovoljeni. Pomoću pokazatelja identificiraju se trendovi uspješnosti i podrupja u kojima je potrebno poduzeti određene korektivne radnje s ciljem unaprjeđenja kvalitete institucije.
26.	Unapređenje kvalitete (Quality Enhancement)	Unapređenje kvalitete je proces pozitivnog mijenjanja aktivnosti unutar institucije kako bi se osigurao kontinuiran napredak u kvaliteti obrazovanja koju institucija pruža.
27.	Unutar institucijsko osiguranje kvalitete (Internal Quality Assurance)	Unutar institucijsko osiguranje kvalitete (ili unutarnje osiguranje kvalitete) odnosi se na sredstva ili procese kojima sama visokoobrazovna institucija jamči da se standardi i kvaliteta obrazovanja koje visokoobrazovna institucija nudi održavaju i unaprjeđuju. Provodi se kontinuirano (svakog semestra na primjeru Vodič kroz osiguranje kvalitete Sveučilište u Mostaru o evaluacije pojedinih predmeta), na svim razinama, od evaluacije pojedinih predmeta preko programa, do samog vodstva i funkcioniranja visokoobrazovne institucije. Rezultati unutar institucijskog osiguranja kvalitete najprije su prvi dokumenti koji se razmatraju u pripremi vanjskog osiguranja kvalitete
28.	Vanjsko osiguranje kvalitete (External Quality Assurance)	Vanjsko osiguranje kvalitete odnosi se na sredstva ili procese kojima nezavisna institucija (agencija za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju) jamči da se standardi i kvaliteta obrazovanja koje visokoobrazovna institucija nudi održavaju i unaprjeđuju. Vanjsko osiguranje kvalitete provodi se periodično (u Europi najčešće svakih 3 do 5 godina), na bilo kojoj razini, od evaluacije pojedinih programa do sveučilišne razine te najčešće služi kao temelj akreditaciji.
29.	Kontrola i ispitivanje (Inspection & Test)	Prva faza upravljanja kvalitetom sastoji se od kontrolisanja i ispitivanja (<i>Inspection & Test, ili skraćeno, I&T</i>). U doba masovne industrijske proizvodnje, odgovornost za kvalitet je davana kontrolorima kvaliteta. Kontrolisanje i ispitivanje obuhvatalo je samo kontrolu proizvoda u procesu proizvodnje. Kontrolori su bili bez znanja i obrazovanja, a njihovi rezultati su bili evidencija škarta, potrebnih dorada, i ozbiljne

		greške i skandali u kvalitetu. Sa organizacionog stanovišta, umjesto kontrolora proizvoda u procesu proizvodnje, u daljem razvoju prešlo se na stvaranje nezavisnih odjeljenja za kontrolu kvaliteta.
30.	Kontrola kvaliteta – QC (Quality Control)	Kontrola kvaliteta obuhvata operativne aktivnosti fokusirane na praćenje procesa i na uklanjanje uzroka nezadovoljavajućeg rada, uz primjenu statističkih metoda i tehnika. Ove aktivnosti obavljaju ne samo kontrolori već i tehnolozi koji primjenjuju SPC metode za upravljanje tehnološkim proizvodnim procesima.
31.	Obezbjedenje kvaliteta – QA (Quality Assurance)	Ovaj koncept, u evoluciji kvaliteta, predstavlja značajan pomak u odnosu na prethodne. Fokus je na prevenciji. Obezbjedenje kvaliteta se javlja kao rezultat nove filozofije kvaliteta, a njegova praktična implementacija dolazi do izražaja uvođenjem sistema kvaliteta po ISO 9000, kao evropskoj strategiji unapređenja kvaliteta, prvenstveno sa stanovišta unapređenja organizacije, dokumentacije i procesa, ali je skeptičan u mišljenju da organizacija koja dobije certifikat po sistemu kvaliteta ISO 9000, zbog neobuhvatnosti mnogih stvari, „apsolutno ne može dostići svjetsku klasu kvaliteta“.
32.	Menadžment kvaliteta QM (Quality Management)	Dalji razvoj kvaliteta bio je orijentisan ka postizanju ekonomskih efekata kvaliteta. Funkcija kvaliteta obogaćuje menadžment novim tehnikama i alatima (QFD, SPC, Auditing, troškovi kvaliteta itd.). QFD predstavlja akronime engleskog naziva <i>Quality Function Development</i> , pod čime se podrazumijeva „razvoj funkcije kvaliteta u smislu planiranja kvaliteta umjesrenog ka potrebama korisnika – kupaca“. QFD je tehnika koja služi za uspostavljanje odnosa između želja kupaca i karakteristika proizvoda ili usluga. Pojava QFD tehnike je olakšala strategijsko planiranje i pozicioniranje u sve globalnijoj ekonomiji. QFD, sa svoje četiri kuće kvaliteta, omogućila je na pravi način zadovoljenje želje, glasa kupaca-potrošača, od preuzimanja zahtjeva (želja) kupaca, preko marketinga, do određivanja tehnoloških parametara u proizvodnji koji će osigurati ispunjenje zahtjeva i želja kupaca. Danas se već smatra da je QFD tehnika nezaobilazna u menadžmentu kvaliteta i TQM, kao menadžment pristupu poslovne izvrsnosti-savršenstva.
33.	Menadžment potpunog kvaliteta TQM (Total Quality Management)	Menadžment potpunog kvaliteta je menadžment pristup dugoročnog uspjeha kroz potrošačku satisfakciju, zasnovan na učešću svih članova organizacije i kontinuiranom poboljšanju procesa, proizvoda, usluga i kulture njihovog rada. Filozofija TQM obuhvata sposobnost za kvalitet u svim funkcijama organizacije, u svim dijelovima procesa, od početka do kraja (od dobavljača do kupaca), uz istovremenu integraciju međusobno

		povezanih funkcija na svim nivoima. To je sistemski pristup koji ostvaruje veze između različitih elemenata organizacije, tako da je ukupna efektivnost sistema veća od zbira izlaza pojedinih dijelova.
34.	Audit	Sistematično i nezavisno ispitivanje koje se provodi kako bi se utvrdilo da su aktivnosti i rezultati u skladu s dokumentovanim procedurama i da su te procedure efikasno primijenjene i pogodne za postizanje ciljeva.

1.5. Kontakt podaci

Univerzitet u Sarajevu - Fakultet zdravstvenih studija:

Stjepana Tomića 1, Sarajevo

www.fzs.unsa.ba

info@fzs.unsa.ba; dekan@fzs.unsa.ba

Tel. +387 33/ Fax: +387 33/

1.6. Vodič za korisnike

Priručnik za osiguranje i upravljanje kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu - FZS je kreiran s ciljem korištenja od strane uposlenika, studenata i ostalih učesnika koji su na bilo koji način uključeni u aktivnosti Univerzitetu u Sarajevu - FZS.

Sadržaj ovog Priručnika je složen prema naslovima i kreiran tako da bude jednostavan za upotrebu.

Sva pitanja vezana za sadržaj Priručnika treba da budu naslovljena na Predstavnik uprave za kvalitet i Menadžera kvaliteta.

Uvod

U ovom dijelu objašnjena je svrha Priručnika za kvalitet, kontekst, definicije i način korištenja.

Izjava uprave

Predstavlja osnovni dokument i opredjeljenost Uprave za razvoj i uvođenje sistema osiguranja i upravljanja kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu - FZS.

Predstavljanje FZS

Osnovne informacije o nastavku i razvoju Fakulteta, misija, vizija, strateški i operativni ciljevi, razvojni planovi Univerzitetu u Sarajevu - FZS.

Sistem upravljanja kvalitetom

O uredu za kvalitet, Odboru za osiguranje kvaliteta i sistemu osiguranja kvaliteta i upravljanju kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu - FZS.

Akreditacija i certifikacija na Univerziteta u Sarajevu- FZS

Agencija za akreditaciju visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH, ISO 9001:2015.

Odgovornost uprave

Usmjerenost prema korisnicima, jednake mogućnosti, studenti s posebnim potrebama, žalbe studenata, regrutovanje i prijem, nagrade, završetak studija itd.

Internacionalizacija

Međunarodni studijski programi, mobilnost nastavnika, studenata i saradnika, međunarodni projekti, mreže i partnerstva.

Upravljanje resursima

Ljudski potencijali, infrastrukturni i finansijski resursi, te procedure vezane za ulazni, interni i izlazni tok ljudskih resursa, podrška za razvoj nastavnog i nenastavnog osoblja.

Realizacija nastavno-naučnog procesa

Planiranje nastavno-naučnog procesa, koordinacija rada na studijskim programima I, II i III ciklusa studija, zaduženja nastavnog osoblja, implementacija nastavno-naučno procesa, postojeći programi studija na I, II i III ciklusu studija.

Realizacija naučno-istraživačkog procesa

Fond za naučno-istraživački rad (časopis) i objavljene publikacije.

Cjeloživotno učenje

Plan i program cjeloživotnog učenja i implementacija programa.

Regulatorni akademski okvir

Opšte akademske regulative, disciplina i ponašanje studenata, žalbene procedure i plagijarizam.

Aktivnosti za podršku studentima

Služba za planiranje nastave i studentska pitanja, biblioteka, podrška za razvoj karijere studenta, zapošljavanje i razvoj karijere.

Mjerenje, analize i poboljšanje

Kontrolni instrumenti za mjerenje, analize i poboljšanja (Evaluacija stakeholdera, sistemi izvještavanja)

Poboljšanja na Univerzitetu u Sarajevu - FZS

Poboljšanja koja su se desila u prethodnim godinama i zahtjev za postizanje većih ciljeva.

2. IZJAVA UPRAVE

Sistem upravljanja kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija je upravljački sistem Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija, u njegovoj organizacionoj djelatnosti, te nastavnoj i naučno-istraživačkoj djelatnosti. Organizaciona, nastavno-naučna i istraživačka djelatnost Univerziteta u Sarajevu - FZS u potpunosti odgovaraju na zahtjeve svih važećih zakona Federacije Bosne i Hercegovine, zakona Kantona Sarajevo, odluka Ministarstva obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo, pravila, pravilnika i odluka Univerziteta u Sarajevu, međunarodnih sporazuma i konvencija, te zahtjeva međunarodnih akreditacijskih i certifikacijskih kuća.

Sistem upravljanja kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija u Sarajevu uspostavljen je prema zahtjevima norme ISO 9001:2015. Zadatak svakog zaposlenika je raditi na ispunjenju odredbi ovog Priručnika za kvalitet i svih pripadajućih dokumenata. Kroz periodične ocjene i interne audite Uprava Fakulteta će ocijeniti usklađenost implementiranog sistema kvaliteta na Fakultetu sa zahtjevima normi i relevantnih zakonskih propisa. Uvođenje sistema upravljanja kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija ima svrhu da osigura ostvarenje svojih osnovnih zadataka koji se odnose na kvalitetno visoko obrazovanje stručnjaka i naučno-istraživačkih radnika u području zdravstva.

Područje primjene sistema osiguranja i upravljanja kvalitetom je nastavno-edukativni i naučno-istraživački proces usklađen s potrebama interesno-uticajnih grupa (internih i eksternih) Fakulteta zdravstvenih studija

Univerzitet u Sarajevu - Fakultet zdravstvenih studija će studentima kontinuirano pružati usluge iz područja obuhvaćenih djelatnostima visokog obrazovanja, s krajnjim ciljem usklađivanja standarda i najboljih praksi u području zdravstvene edukacije. Pri kreiranju, implementaciji i poboljšanju usluga koje pruža, Univerzitet u Sarajevu - FZS uzima u obzir zahtjeve svih interesno-uticajnih grupa: studenata, uposlenika, poslodavaca, društva, strukovnih udruženja i komora zdravstvenih radnika, te akreditacijskih tijela.

Putem uvođenja jedinstvenog, detaljno planiranog i dokumentovanog sistema visokog obrazovanja i cjeloživotnog učenja osigurava se ostvarivanje planiranih ciljeva. Trajno osposobljavanje i napredovanje u naučnom, nastavnom i stručnom procesu zaposlenika Fakulteta kroz kontinuirane edukacije garancija je kvaliteta obrazovanja na Fakultetu.

Ostvarivanje ciljeva kvaliteta je obaveza Uprave Fakulteta i svih njegovih zaposlenika. Odnos Uprave i zaposlenika Fakulteta temelji se na međusobnoj saradnji koja doprinosi stvaranju povoljne i poticajne radne sredine. Rezultat te saradnje je sposobnost svakog zaposlenika da preuzme odgovornost za kvalitet posla koji obavlja. Univerzitet u Sarajevu - Fakultet zdravstvenih studija ovom politikom potvrđuje svoje trajno opredjeljenje i svijest o potrebi usklađivanja kvaliteta usluga koje pruža sa definisanom Politikom kvaliteta te preuzima punu odgovornost za njenu implementaciju, održavanje i razvoj na svim nivoima Fakulteta.

3. PREDSTAVLJANJE

3.1. Univerzitet u Sarajevu - Fakultet zdravstvenih studija

Odlukom Savjeta Medicinskog fakulteta u Sarajevu br. 01-3438/73 dana 10.05.1973. godine osnovana je Viša medicinske škola u Sarajevu, koja je započela sa radom 19.12.1973. godine po dobijanju odobrenja Republičkog sekretarijata za obrazovanje, kulturu i fizičku kulturu br. UP-I-14-612/17. Kod prve registracije naziv Više medicinske škole (u daljnjem tekstu VMŠ) je glasio “Univerzitetsko-medicinski centar zajednica organizacija udruženog rada Viša medicinska škola”.

Odlukom Savjeta Univerziteta u Sarajevu br. 01-1230-4/74, Viša medicinska škola je uključena u Univerzitet u Sarajevu.

Na početku rada nastavno-naučni proces na dodiplomskom studiju odvijao se unutar Medicinskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Prolazeći kroz iste faze, kao i drugi dijelovi složenog sistema Univerzitetskog medicinskog centra, Viša medicinska škola je bila u početku Organizacija udruženog rada, a zatim samostalna visokoobrazovna institucija, koja je svoju djelatnost usaglasila sa Zakonom o visokom školstvu (Sl. list SRBIH broj 15/70, 37/71, 20/72, 22/73).

Neposredno nakon osnivanja 1973. godine, na VMŠ nastava se izvodi na četiri smjera: viši medicinski tehničari; viši laboratorijski tehničari; viši sanitarni tehničari; viši radiološki tehničari.

Devet godina nakon osnivanja Više medicinske škole u Sarajevu otvara se i smjer viših fizioterapeutskih tehničara, a iste, 1982. godine, prestaje sa radom smjer viših sanitarnih tehničara.

U toku proteklih trideset godina rada, VMŠ je prolazila kroz različite razvojne faze u kojima su vršene organizacione promjene, kreirani i revidirani nastavni planovi i programi, a 1990. godine, na VMŠ počinje izvođenje trogodišnjeg nastavnog studijskog programa uz obavezu izrade diplomskog rada. Od 1990/91. akademske godine na VMŠ naziv smjer se mijenja u naziv odsjek. Promjena naziva iz *Viša medicinske škola* u *Visoka zdravstvena škola* je izvršena u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo (Sl. novine 17/99 od 23.08.1999. godine).

Akademske 2002/03. godine upisana je prva generacija četverogodišnjeg diplomskog studija Visoke zdravstvene škole, studija u oblasti zdravstva, koji omogućava završenim studentima ravnopravnu participaciju na magistarskim studijima.

Visoka zdravstvena škola 05.03.2008. preimenovana je u *Fakultet zdravstvenih studija* (Rješenje o registraciji broj 065-0-Reg-08-000387).

U akademskoj 2009/10. godini Fakultet je organizovao studije u skladu sa zahtjevima navedenim u Bolonjskoj deklaraciji i razvio programe čijim završetkom studenti stiču slijedeća zvanja:

1. Bachelor (BA) Fizioterapije
2. Bachelor (BA) Laboratorijskih tehnologija,
3. Bachelor (BA) Radioloških tehnologija,
4. Bachelor (BA) Sanitarnog inženjerstva,
5. Bachelor (BA) Zdravstvene njege

s mogućnošću nastavka akademskog obrazovanja kroz II i III ciklus studija.

U akademskoj 2020/2021. godini na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija je upisana prva generacija studenata na dva nova studijska programa

Babičarstvo/primaljstvo i Zdravstveni nutricionizam i dijetetika čijim završetkom studenti stiču sljedeća zvanja:

6. Bachelor (BA) Babičarstva/primaljstva

7. Bachelor (BA) Zdravstvenog nutricionizma i dijetetike

Kandidati se na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultet zdravstvenih studija upisuju nakon završene srednje škole medicinskog usmjerenja i gimnazije, na osnovu uspjeha ostvarenog u srednjoj školi.

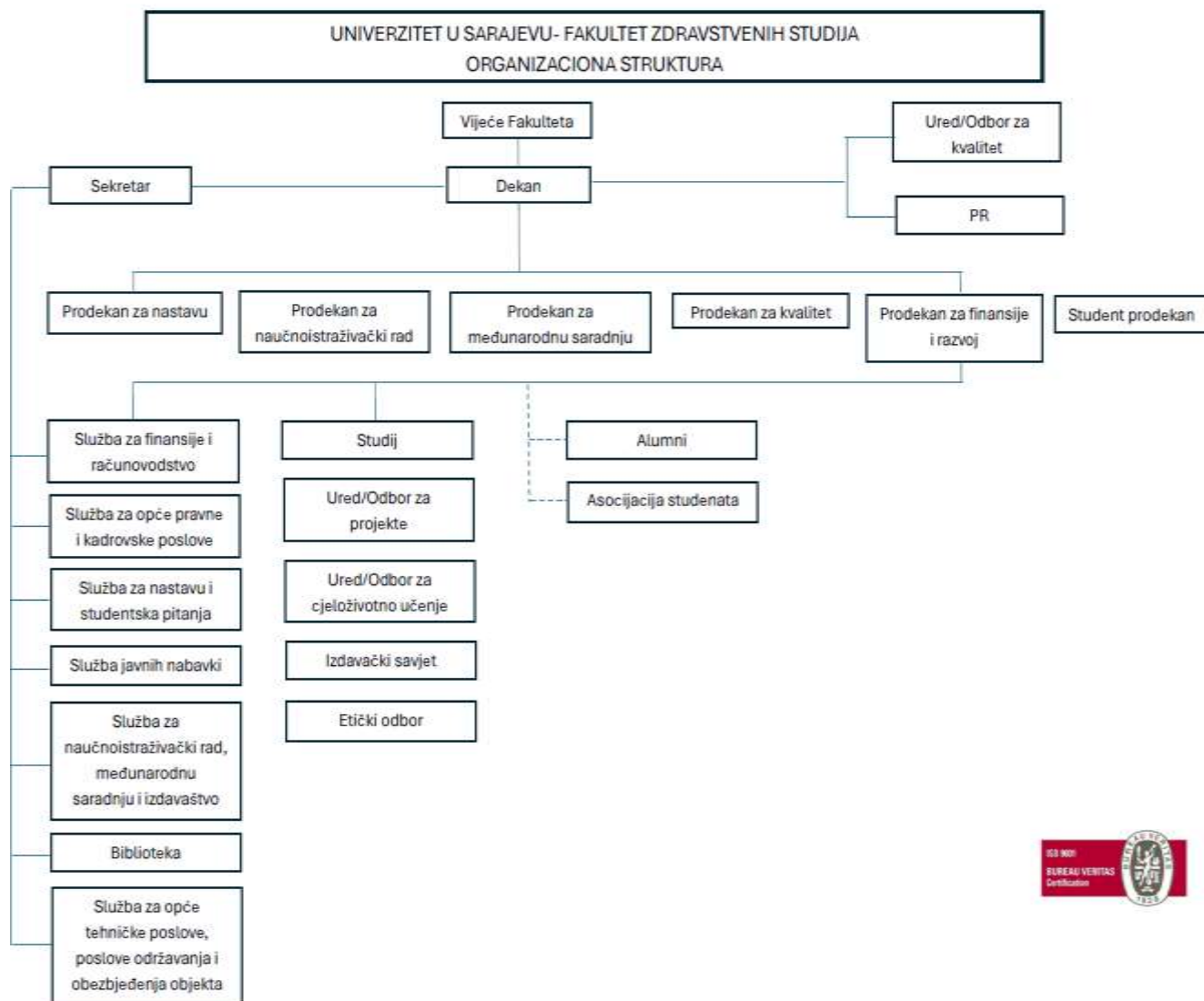
Akadske 2013/2014 godine, po prvi put je, po prethodno provedenoj konkursnoj proceduri, organizovan II (drugi) ciklus studija. Drugi ciklus studija je organizovan na svim postojećim studijskim programima Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija, kao redovan i vanredan jednogodišnji studij, u trajanju od dva semestra (60 ECTS bodova). Pravo upisa u II (drugi) ciklus studija imali su kandidati sa završenim odgovarajućim I (prvim) ciklusom studija i kandidati koji su završili studij po predbolonjskim nastavnim planovima i programima, pri čemu je poštovana planirana upisna kvota. Akadske 2014/15. godine prvi put je, po prethodno provedenoj konkursnoj proceduri, organizovan III (treći) ciklus studija.

U akademskoj 2020/2021. godini na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija je upisana prva generacija studenata na dva nova studijska programa programa Babičarstvo/primaljstvo i Zdravstveni nutricionizam i dijetetika.

Pravna integracija Univerziteta u Sarajevu se desila 01.07.2021. godine, čime je Fakultet zdravstvenih studija upisan u skladu sa Rješenjem o izmjenama podataka dobio novi ID broj i naziv Univerzitet u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija.

Primarna djelatnost Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija je organizacija i realizacija nastavnog procesa, s ciljem da, kroz savremene metode nastave, učenja i istraživanja educira kvalitetne, sposobne, kreativne i međunarodno kompetentne kadrove u zdravstvu iz područja fizioterapije, laboratorijskih dijagnostika, radioloških dijagnostika, sanitarnog inženjerstva, zdravstvene njege, nutricionizma i dijetetike i babičarstva/ primaljstva od interesa za cijelu Bosnu i Hercegovinu.

Slika 1. Organigram Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija

3.2. Imovina Fakulteta

Zgrada Univerziteta u Sarajevu -Fakulteta zdravstvenih studija svečano je otvorena 28.02.2025. godine čime se trajno riješio prostorni kapacitet za nesmetanu realizaciju nastavno – naučnog procesa. Zgrada Fakulteta je ukupne površine od 4108 m² i podijeljena je na dvije međusobno povezane cjeline, zgradu A i zgradu B. U zgradi A smješten je Institut za razvoj zdravstva, funkcionalno namijenjen za pružanje zdravstvenih usluga, izvođenje praktične nastave i naučno-istraživački rad. Sastoji se od kabineta za fizikalnu terapiju, kabineta za kineziterapiju, zdravstvenu njegu, babičarstvo, prostor za magnet i CT, nutricionističko savjetovalište i tri laboratorije: biohemijske, mikrobiološke i laboratoriju za kontrolu hrane i vode. Zgrada B je namijenjena za izvođenje teoretske nastave. Nastavni dio čini devet učionica, veliki amfiteatar, kongresna sala i druge prostorije namijenjene studentima (biblioteka, čitaonica, prostor za relaksaciju studenata, studentska služba, arhiva, itd.).

Svi prostori su urađeni prema evropskih standardima. Kada je u pitanju tehnička specifikacija, radi se o objektu koji je u potpunosti prilagođen osobama sa invaliditetom, posjeduje dvije rampe i toalet za invalide na svakom spratu, sistem grijanje-hlađenje, na principu toplotne pumpe, alternativno grijanje je kotlovnica na plin, moderni sistem ventilacije, elektro sistem na principu struje stalnog napona, vlastiti agregat. Stoga je prema energetske efikasnosti ocijenjena kao zgrada A kategorije. Završen je idejni projekat solarne elektrane snage 23 kW koji će biti instaliran na krovu zgrade B.

Kada je u pitanju oprema, od 2018. godine Fakultet je iz vlastitih sredstava, projekata i donacija uložio 698.836 KM, a vrijednost opreme je povećana u prošloj godini za 200.000 KM koje su obezbjeđene donacijama Turske razvojne agencije, Bingo group i dvije općine: Općine Novi Grad i Općine Stari Grad. Osim toga, Fakultet je dobio donacije od Diamedica doo, DM, nevladinih organizacija i pojedinaca.

Na osnovu Odluke Vlade Kantona Sarajevo broj 02-04-20473-52/21 od 07.05.2021. godine odobren je unos Projekta „Rekonstrukcija, investiciono održavanje i opremanje objekta Fakulteta zdravstvenih studija UNSA“ u Programu javnih investicija Kantona Sarajevo, odnosno PIMIS bazi (broj projekta: KS-IKSFZS-25).

Kako bi se obezbjedile prostorne potrebe Fakulteta za obavljanje registrovanih djelatnosti krenulo se sa realizacijom projekta rekonstrukcija, investiciono održavanje i opremanje Paviljona VIII i IX, objekata u krugu Studentskog naselja Bjelave, J.U. Studentski centar Sarajevo (povezani toplom vezom, izgrađeni na k.č. 2400/1 K.O. Sarajevo V, Općina Centar Sarajevo (PL/KKU 1240). Projektna dokumentacija je završena i Univerzitet u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija je izdata urbanističke saglasnosti 23.09.2021. godine.

Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu je na svojoj 30. elektronskoj sjednici dana 19.11.2020. godine, donio Odluku br. 02-51-16/20, kojom se daje saglasnost dekanu Fakulteta zdravstvenih studija na zaključenje Sporazuma o finansiranju između Razvojnog programa Ujedinjenih nacija i Fakulteta zdravstvenih studija. Istom Odlukom dato je ovlaštenje dekanu da raspolaže vlastitim sredstvima u iznosu od 2.000.000,00 KM i ista doznači Predstavništvu UNDP-a u svrhu realizacije Projekta za potrebe adaptacije i povećanja energetske efikasnosti dodijeljenog objekta.

U 2021. godini odobren je iznos od 1.500.000,00 KM za potrebe rekonstrukcije i investicionog

održavanja iz kreditnih sredstava kroz usvojeni Budžet KS za 2021. godinu ("Službene novine KS", 5/21 od 04.02.2021.) održavanje i opremanje Paviljona VIII i Paviljona IX. Sredstva iz dugoročnog kreditnog zaduživanja Kantona Sarajevo u 2021. godini namijenjena za realizaciju Projekta u iznosu od 1.500.000,00 KM, doznačena su 30.12.2021. godine Razvojnog programu Ujedinjenih nacija na osnovu potpisanog Sporazuma između Univerziteta u Sarajevu, Univerzitet u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) od 22.10.2021. godine broj 02-1-2315/21 uz prethodnu saglasnost Upravnog Odbora broj 02-26-5/21 od 07.09.2021. godine, kao i Odluku Vlade Kantona Sarajevo o davanju saglasnosti za realizaciju Sporazuma o finansiranju između Univerziteta u Sarajevu – Fakulteta zdravstvenih studija i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (02-04-47014-8/21 od 23.12.2021. godine).

Vlada Kantona Sarajevo donijela je Odluka o zaduženju u 2022. godini Kantona broj: 02-04-51323-61/22 od 29.12.2022. godine koja uključuje i realizaciju Projekta iz LOT-a I Fakultet zdravstvenih studija Rekonstrukcija i investiciono održavanje u iznosu od 1.800.000,00 KM.

Od strane Razvojnog programa Ujedinjenih nacija okončana procedura javne nabavke za izvođenja radova na rekonstrukciji i dogradnji Paviljona VIII i IX, te da je najpovoljnija, tehnički ispravna ponuda firme sa kojom je i potpisan ugovor za izvođenje radova, te je rok za izvođenje radova počeo da teče 26.10.2022. godine.

Na osnovu Zahtjeva Univerziteta u Sarajevu – Fakulteta zdravstvenih studija, broj: 02-1-2848/23 od 09.11.2023. godine i Prijedloga za preraspodjelu sredstava u okviru odobrenog budžeta Univerziteta u Sarajevu, broj : 0101-12772/23 od 12.12.2023. godine, Zaključka Vlade KS, broj: 02-04-53347-39.8/23 od 28.12.2023. godine uz prethodnu saglasnosti Upravnog odbora broj: 02-41-2/23 od 14.11.2023. godine u 2023. godini potpisan je Aneks 2 Sporazuma o finansiranju sa Razvojnim programom Ujedinjenih nacija i izvršen je prenos sredstava iz izvora 10 (budžetska sredstva) od sredstava Univerziteta u Sarajevu – Fakulteta zdravstvenih studija u iznosu od 149.900,00 KM za realizaciju Projekta.

U 2023. godini okončana je procedura kreditnog zaduživanja Kantona Sarajevo u iznosu od 689.000,00 KM za potrebe realizacije Projekta, za čiju je pripremu Univerzitet u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija dostavio svu traženu dokumentaciju. U skladu sa Odlukom o zaduženju Kantona Sarajevo, broj: 02-04-40230-45/23 od 14.09.2023. godine („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 41/23), Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija, za realizaciju kapitalnog projekta Rekonstrukcija i investiciono održavanje, odobrena su sredstva u iznosu od 689.000,00 KM, te je nakon saglasnosti Upravnog odbora, upućen Vladi Kantona Sarajevo na saglasnost Amandman 3 (Anex 3) sporazuma sa Razvojnim programom Ujedinjenih nacija u cilju okončanja projektnih aktivnosti.

Najveći prioritet za Fakultet predstavlja trajno rješavanje prostornih kapaciteta u cilju nesmetane realizacije i poboljšanja kvaliteta nastavno-naučnog procesa koji se ostvaruje kroz do sada bezbroj realizovanih aktivnosti i kontiniranog rada na stvaranju uslova za preseljenje na novu lokaciju. Na osnovu Odluke Vlade Kantona Sarajevo broj 02-04-20473-52/21 od 07.05.2021. godine odobren je unos Projekta „Rekonstrukcija, investiciono održavanje i opremanje objekta Fakulteta zdravstvenih studija UNSA“ u Programu javnih investicija Kantona Sarajevo za period 2021-2023 godine. Projektna dokumentacija je završena i Univerzitet u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija za ove zgrade ukupne površine 4108 m², izdata je urbanističke saglasnosti 23.09.2021. godine.

3.3. IT podrška

Na Univerzitetu u Sarajevu Fakultetu zdravstvenih studija implementiran je Informacioni sistem Univerziteta u Sarajevu (a-UNSA).

FZS posjeduje 63 računara i 18 laptopa sa instaliranim operativnim sistemom Windows XP Pro, Windows 7 i MS Office 2010 paketom i mrežnim široko pojasnim pristupom internetu. Upravljanje informacionim tehnologijama podrazumjeva postojanje adekvatnog hardvera, softvera, komunikacijske mreže sa širokopojasnim pristupom internetu, IT stručnjaka koji servisiraju računare i održavaju informacioni sistem, kao i svih drugih koji te resurse koriste u svakodnevnom radu (studenti, nastavno i nenastavno osoblje FZS).

3.4. Rukovodstvo/upravna tijela

Prema Zakonu o ustanovama BiH i Zakonu o VO KS tijela Univerziteta su:

3.4.1. upravni odbor;

3.4.2. senat;

3.4.3. rektor.

Prema Zakonu o VO KS tijela fakulteta (organizacionih jedinica Univerziteta) su:

3.4.4. vijeće;

3.4.5. dekan;

3.4.6. druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost utvrđuju statutom ili drugim općim aktom.

3.4.1. Organ upravljanja Univerzitetom je **Upravni odbor**. Upravni odbor Univerziteta kao javne ustanove ima najmanje sedam, a najviše jedanaest članova, što je preciznije utvrđeno statutom visokoškolske ustanove. Četiri člana imenuje osnivač, a ostale članove imenuje senat univerziteta od kojih je jedan predstavnik redovnih studenta. Upravni odbor javne visokoškolske ustanove kao visoke škole ima sedam članova – tri imenuje osnivač, a ostale članove imenuje senat visoke škole. Članove upravnog odbora koji su predstavnici osnivača za javne visokoškolske ustanove imenuje Vlada, nakon provedenog javnog konkursa u skladu s odlukom o utvrđivanju postupka imenovanja članova upravnog odbora javne visokoškolske ustanove koje imenuju Vlada. Izbor članova upravnog odbora javne visokoškolske ustanove koje imenuje senat utvrđen je statutom javne visokoškolske ustanove. Predsjednik upravnog odbora javne visokoškolske ustanove bira se iz reda članova upravnog odbora koje imenuje osnivač, a zamjenik predsjednika bira se iz reda članova upravnog odbora koje imenuje senat. Članovi senata, rektor, prorektori, dekani, direktori i prodekani ne mogu biti članovi upravnog odbora. Članovi upravnog odbora ne mogu biti u organima privrednog društva koje je u poslovno-pravnom odnosu sa javnom visokoškolskom ustanovom na neodređeno vrijeme. Član upravnog odbora ne može biti član drugog organa iste ili druge visokoškolske ustanove.

Upravni odbor obavlja poslove utvrđene Zakonom i Statutom Univerziteta, a naročito:

a) daje mišljenje o statutu visokoškolske ustanove; b) donosi pravilnik o radu visokoškolske ustanove kojim se uređuju plata, organizacija rada, sistematizacija radnih mjesta, te druga pitanja iz radnopravnog statusa radnika; c) donosi druge opće akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove; d) utvrđuje planove finansiranja i razvoja visokoškolske ustanove; e) donosi godišnji program rada visokoškolske ustanove na prijedlog senata visokoškolske ustanove; f) donosi finansijski plan; g) usvaja godišnji izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem visokoškolske ustanove; h) usmjerava, kontroliše i ocjenjuje rad rektora univerziteta ili direktora visoke škole u domeni finansijskog poslovanja; i) predlaže senatu razrješenje rektora univerziteta, odnosno direktora visoke škole; j) rješava pitanja koja regulišu odnos visokoškolske ustanove i osnivača; k) predlaže ministarstvu visinu školarine za sve cikluse studija, vanredne studente i studente strane državljanke; l) donosi odluku o formiranju i

ukidanju članica univerziteta na univerzitetu na prijedlog senata, uz obavezu dobivanja odobrenja od strane Ministarstva, u skladu s ovim zakonom; m) donosi opće akte iz oblasti materijalno-finansijskog poslovanja, oblasti rada i radnih odnosa, u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove; n) odlučuje o korištenju sredstava preko iznosa kojim može raspolagati rektor univerziteta ili direktor visoke škole, a koji je utvrđen statutom visokoškolske ustanove; o) odlučuje o prigovoru, odnosno žalbama zaposlenika na odluke tijela visokoškolske ustanove koji su u prvom stepenu odlučivali o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenika iz radnog odnosa; p) odlučuje o prigovorima kandidata koji su učestvovali u postupku prijema u radni odnos na visokoškolskoj ustanovi; r) podnosi osnivaču godišnji izvještaj o radu sa izvještajem o finansijskom poslovanju visokoškolske ustanove; s) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom, aktom o osnivanju i statutom visokoškolske ustanove. (3) Upravni odbor visokoškolske ustanove kao javne ustanove je dužan Vladi, odnosno Skupštini podnijeti izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem visokoškolske ustanove za prethodnu godinu. (4) Sažetak izvještaja o radu visokoškolske ustanove treba biti javno dostupan na internet stranici visokoškolske ustanove. (5) Odluka upravnog odbora je konačna, a protiv iste se može pokrenuti spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema odluke.

3.4.2. Odgovornost za akademska pitanja u visokoškolskoj ustanovi ima **Senat**. Senat je najviše akademsko tijelo na visokoškolskoj ustanovi. Senatom univerziteta predsjedava rektor, a senatom visoke škole direktor. Senat Univerziteta čine rektor, prorektori, senatori, te predstavnici studenata, što se preciznije uređuje statutom. U sastav senata Univerziteta mogu ući i rukovodioci nastavnih baza u skladu sa odlukom senata i ugovorom iz člana 86. stav (6) ovog zakona. Ukupno učešće studenata u strukturi članstva senata je najmanje 15%. Predstavnici studenata se biraju vodeći računa da su zastupljeni predstavnici iz svakog ciklusa studija, svih grupacija nauka i umjetnosti. Predstavnike studenata u senatu biraju, odnosno imenuju predstavnička tijela studenata visokoškolske ustanove, što se preciznije uređuje statutom visokoškolske ustanove. Način izbora, sastav i broj članova senata, kao i druga pitanja od značaja za rad senata preciznije se uređuju statutom visokoškolske ustanove. Sastav članova Senata odražava ravnopravnu zastupljenost spolova.

Član 61. Nadležnost Senata visokoškolske ustanove u svim akademskom i stručnom pitanjima ima nadležnost da: a) odlučuje o svim akademskim pitanjima, a posebno o pitanjima koja se odnose na nastavnu, naučnu, umjetničku i stručnu djelatnost visokoškolske ustanove; b) pokreće proceduru izbora i razrješenja rektora univerziteta, odnosno direktora visoke škole u skladu sa ovim zakonom i statutom univerziteta, odnosno visoke škole; c) donosi statut visokoškolske ustanove uz prethodno pribavljeno mišljenje upravnog odbora i uz saglasnost Ministarstva; d) donosi opće akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove; e) razmatra i prosljeđuje na usvajanje upravnom odboru godišnji izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem visokoškolske ustanove; f) donosi Smjernice za izbor u akademska zvanja (u daljem tekstu: Smjernice) isključivo na prijedlog naučno-nastavnih vijeća organizacionih jedinica na kojoj bi se Smjernice primjenjivale; g) donosi etički kodeks i opće akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove; h) daje prijedlog upravnom odboru za osnivanje i ukidanje fakulteta i drugih članica univerziteta na osnovu ovog zakona i statuta visokoškolske ustanove; i) predlaže upravnom odboru godišnji program rada visokoškolske ustanove; j) daje saglasnost na prijedlog naučno-nastavnog vijeća, odnosno umjetničko-naučno-nastavnog vijeća za studentske programe prvog, drugog, trećeg ciklusa studija, integrisane studentske programe I i II ciklusa, programe

cjeloživotnog i ne cikličnog obrazovanja, S l u ž b e n e n o v i n e četvrtak, 8. 9. 2022. Kantona sarajevo Broj 36 - Strana 17 ljetne/zimske škole te interdisciplinarne programe, a senat visoke škole donosi studijske programe prvog ciklusa studija, kao i programe cjeloživotnog i ne cikličnog obrazovanja, uključujući "mikroakreditivne", zatim ljetnje/zimske škole i "slobodne predmete"; k) donosi pravila studiranja; l) razmatra prijedloge članica o realizaciji studija u saradnji sa drugim visokoškolskim ustanovama koje mogu imati za rezultat izdavanje dvojnih ili zajedničkih diploma; m) bira i razrješava rektora univerziteta, odnosno direktora visoke škole; n) imenuje i razrješava prorektore na prijedlog rektora visokoškolske ustanove; o) vrši izbor akademskog i naučnoistraživačkog osoblja na prijedlog vijeća članice; p) na prijedlog članice imenuje komisije u postupku stjecanja akademske titule, odnosno naučnog i umjetničkog zvanja trećeg ciklusa studija; r) dodjeljuje počasno zvanje profesor emeritus te počasno zvanje doktora nauka/umjetnosti; s) daje inicijativu upravnom odboru za razmatranje pitanja iz domene organizacije i reorganizacije visokoškolske ustanove; t) imenuje članove upravnog odbora iz reda predstavnika visokoškolske ustanove; u) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove. (2) Senat visokoškolske ustanove odlučuje o akademskim pitanjima članice, kao i drugih tijela visokoškolske ustanove i predstavničkog tijela studenata, na njihov prijedlog ili samoinicijativno. (3) Odluke senata iz njegove nadležnosti su konačne, a protiv istih se može pokrenuti parnični postupak pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema odluke. (4) Način izbora, sastav i broj članova senata, kao i druga pitanja od značaja za rad senata preciznije se uređuju

3.4.3. Univerzitetom rukovodi **rektor**, u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove. Rektor univerziteta za svoj rad u domenu akademskih pitanja odgovora senatu, a u domenu poslovanja upravnom odboru.

Tijela organizacionih jedinica univerziteta su:

- dekan;
- vijeće;
- druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost utvrđuje statutom ili drugim općim aktom.

3.4.4. **Vijeće fakulteta** je je Stručni organ fakulteta. Vijeće članice čine nastavnici, predstavnici saradnika, stručnog nenastavnog osoblja i studenata u skladu sa statutom univerziteta, preciznije: a) akademsko osoblje u zvanju docenta, vanrednog i redovnog profesora koje je u radnom odnosu na visokoškolskoj ustanovi; b) predstavnici asistenata, viših asistenata i lektora; c) predstavnik stručnog nenastavnog osoblja i d) predstavnici studenata. (3) Jedan nastavnik ili saradnik može biti član vijeća članice samo jedne članice univerziteta, pod uslovom da je zaposlen na toj visokoškolskoj ustanovi. (4) Članovi vijeća članice su student prodekan i najmanje po jedan predstavnik studenata sa svih ciklusa studija koji se organizuju na visokoškolskoj ustanovi, koje bira vijeće studenta, odnosno studentska asocijacija visokoškolske ustanove.

Vijeće organizacione jedinice nadležno je da:

a) donosi odluku o svim akademskim, nastavnim, naučnim, umjetničkim i stručnim pitanjima u okviru svoje nadležnosti; b) kreira i predlaže Smjernice za izbor u akademska zvanja senatu i rektoru univerziteta; c) inicira i vrši evaluaciju studijskih programa za sve cikluse studija, i to najmanje jedanput po isteku trajanja ciklusa studija u kojem se realizira studijski program; d) bira i razrješava dekana/direktora i prodekane; e) donosi opće akte članice; f) formira komisiju za podnošenje izvještaja za izbor u naučno-nastavna, umjetničko-nastavna i naučnoistraživačka zvanja i utvrđuje prijedlog odluke o izboru kandidata; g) predlaže studijske programe svih ciklusa studija; h) predlaže upravnom odboru univerziteta pravilnik o radu članice; i) bira rukovodioce podorganizacione jedinice/centara/laboratorija na prijedlog dekana/direktora, a po prijedlogu većine članova podorganizacione jedinice/centra/laboratorije; j) predlaže senatu program naučnoistraživačkog i umjetničkoistraživačkog rada i program stručnog usavršavanja akademskog osoblja i drugih zaposlenika; k) predlaže komisije koje se imenuju za provođenje postupka stjecanja akademske titule i zvanja prvog i drugog ciklusa studija, integrisanog studija i trećeg ciklusa studija; l) daje prijedlog senatu za izbor profesora emeritusa; m) razmatra zahtjeve i utvrđuje prijedloge za stručno usavršavanje akademskog osoblja u zemlji i inostranstvu; n) utvrđuje privremene posebne mjere za otklanjanje diskriminacije i neravnopravnosti; o) utvrđuje prijedlog broja studenata za upis u prvu godinu studija u skladu sa zakonom; p) donosi odluku o izbornim predmetima u okviru studijskog programa koji će se izvoditi u određenoj studijskoj godini; r) utvrđuje prijedlog plana realizacije nastave prije početka studijske godine koji sadrži prijedlog liste odgovornih nastavnika i saradnika na toj članici univerziteta koji se dostavlja senatu visokoškolske ustanove; s) analizira uspješnost izvođenja nastave i provedenih ispita iz nastavnih predmeta u semestru i studijskoj godini i utvrđuje mjere za njihovo unapređenje i poboljšanje; t) analizira i ocjenjuje i izvještava o rezultatima i uspješnosti izvođenja nastave u okviru studijskih programa; u) utvrđuje prijedlog preventivnih i korektivnih mjera za unapređenje nastave; v) odlučuje po prigovoru studenata na rješenje dekana o mirovanju prava i obaveza studenata, odnosno odlučuje u drugom stepenu o pravima i obavezama studenata; z) utvrđuje prijedlog programa rada i razvoja članice; aa) razmatra izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem članice; bb) daje rektoru mišljenje na prijedlog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u dijelu koji se tiče te članice; cc) obavlja i druge poslove u skladu sa statutom i drugim općim aktima. Način izbora, sastav, kao i druga pitanja od značaja za rad vijeća članice preciznije se uređuju statutom visokoškolske ustanove

3.4.5. Dekan zastupa organizacionu jedinicu i ima prava i obaveze utvrđene zakonom i statutom. Dekan fakulteta bira se iz reda članova akademskog osoblja u zvanju redovnog ili vanrednog profesora koji je u radnom odnosu u punom radnom vremenu na fakultetu i koji je član vijeća te članice univerziteta. Izbor Dekana Fakulteta se vrši na osnovu Javnog konkursa. Dekana imenuje i razrješava rektor univerziteta na prijedlog vijeća članice univerziteta, po proceduri utvrđenoj ovim zakonom i statutom univerziteta. Mandat dekana traje četiri godine sa mogućnošću jednog ponovnog izbora na funkciju dekana.

Ovlaštenja i odgovornosti Dekana definirane su Zakonom:

Fakultetom rukovodi dekan u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove. Za svoj rad dekan odgovara vijeću fakulteta ili akademije, rektoru i drugim organima univerziteta, u skladu sa statutom univerziteta. Dekan zastupa članicu univerziteta u pravnom prometu i ima prava i obaveze utvrđene zakonom i statutom. Ovlaštenja dekana utvrđena su statutom i drugim općim

aktima univerziteta. Dekan donosi pojedinačne akte u skladu sa zakonom, statutom i općim aktima univerziteta. Dekan odlučuje o korištenju sredstava do iznosa utvrđenog statutom univerziteta. Dekan saziva i predsjedava sjednicama vijeća u skladu sa statutom. Dekan podnosi finansijski plan članice. Dekanu u radu pomažu prodekani, sekretar i stručna tijela.

3.5. Organizacione jedinice

Organizacione jedinice Fakulteta su:

- Stručne službe Fakulteta – organizacione jedinice Fakulteta koje pružaju stručnu, administrativnu i tehničku podršku radu Fakulteta.

3.6. Udruženja za podršku studentima

U okviru Fakulteta postoji Asocijacija studenata koja djeluje na nivou svih studija.

3.6.1. Asocijacija studenata i studentica Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu

Ciljevi Asocijacije:

- zaštita položaja studenata,
- organizacija kulturnih, sportskih i drugih aktivnosti,
- saradnja sa međunarodnih studentskih asocijacija i sl.,
- saradnja sa drugim visokoškolskim ustanovama u zemlji i inostranstvu na naučnom, kulturnom, sportskom i ostalim poljima,
- organizacija i funkcionisanje bliže se određuju statutom udruženja.

3.6.2. Studentski Parlament Univerziteta u Sarajevu

Studentski Parlament Univerziteta u Sarajevu - SPUS, je osnovan 2008. godine, kao jedino, krovno i legitimno demokratski organizovano udruženje s ciljem da zastupa, promoviše, štiti i ostvaruje interese i prava studenata, te doprinese poboljšanju studijskih i socijalnih odnosa, kao i da razvija druge interesne aktivnosti studenata Univerziteta u Sarajevu.

Studentski parlament Univerziteta u Sarajevu čine asocijacije fakulteta, akademija i pridruženih članica. Djeluje u interesu razvoja i napretka kvaliteta studija i studentskog standarda na Univerzitetu u Sarajevu.

Svaki aktivan student Univerziteta u Sarajevu ima pravo da bira i da bude biran u organe SPUS-a, a organi Studentskog parlamenta su:

- Skupština,
- Izvršni odbor sa komisijama: Komisija za kulturu i zabavu, sport i sportska pitanja, reformu nastavnog plana i programa, studentski standard i praksu, međunarodnu saradnju, informisanje i odnose s javnošću, naučno istraživački rad i komisija za odnose s privredom,

- Nadzorni odbor,
- Generalni sekretar,
- Potpredsjednik i
- Predsjednik.

3.6.3. AIESEC BiH

AIESEC je međunarodna, neprofitna, nezavisna studentska, edukaciona organizacija čija vizija je mir i zadovoljenje ljudskih potencijala. Osnovni zadatak AIESEC-a je organizovanje međunarodne razmjene studenata kroz obezbjeđivanje prakse u firmama širom svijeta. Praksa se sastoji od privremenog zapošljavanja stranih studenata da bi se njihove akademske sposobnosti mogle primjeniti u praktičnim situacijama. AIESEC pruža mogućnost zbližavanja mladih ljudi različitih kultura i nacija i pomaže u sticanju vještina i znanja kroz menadžment, obrazovanje i praktično iskustvo. AIESEC mreža podržava velik broj studentskih razmjena u svijetu. Program XP putem kojeg funkcionišemo uz određenu bazu podataka smještenih u „POOL“ sistemu sadrži hiljade kompanija koje nude prakse širom svijeta, i hiljade studenata kao potencijalnih kandidata (praktikanata) tih kompanija.

Sjedište AIESEC-a BiH:

3.7. ALUMNI ASOCIJACIJA

Alumni asocijacija Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu je dobrovoljno udruženje u koje se učlanjuju svi oni koji su diplomirali, magistrirali ili doktorirali na Fakultetu zdravstvenih studija u Sarajevu. Svrha ove asocijacije je povezivanje svih generacija studenata Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu, radi ostvarivanja njihove trajne saradnje.

Vizija asocijacije je da se izgradi snažan osjećaj ponosa i lojalnosti za Fakultet zdravstvenih studija u Sarajevu među svojim prošlim i sadašnjim studentima kroz socijalnu interakciju, regrutovanje studenata, unapređenjem karijera i uključenjem u razvoj zajednice.

Misija Alumni asocijacije Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija je da ista potiče bivše studente za ostanak povezanosti s Fakultetom, te da služe kao zagovaratelji i promotori Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu.

Osnivačka skupština Alumni asocijacije je održana 2012. godine i predstavljena je svom Udruženjima i Komorama koje okupljaju naše diplomirane stručnjake.

BSC (*Balanced Scorecard*) MATRICA

Primjena Balanced Scorecard koncepta kao korisnog alata u procesu strateškog planiranja i upravljanja je široko rasprostranjena u praksi i koristi se u za izradu strategije kako bi se uskladile organizacijske operacije sa misijom i vizijom istovremeno poboljšavajući interne i eksterne elemente strategije, naročito u smislu monitoringa definisanih strateških ciljeva. Koristeći Balanced Scorecard metodologiju određeni su strateški ciljevi grupisani u pripadajuće perspektive, i to:

1. Aspekt rasta i razvoja
2. Aspekt odnosa s korisnicima
3. Aspekt internih procesa
4. Finansijski aspekti

Aspekt rasta i razvoja	Aspekt odnosa s korisnicima
1. Podsticati naučno-istraživačku orijentaciju akademskog osoblja, te unaprijediti njihove naučno-istraživačke kompetencije 2. Obezbjediti adekvatnu podršku internacionalizaciji i većoj mobilnosti akademskog osoblja 3. Unaprijediti specifična znanja i vještine akademskog osoblja s posebnim naglaskom na realizaciju stručnih i aplikativnih projekata	1. Intenzivirati saradnju sa poslovnom zajednicom 2. Jačanje alumni mreže i uspostavljanje saradnje sa završenim studentima 3. Poboljšanje imidža FZS 4. Povećanje nivoa internacionalizacije 5. Uspostavljanje sistem karijernog savjetovanja za studente
Aspekt poboljšanja internih procesa	Finansijski aspekti
1. Poboljšanje organizacione strukture (uposlenici i studenti) 2. Poboljšanje IKT i interne komunikacije na FZS UNSA 3. Poboljšanje temeljnih procesa (Curriculum Management; NIR, LLL) 4. Poboljšanje procesa podrške	1. Rast vlastitih prihoda uz optimizaciju vlastitih troškova 2. Iznalaženje novih izvora finansiranja (<i>npr. zajednički projekti sa poslovnom zajednicom, EU fondovi, LLL-programi itd.</i>) 3. Stabilnost finansijskih indikatora

3.7.1 Opći ciljevi Alumni asocijacije

- Kroz Alumni asocijaciju razviti interesnu mrežu (networking).
- Promocija cjeloživotnog učenja (LLL).
- Podrška kontinuiranom profesionalnom/stručnom usavršavanju (CPD).

3.7.2 Specifični ciljevi Alumni asocijacije

- Pružiti forum za članove Alumni asocijacije Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija za interakciju i održavati osjećaj pripadnosti kroz uzajamnu korist.
- Stvoriti ozračje za mogućnosti razmijene mišljenja i iskustva i to podijeliti sa sadašnjim studentima Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija.

- Poticati veze (networking) među članovima Alumni asocijacije i promicanje osobnih i prijateljskih odnosa kroz susrete i druženja (izleti, putovanja, i sl.)
- Prikupljati, objaviti i distribuirati informacije koje mogu biti korisne za članove Alumni asocijacije.
- Provoditi programe osvješćivanja o javnozdravstvenim problemima koji su breme društva.
- Povremeno organizirati seminare, sastanke, konferencije i druge skupove u cilju cijeloživotnog učenja (LLL) i kontinuiranog stručnog usavršavanja (CPD).

3.8. Misija

Misija Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija kao vodeće obrazovne i naučno istraživačke institucije u zdravstvenim disciplinama, je da kroz najsavremenije metode nastave, učenja i istraživanja educira kvalitetne, sposobne, kreativne i međunarodno kompetentne kadrove u zdravstvu koji će stečena znanja implementirati u praksi.

3.9. Vizija

Vizija Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija je unaprjeđenje izvrsnosti zdravstvene struke objedinjavanjem nastavne, naučno istraživačke i stručne djelatnosti, s ciljem postizanja optimalnog znanja i vještina, te etičnosti studenata, budućih zdravstvenih radnika u službi zajednice. Da bi se postigli svoju viziju razvoja želimo nastaviti poboljšavati kvalitet studija, povećati kvantitet i kvalitet istraživanja, unaprijediti međunarodnu saradnju, pobrinuti za organizaciju cjeloživotnog učenja i povećati vidljivost.

3.10. Strategija i strateški ciljevi

Cjelokupna strategija sa prikazom prioritarnih aktivnosti koji vode ka ostvarenju pojedinih ciljeva je u procesu pripreme za period 2022 – 2025.godine.

4. SISTEM UPRAVLJANJA KVALITETOM

4.1. Sistem upravljanja kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu - FZS

Sistem osiguranja i upravljanja kvalitetom na FZS se temelji na Kriterijima Agencije za osiguranje kvaliteta i razvoj visokog obrazovanja u BiH, te je u skladu sa evropskim standardima i smjernicama (ESG) koje su izdate od strane ENQA 2005. godine. U skladu sa zahtjevima, smjernicama i kriterijima sistem upravljanja kvalitetom na Fakultetu zdravstvenih studija podrazumijeva kreiranje.

Specifične odgovornosti Ureda: razvoj i pregled politike, procesa i procedura za upravljanje kvalitetom u skladu sa HEA standardima i državnim legislativom; monitoring i pregled akademskog kvaliteta i standarda, te davanje savjeta i vođenje osoblja kako akademskog tako i administrativnog u svim aspektima osiguranja kvaliteta i poboljšanja procesa na FZS; priprema i organizacija institucionalnog pregleda organizacije; organizacija i pomoć pri poboljšanju poslovanja koje uključuje interni pregled, pregled poslovnih i akademskih odjela podrške, te monitoring implementacije akcionih planova; administriranje procesa odobravanja eksternih ocjenjivača ili auditora za programe i poslovanje institucije; upravljanje procesima internog audita kvaliteta; koherentnost portfolija Fakulteta i npp. Postupak kreiranja programa i jasnost ciljeva; sadržaj programa (izmjena starih, usvajanje novih); načini realizacije programa; integracija novih tehnologija; prvi, drugi i treći ciklus studija, LLL, executive programi; balans između akademske i biznis dimenzije. U skladu sa strategijom i indikatorima kvaliteta koji su razvijeni interakcijom uprave Fakulteta i Ureda za kvalitet, koji treba da funkcioniše kao centralna tačka za prikupljanje svih mjerljivih podataka i indikatora vezanih za upravljanje kvalitetom.

Tabela 3. Odgovornost za sistem upravljanja kvalitetom

AKTIVNOSTI	DEKAN	Predstavnik uprave za kvalitet	Prodekani	Menadžer kvaliteta
<i>Definisanje politike i ciljeva kvaliteta</i>	odgovoran	sarađuje	sarađuje	sarađuje
<i>Uspostavljanje i održavanje SUK</i>	odgovoran	odgovoran	sarađuje	odgovoran
<i>Implementacija SUK</i>	sarađuje	odgovoran	sarađuje	odgovoran
<i>Razvoj SUK</i>	sarađuje	odgovoran	sarađuje	odgovoran
<i>Priprema i održavanje politike kvaliteta</i>	sarađuje	odgovoran	sarađuje	sarađuje
<i>Provjera i odobravanje dokumenata vezanih za SUK</i>	odgovoran	odgovoran	sarađuje	informisan
<i>Ocjena Uprave</i>	odgovoran	sarađuje	sarađuje	sarađuje
<i>Interni audit</i>	sarađuje	odgovoran	sarađuje	odgovoran
<i>Implementacija popravni radnji</i>	Informisan	odgovoran	sarađuje	odgovoran
<i>Nadzor implementacije popravni radnji</i>	Informisan	odgovoran	sarađuje	odgovoran
<i>Edukacija o QA&QM za uposlenike</i>	sarađuje	sarađuje	sarađuje	odgovoran

4.1.1. Dokumentacija o sistemu upravljanja kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu - FZS

Dokumentacija o sistemu upravljanja kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu - FZS sastoji se od: politike kvaliteta, ciljeva kvaliteta, priručnika za kvalitet i drugih dokumentiranih procedura i evidencije.

ZAHTJEVI NORME ISO 9001:2015

4.1.	Razumijevanje organizacije i njenog konteksta
4.2.	Razumijevanje potreba i očekivanja zainteresiranih strana
4.3.	Određivanje obima SUK-a
4.4.	SUK i njegovi procesi
5.1.	Vođenje i opredjeljenje
5.2.	Politika
5.3.	Organizacijske uloge, odgovornosti i ovlasti
6.1.	Radnje za obradu rizika i prilika
6.2.	Ciljevi kvalitete i planiranje njihovog postizanja
6.3.	Planiranje promjena
7.1.	Resursi
7.2.	Kompetencije
7.3.	Svijest
7.4.	Komunikacija
7.5.	Dokumentovane informacije
8.1.	Operativno planiranje i nadzor
8.2.	Zahtjevi za proizvode i usluge
8.3.	Projektovanje i razvoj proizvoda i usluga
8.4.	Nadzor vanjskih nabavljenih procesa, proizvoda i usluga
8.5.	Proizvodnja i pružanje usluga
8.6.	Izdavanje proizvoda i usluga

8.7.	Upravljanje neusklađenim izlazima
9.1	Nadzor, mjerenje, analiza i upravljanje
9.2.	Interni audit
9.3.	Upravina ocjena
10.1.	Poboljšanje- općenito
10.2.	Neusklađenost i korektivna radnja
10.3.	Trajno poboljšanje

Tabela 4. Dokumentacija sistema upravljanja kvalitetom: procedure

RED. BR.	NAZIV DOKUMENTA/PROCEDURA	OZNAKA
1.	• Procedura Poslovno upravljanje (PR-PU 1)	(PR-PU-1)
2.	• Procedura Usluga bibliotečko-informacionog centra (PR-BIC-1)	(PR-BIC-1)
3.	• Procedura Nabavka bibliotečkih sadržaja (PR-BIC-2)	(PR-BIC-2)
4.	• Procedura Edukacija korisnika i promocija bibliotečkog materijala (PR-BIC-3)	(PR-BIC-3)
5.	• Procedura Izdavaštvo (PR-IS-1)	(PR-IS-1)
6.	• Procedura za izdavanje publikacija UNSA - FZS (PR-IP-1)	FZS (PR-IP-1)
7.	• Procedura za bibliografsku bazu (PR-BIC-4)	(PR-BIC-4)
8.	• Procedura za HR UNSA (PR-HR UNSA)	(PR-HR UNSA)
9.	• Procedura za prevenciju i rješavanje seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja na UNSA- FZS (PR-PRSRU)	(PR-PRSRU)
10.	• Pružanje podrške studentima prilikom studiranja (PR-KKS-1)	(PR-KKS-1)
11.	• Procedura Povezivanje studenata sa poslovnim okruženjem (PR-KKS-2)	(PR-KKS-2)
12.	• Procedura Prijem studenata (PR-SS-1)	(PR-SS-1)
13.	• Procedura Ekvivalencija ispita (PR-EI)	(PR-EI)
14.	• Procedura Nostrifikacija diploma (PR-ND)	(PR-ND)

15.	• Procedura izdavanja uvjerenja o završenom ciklusu studija (PR-SS-2)	(PR-SS-2)
16.	• Procedura izdavanja diplome i dodatka diplomi (PR-SS-5)	(PR-SS-5)
17.	• Procedura žalbi (PR-SS-4)	(PR-SS-4)
18.	• Procedura Ispitni rokovi putem e-UNSA sistema (PR-PI e-UNSA-1)	(PR-PI e-UNSA-1)
19.	• Procedura Rješavanje zahtjeva korisnika (PR-SS-3)	(PR-SS-3)
20.	• Procedura Koordinacija rada studija (PR-BAS-4)	(PR-BAS-4)
21.	• Procedura Raspored nastave (PR-BAS-6)	(PR-BAS-6)
22.	• Procedure Planiranje nastave (PR-BAS-8)	(PR-BAS-8)
23.	• Procedura upisa u I ciklus studij (PR-BAS-1)	(PR-BAS-1)
24.	• Procedura izrade završnog rada na I ciklusu studija (PR-BAS-1)	(PR-BAS-1)
25.	• Procedura Vođenje magistarskih radova (PR-MAS-1)	(PR-MAS-1)
26.	• Procedura Izrade završnog rada II ciklus studija (PR-MAS-2)	(PR-MAS-2)
27.	• Procedura upisa u II ciklus studij (PR-MAS-3)	(PR-MAS-3)
28.	• Procedura pravo izlaska na ispit (PR-BAS-2)	(PR-BAS-2)
29.	• Procedura pravdanja izostanaka sa nastave (PR-BAS-7)	(PR-BAS-7)
30.	• Procedura vođenja evidencije o održanoj nastavi (PR-BAS-3)	(PR-BAS-3)
31.	• Procedura izbora stručnih saradnika (PR-ISS)	(PR-ISS)
32.	• Procedura Orijentacija novog nastavnog osoblja (PR-KNO-3)	(PR-KNO-3)
33.	• Procedura angažman stručnih saradnika (PR-ASS)	(PR-ASS)
34.	• Procedura angažman akademskog osoblja sa drugih članica Univerziteta u Sarajevu (PR-AAOUNSA)	(PR-AAOUNSA)
35.	• Procedura za angažman	UNSA - FZS (PR-AAODVU)

	akadenskog osoblja sa druge domaće ili inostrane visokoškolske ustanove na UNSA - FZS (PR-AAODVU)	
36.	• Procedura Izrada konkursa za izbor u akademska zvanja (PR-KNO-4)	(PR-KNO-4)
37.	• Procedura Zaduženje nastavnog osoblja (PR-BAS-5)	(PR-BAS-5)
38.	• Procedura Odobrenja stručnog obrazovanja i usavršavanja (PR- OSOU)	(PR-OSOU)
39.	• Procedura Prijema u radni odnos zaposlenika na određeno i neodređeno vrijeme (PR-PZ-1)	(PR-PZ-1)
40.	• Procedura Upravljanje odnosima s javnošću (PR-PR-1)	(PR-PR-1)
41.	• Procedure Uredništvo časopisa i zbornika (PR-IS-1)	(PR-IS-1)
42.	• Procedura Interni audit (PR-OK-1)	(PR-OK-1)
43.	• Procedura Popravne i preventivne mjere (PR-OK-2)	(PR-OK-2)
44.	• Upravljanje neusklađenom uslugom (PR-OK-3)	(PR-OK-3)
45.	• Procedura Upravljanje dokumentima (PR-OK-4)	(PR-OK-4)
46.	• Procedura Upravljanje zapisima (PR-OK-5)	(PR-OK-5)
47.	• Procedura za prijavu korupcije za UNSA - FZS (PR-PK)	UNSA - FZS (PR-PK)
48.	• Procedura Javna nabavka (PR-RIF- 1)	(PR-RIF-1)
49.	• Procedura Računovodstveno praćenje ekonomskih aktivnosti (PR-RIF-5)	(PR-RIF-5)
50.	• Procedura Realizacija službenih putovanja (PR-RIF-3)	(PR-RIF-3)
51.	• Procedura Rješavanje molbi za povrat sredstava (PR-RSS-1)	(PR-RSS-1)
52.	• Procedura CEEPUS program - Short Terms Student (PR-IO-3B)	(PR-IO-3B)
53.	• Izlazna mobilnost osoblja (PR- IO- 4)	(PR- IO-4)
54.	• Izlazna mobilnost studenata (PR- IO-3A)	(PR-IO-3A)

55.	• Procedura Dodatak izlazna mobilnost studenta u svrhu unapređenja praktičnih vještina (PR-IC-3A-1)	(PR-IC-3A-1)
56.	• Ulazna mobilnost osoblja (PR-IO-4A)	(PR-IO-4A)
57.	• Ulazna mobilnost studenata (PR-IO-3)	(PR-IO-3)
58.	• Procedura Izrade doktorske disertacije prema pravilima studiranja iz 2018. godine (br. 01-1101-79-1/18) (PR-PhD-1)	(PR-PhD-1)
59.	• Procedura o angažmanu nastavnika u okviru III ciklus studija/ doktorskog studija (PR-PhD-2)	(PR-PhD-2)
60.	• Procedura za dostavljanje dokumentacije i protokolisanje na III ciklusu studija prema pravilima studiranja na trećem ciklusu studija iz 2018. godine (br.01-1101-79-1/18) (PR-PhD-3)	(PR-PhD-3)
61.	• Procedura sticanja ECTS bodova na osnovu naučnoistraživačkih aktivnosti na iii ciklusu studija/doktorskom studiju prema pravilima studiranja za III ciklus studija iz 2018. Godine (br. 01-1101-79-1/18) (PR-PhD-4)	(PR-PhD-4)
62.	• Procedura za dostavljanje dokumentacije i protokolisanje na III ciklusu studija prema pravilima studiranja na trećem ciklusu studija iz 2010. (br. 0101-38-276/11) (PR-PhD-5)	(PR-PhD-5)
63.	• Procedura izrade doktorske disertacije prema pravilima studiranja iz 2024. godine (PR-PhD-6)	(PR-PhD-6)
64.	• Procedura za dostavljanje dokumentacije i protokolisanje na III ciklusu studija prema pravilima studiranja na trećem ciklusu studija iz studiranja 2024.godine (PR-PhD-7)	(PR-PhD-7)

U **Prilogu 1.** se nalaze detaljno opisane Procedure navedene u Tabeli broj 5.

4.2. Sistem osiguranja kvaliteta

Sistem osiguranja kvaliteta definiše:

- politiku i ciljeve kvaliteta,
- procedure koje su potrebne za uspostavljanje SUK kao i njihovu primjenu unutar Fakulteta.
- Daje pregled organizacijske strukture Fakulteta i raspodjele odgovornosti i treba da podrži implementaciju sistema kvaliteta i ostvarenje postavljenih ciljeva kvaliteta.
- Definiše osnove za sistematizaciju pravila i procedura u sklopu Fakulteta.
- Osigurava provođenje, planiranje, kontrolu i stalno poboljšavanje procedura.
- Definiše način i učestalost provođenja internog audita za ocjenjivanje uspostavljenog SUK.
- Osigurava da se sve aktivnosti na Fakultetu planiraju i kontrolišu.
- Osigurava ispunjenje svih zahtjeva iz ugovora s certifikacijskim tijelima.
- Osigurava kontinuirano i dokumentovano provođenje preuzetih obaveza Fakulteta u nastavnom, naučno-istraživačkom i stručnom radu.

4.3. Ured za kvalitet

Uz Dekana je štabno vezana funkcija Odbor za kvalitet, koja vrši neophodna mjerenja, analize i poboljšanja svih kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja poslovanja na Fakultetu i dostavlja izvještaj Dekanu i Upravi Fakulteta. Nadležnost Ureda je savjetodavna, ali ne i izvršna. Odbor daje preporuke na temelju analize i evaluacije, te razvija kriterije kvalitete za ukupno poslovanje Fakulteta.

Ured za kvalitet Fakulteta zdravstvenih studija osnovan je Rješenjem Vijeća Fakulteta o imenovanju Ureda za kvalitet FZS broj 02-1-1293/11 od 23.09.2011. godine i počeo je s radom na ostvarivanju ciljeva kvaliteta. Vijeće Fakulteta zdravstvenih studija je na 1. konstitutivnog sjednici od 13.11.2018. godine imenovalo Ured za kvalitet, u sastavu: prof. dr. Gordana Manić, rukovodilac Ureda, prof. dr. Arzija Pašalić, član, prof. dr. Bakir Katana, član, prof. dr. Samir Bojičić, član, prof. dr. Adnan Šehić, član, Mirela Kreso, član, i Amela Jašarević, član.

Nadležnost Ureda za kvalitet:

- razvoj i pregled politike, procesa i procedura za upravljanje kvalitetom u skladu sa EHEA standardima i državnim legislativom;
- Osiguranje da su procesi nužni za sistem upravljanja kvalitetom uspostavljeni, primjenjeni i održavani.
- Izvještavanje najvišeg posloводства o performansama sistema upravljanja kvalitetom i bilo kojoj potrebi za poboljšanjem.
- Osiguranje promocije svjesnosti o zahtjevima interesno-uticajnih grupa Fakulteta.
- upravljanje procesima internog audita kvaliteta;

4.4. Odbor za osiguranje kvaliteta

Na Univerzitetu u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija, članove Odbor za osiguranje kvalitet imenuju Vijeće Fakulteta i Dekan na način utvrđen Statutom, Pravilnikom o organizaciji i

sistematizaciji radnih mjesta i drugim aktima Univerziteta i Fakulteta. Rad odbora uređuje se odlukama o imenovanju i djelokrugu rada u skladu sa Zakonom, Statutom, Poslovnikom o radu i drugim aktima Univerziteta i Fakulteta. Sastav odbora imenuje Vijeće Fakulteta iz reda akademskog osoblja, na period mandata Dekana. Odbori imaju neparan broj članova, a minimalan broj članova je tri. Odbori su stručna i savjetodavna tijela Vijeća i Dekana i za svoj rad su odgovorni Dekanu i Vijeću Fakulteta, o čemu podnose izvještaj na kraju akademske godine.

Cilj odbora je da kroz svoje djelovanje i koordinaciju olakšavaju obavljanje poslova iz nadležnosti Vijeća, Dekana, Prodekana, te da u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima iniciraju i predlažu programe za unaprijeđenje strategije naučnoistraživačkog rada, procesa osiguranja kvaliteta, cjeloživotnog učenja i kontinuirane edukacije, predlažu mjere za osiguranje i unaprijeđenje kvaliteta naučnoistraživačke infrastrukture, potiču razvoj saradnje s relevantnim tijelima, a sve u cilju osiguranja kvalitetnijeg rada i funkcionisanja.

U skladu sa članom 69. Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 36/22) i članom 13. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Fakulteta zdravstvenih studija broj: 02-18-12-1/21 od 20.05.2021. godine vijeće Univerziteta u Sarajevu – Fakulteta zdravstvenih studija na 40. Redovnoj sjednici održanoj 13.10.2022 godine donosi Odluku (broj 04-1-2310/22) imenovanju prodekana za kvalitet prof.dr. Amila Jaganjac

U skladu sa članom 69. Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 36/22 Statutom Univerziteta u Sarajevu i članom 71. pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija i člana 14. Pravilnika o sistemu osiguranja i upravljanja kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu br. 02-19-1/19 od 25.01.2019 godine, Vijeće Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija na 6. redovnj sjednici održanoj 07.09.2023 godine donosi Odluku o imenovanju Odbora za kvalitet u sastavu od tri člana. Odbora za kvalitet u sastavu: prof.dr. Amila Jaganjac – rukovodilac Odbora, prof.dr. Gordana Manić – član, doc.dr. Vedran Jakupović – član. Prema odluci Vijeća fakulteta 26.01.2024. godine za koordinatora kvaliteta imenovana je ass. Nerma Bašić.

Odbor daje preporuke na temelju analize i evaluacije i razvija kriterije kvaliteta za ukupno poslovanje Fakulteta. Predstavnik Odbora je član i Vijeća i daje preporuke temeljene na analizi i evaluaciji Rukovodstvu Fakulteta i Vijeća.

Nadležnosti Odbora uza kvalitet Univerziteta u Sarajevu – Fakulteta zdravstvenih studija:

- a) organiziranje, koordiniranje i realizacija procesa osiguranja i unapređenja kvaliteta na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija;
- b) koordinacija sa Odborom za upravljanje kvalitetom na Univerzitetu putem ureda za osiguranje kvaliteta;
- c) podnošenje izvještaja o svom radu jednom godišnje Odboru za upravljanje kvalitetom prema uputstvu koje propisuje Odbor za upravljanje kvalitetom;
- d) predlaganje projekata iz oblasti osiguranja kvaliteta;
- e) organiziranje, koordiniranje, realizacija procesa te analiza podataka dobijenih provođenjem postupka studentske evaluacije rada akademskog osoblja i upješnosti realizacije nastavnih planova i programa;

- f) organiziranje analize uspješnosti studiranja i nekvalitetnog i neefikasnog procesa; naučnoistraživačkog rada i identifikacija uzroka nekvalitetnog i neefikasnog procesa;
- g) uvažavajući standarde kvaliteta u visokom obrazovanju, razvija indikatore kvaliteta kojima se prate trendovi procesa na organizacionim jedinicama.

5. KRITERIJI I ZAHTJEVI AKREDITACIJA NA UNIVERZITETU U SARAJEVU – FAKULTETU ZDRAVSTVENIH STUDIJA

5.1. ESG

5.1.1. Evropski standardi i smjernice za interno osiguranje kvaliteta u visokoškolskim ustanovama

Politika rada i procedure za osiguranje kvaliteta

Institucije bi trebale imati politiku rada i za nju vezane procedure za osiguranje kvaliteta i standarda programa i stepena koje dodjeljuju. Trebale bi se i eksplicitno obavezati da će graditi kulturu koja priznaje značaj kvaliteta i osiguranja kvaliteta u njihovom radu. Da bi to postigle, institucije bi trebale raditi na formiranju i provođenju strategije za kontinuirano unaprjeđenje kvaliteta. Takva strategija, politika rada i procedure trebale bi imati formalni status i biti dostupne javnosti. Trebale bi podrazumijevati i određenu ulogu za studente i druge aktere.

Usvajanje, praćenje i periodična revizija programa i stepena

Institucije bi trebale imati formalne mehanizme za usvajanje, periodičnu reviziju i praćenje programa i stepena koje dodjeljuju.

Provjera znanja studenata

Provjere znanja studenata trebale bi se vršiti na osnovu objavljenih kriterija, propisa i procedura, koje se konzistentno primjenjuju.

Osiguranje kvaliteta nastavnog osoblja

Institucije bi trebale imati načina da budu sigurne da je osoblje angažovano u nastavnom radu sa studentima za takav rad i kvalifikovano i kompetentno. Takve bi provjere trebale biti dostupne onima koji vrše vanjsku analizu i u izvještajima bi se trebali davati komentari na njih.

Resursi za učenje i podrška studentima

Institucije bi trebale osigurati da su resursi predviđeni za podršku studentima u učenju adekvatni i primjereni za svaki program koji se nudi.

Sistem informacija

Institucije treba da osiguraju prikupljanje, analizu i korištenje informacija relevantnih za djelotvorno upravljanje studijskim programima i drugim aktivnostima.

Informacije za javnost

Institucije bi trebale redovno objavljivati ažurirane, nepristrasne i objektivne informacije, i kvalitativne i kvantitativne, o svim programima i stepenima koje nude.

5.1.2. Evropski standardi za eksterno osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju

Korištenje procedura za eksterno osiguranje kvaliteta

Procedure za eksterno osiguranje kvaliteta treba da uzimu u obzir djelotvornost procedura za interno osiguranje kvaliteta, kako je opisano u 1. dijelu Evropskih standarda i smjernica.

5.1.3. Izrada procedura za eksterno osiguranje kvaliteta

Svrhu i cilj procedura za osiguranje kvaliteta trebali bi, prije izrade samih procesa, da odrede svi oni koji su za njih odgovorni (uključujući visokoškolske ustanove) i treba da budu objavljeni, zajedno s opisom procedura koje će se koristiti.

5.1.4. Kriteriji za odlučivanje

Svaka formalna odluka koja se donese kao rezultat aktivnosti na eksternom osiguranju kvaliteta treba da se zasniva na eksplicitnim, objavljenim kriterijima koji se konzistentno primjenjuju.

5.1.5. Procesi primjereni namjeni

Svi procesi u eksternom osiguranju kvaliteta trebali bi biti uobličeni tako da su primjereni za ostvarivanje svrhe i cilja koji se za njih odrede.

5.1.6. Izvještavanje

Izvještaje treba objavljivati i treba da budu izrađeni stilom koji je jasan i pristupačan publici kojoj je namijenjen. Sve odluke, pohvale i preporuke koje su u njima sadržane trebale bi čitaocu biti jednostavne za pronaći.

5.1.7. Procedure za dalji rad

Procesi za osiguranje kvaliteta koji sadrže preporuke za djelovanje ili koji traže naknadni plan aktivnosti, trebali bi imati unaprijed određene procedure za dalji rad, koje se konzistentno primjenjuju.

5.1.8. Periodični pregledi

Vanjsko osiguranje kvaliteta institucija i/ili programa trebalo bi se vršiti u ciklusima. Dužina ciklusa i procedura pregleda koja će se primijeniti trebali bi biti jasno definisani i unaprijed objavljeni.

5.1.9. Analiza na nivou cijelog sistema

Agencije za osiguranje kvaliteta trebale bi periodično izrađivati skraćene izvještaje, koji opisuju i analiziraju generalne zaključke pregleda, evaluacija, provjera, itd.

5.2. HEA

Kriteriji za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini su:

a) razvoj i strategija visokoškolske ustanove:

- 1) visokoškolska ustanova izrađuje strategiju u postupku javnog konsultovanja sa svim zainteresovanim stranama, formalno je usvaja i čini je javno dostupnom,
- 2) strategijom visokoškolska ustanova utvrđuje svoju misiju i viziju, strateške ciljeve, te relevantne planove i aktivnosti za svaki strateški cilj,
- 3) visokoškolska ustanova ima efikasan sistem i procedure za praćenje ispunjenja planova i realizaciju strateških ciljeva.

b) upravljanje, unutrašnje osiguranje kvaliteta i kultura kvaliteta:

- 1) visokoškolska ustanova ima djelotvornu organizacijsku i upravljačku strukturu, koje su formalizovane pravnim aktima,
- 2) visokoškolska ustanova promovira kulturu kvaliteta, razvija sveobuhvatan i efikasan sistem za unutrašnje osiguranje kvaliteta u cilju poboljšanja nastave, naučno-istraživačkog rada, te procesa upravljanja i administracije,
- 3) politika i procedure za unutrašnje osiguranje kvaliteta definisani su formalno donesenim aktom,
- 4) visokoškolska ustanova ima formalno tijelo za osiguranje kvaliteta, čija je uloga, odgovornosti i aktivnosti jasno utvrđena pravnim aktima,
- 5) uloga studenata sva tri ciklusa u upravljanju visokoškolskom ustanovom je i u sistemu unutrašnjeg osiguranja kvaliteta jasno i institucionalno definisana.

c) procedure za osiguranje kvaliteta studijskih programa:

- 1) procedure za predlaganje, prihvatanje, praćenje i provođenje studijskih programa su uspostavljene i primjenjuju se za svaki studijski program,
- 2) procedure posebno regulišu: naziv i ciljeve studijskog programa; ishode učenja iskazane za ukupnu kvalifikaciju i za svaki predmet; uslove za upis na studijski program; vrstu studija i način izvođenja; bodovnu vrijednost svakog predmeta iskazanu shodno ECTS-u; način ocjenjivanja na predmetu; relevantnost kvalifikacija osoblja i resursa,
- 3) visokoškolska ustanova analizira i kontinuirano teži unapređenju studijskih programa.

d) procedure za ocjenjivanje studenata:

- 1) visokoškolska ustanova ima i provodi procedure koje garantuju fer, transparentno i konzistentno ocjenjivanje studenata utvrđene formalnim aktom koje usvaja Senat,
- 2) visokoškolska ustanova kontinuirano prikuplja podatke i analizira uspjeh studenata (analiza prolaznosti) na nivou studijskog programa i visokoškolske ustanove, te preduzima aktivnosti na unapređenju uspjeha studenata.

e) ljudski resursi:

- 1) visokoškolska ustanova obezbjeđuje dovoljan broj kvalifikovanog nastavnog kadra (nastavnici i saradnici) kako bi postigla obrazovne ciljeve, uspostavila i nadzirala akademska pravila i osigurala održivost svojih studijskih programa. Na svakom studijskom programu na visokoškolskoj ustanovi je zaposlen dovoljan broj nastavnog kadra u stalnom radnom odnosu s

punim radnim vremenom, kako bi se osigurali kvalitet i kontinuitet učenja i potaknuli vanjski saradnici, da se uključe u akademske procese. Visokoškolska ustanova zapošljava dovoljan broj saradnika i/ili naučne asistente, kako bi osigurala kontinuitet akademskog napredovanja i razvoj vlastitog kadra,

2) visokoškolska ustanova ima politiku usavršavanja nastavnog osoblja, omogućujući im stručno i naučno usavršavanje,

3) visokoškolska ustanova jednom godišnje prezentira publikacije vlastitog nastavnog osoblja realizovane u posljednjoj akademskoj godini (nazivi radova s posebnim naglaskom relevantnosti časopisa ili skupa, gdje su objavljeni ili prezentirani, objavljene knjige i sl.). Visokoškolska ustanova ima proceduru za izdavanje knjiga i udžbenika,

4) procedure za izbor i napredovanje nastavnog osoblja utvrđuju se unaprijed, javno su dostupne i usklađene su sa važećim zakonskim regulativama. Sastav komisije za izbor u zvanje je kompetentan u naučnoj oblasti (poljima i granama) u kojoj prijavljeni kandidat traži izbor u zvanje,

5) visokoškolska ustanova redovno analizira starosnu strukturu nastavnog kadra, odnos vlastitog i gostujućeg kadra, kvalifikacije nastavnog kadra na svim studijskim programima, a posebno na uskostručnim predmetima,

6) visokoškolska ustanova zapošljava dovoljan broj administrativnog i pomoćnog osoblja kako bi osigurala redovno provođenje djelatnosti, te osigurava njihovu obuku, usavršavanje i ocjenjivanje (evaluaciju).

f) kvalitet fizičkih resursa:

1) visokoškolska ustanova osigurava dovoljno resursa (učionice, laboratorije i oprema, bibliotečki resursi, kompjuteri, pojedinačni i grupni prostori za učenje i sl.) za čitavo osoblje i upisane studente, kako bi osigurala unapređenje ambijenta i podržala njihovo učinkovito korištenje. Adekvatnost resursa za izvođenje studijskih programa, funkcionalnost, starost, ergonomičnost i dostupnost ocjenjuju se kontinuirano internim evaluacijama,

2) visokoškolska ustanova planira ulaganje finansijskih sredstava, tako da se dio godišnjeg prihoda ulaže u poboljšanje fizičkih resursa,

3) visokoškolska ustanova posjeduje adekvatnu informatičku opremu koja osigurava kvalitetno izvođenje nastave. Visokoškolska ustanova ima pristup internetu dostupan studentima,

4) visokoškolska ustanova ima biblioteku opremljenu potrebnim brojem bibliotečkih jedinica u štampanom ili elektronskom obliku i prikladan prostor za normalno korištenje bibliotekarskih usluga.

g) informacijski sistemi:

1) visokoškolska ustanova prikuplja, analizira i koristi informacije relevantne za unapređenje svojih aktivnosti, kako nastavnih i naučno-istraživačkih, tako i poslovno-administrativnih,

2) visokoškolska ustanova ima informacijske sisteme koji omogućavaju precizne analize prolaznosti studenata po ispitnim rokovima za svaki predmet, godinu i studijski program, omjera nastavnika i studenata i sl.

Informacijski sistem se bazira minimalno na sljedećim podacima:

3) podaci o studentima po studijskim programima, ciklusima, godinama, polnoj i starosnoj strukturi, razdoblju studiranja, procentu diplomiranja, uspjehu i sl.,

4) podaci o nastavnom kadru (objavljene publikacije, angažman po predmetima, polna i starosna struktura, izbor u naučno-nastavna zvanja, i sl.).

h) prezentacija informacija za javnost:

- 1) visokoškolska ustanova redovno objavljuje nepristrasne, objektivne i javno provjerljive informacije o svim programima i zvanjima koje nudi, minimalno na web stranici i to na jednom od jezika naroda Bosne i Hercegovine i na engleskom jeziku,
- 2) visokoškolska ustanova ima politiku komuniciranja s javnošću i razvija komunikacijsku strategiju kojom definiše ciljne grupe (studenti, svršeni studenti, okruženje, vlade i organi vlasti, nevladin sektor, privreda, socijalni sektor), oblike komuniciranja sa svakom od ciljnih grupa, kao i način institucionalnih odnosa s javnošću,
- 3) visokoškolska ustanova, svake godine prije upisa studenata, osigurava izdavanje vodiča za buduće studente.

i) međunarodna saradnja:

- 1) visokoškolska ustanova ima razvijene oblike međunarodne saradnje kroz evropske (međunarodne) projekte, bilateralne ugovore, zajedničke programe i sl.,
- 2) visokoškolska ustanova podstiče i osigurava međunarodnu mobilnost studenata i nastavnika, prateći primjenu stečenih iskustava u svojim aktivnostima,
- 3) visokoškolska ustanova ima procedure i osigurava resurse za podršku međunarodnim aktivnostima.

6. ODGOVORNOST UPRAVE

Upravu čine Dekan/esa, prodekan za nastavu, prodekan za naučno istraživački rad, prodekan za finansije i razvoj, prodekan za međunarodnu saradnju, prodekan za kvalitet i Sekretar Fakulteta. Dekan/esa upravlja djelatnostima i poslovanjem Fakulteta. Njegove ovlasti i odgovornosti definisane su Zakonom o visokom obrazovanju i Statutom Univerziteta u Sarajevu. Za svoj rad Dekan/esa je odgovoran Vijeću, Rektor i Upravnom odboru Univerziteta. Jednom godišnje Dekan/esa Fakulteta podnosi Vijeću i Rektor izvještaj o finansijskom poslovanju i odgovara mu za rezultate rada i finansijsko poslovanje Fakulteta.

Dekan Fakulteta zajedno sa uposlenicima definiše politiku kvaliteta i njegove ciljeve. Odgovoran je za:

- Uspostavljanje, primjenu i održavanje SUK prema iskazanoj politici kvaliteta u ovom PK
- Odobrava primjenu svih dokumenata SUK i ima uticaj na sve aktivnosti u vezi sa SUK
- Delegira različite dijelove SUK na druge, ali zadržava opću i materijalnu odgovornost
- Nadzire pripreme te izvršenje vanjskog i internog audita SUK. Kod internog audita odgovoran je za nezavisnost i nepristrasnost odluka i procjena zaposlenika, te za ispunjenje njihovih obaveza koje proizlaze iz zahtjeva ovog PK.

6.1. Usmjerenost prema korisnicima

Zainteresovane strane čije zahtjeve, potrebe i očekivanja identificiramo u SUK-u su: studenti, partneri, zaposlenici FZS, tržište rada i osnivač.

Studenti mogu direktno uticati na kvalitet:

- Sudjelovanjem u ocjenjivanju nastave i nastavnika
- Putem e-mail (pohvale/primjedbe) na službenim internetskim stranicama Fakulteta koji se direktno upućuju studenta prodekana i prodekanu za nastavu
- Sa pravom glasa u radu Vijeća Fakulteta učestvuju predstavnici I, II i III ciklusa studija, kao i student prodekan koji predlažu tačke dnevnog reda koji se tiču studentskih pitanja
- Redovnim kontaktima predstavnika studenata Fakulteta s Upravom Fakulteta. U skladu sa Etičkim kodeksom studenata FZS studentski predstavnik ima obavezu aktivno sudjelovati na svim sjednicama Vijeća Fakulteta i po potrebi na sjednicama drugih tijela ili komisija zastupati interese i prava svih studenata, te studente obavještavati o njihovim odlukama.
- U svim oblicima nastave, student ima pravo na iznošenje i razmjenu mišljenja i stavova vezanih uz nastavni predmet u skladu sa Etičkim kodeksom studenata FZS.

U cilju postizanja boljeg kvaliteta nastavno-naučnog programa te u cilju omogućavanja neposrednijeg sticanja studentima neophodnih znanja i vještina, Fakultet zdravstvenih studija zaključio sporazume o obrazovnoj, naučno istraživačkoj, stručnoj i tehničkoj saradnji sa većim brojem ustanova.

U okviru ustanova s kojima je potpisan sporazum, Fakultet zdravstvenih studija omogućava studentima edukativnu praksu kao i neposredan pristup praktičnoj razradi teorijskih disciplina.

Ovi sporazumi se odnose na:

- razmjenu i zajednički angažman naučnog, obrazovnog i stručnog kadra i drugih saradnika;

- zajedničko planiranje i realizaciju naučno-istraživačkih, edukativnih i stručno-tehničkih planova, programa i projekata, kako domaćih tako i međunarodnih;
- razmjenu i korištenje naučnih i stručnih dostignuća i rezultata rada od zajedničkog interesa;
- organizaciju stručno-edukativnih seminara i radionica u okviru stručnog usavršavanja vlastitih kadrova kao i interesenata iz drugih organizacija ili ustanova;
- Zajedničko korištenje svih raspoloživih resursa u realizaciji određenih aktivnosti.

Zaposlenici Univerziteta u Sarajevu - FZS daju svoj puni doprinos za trajno poboljšavanje i unapređivanje svih faktora u sistemu upravljanja kvalitetom. Upravljanje kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu - FZS odnosi se na sve poslovne procese (opremu i metode), materijale, a poseban akcenat se stavlja na kompletno unapređenje performansi kadrova. Univerzitet u Sarajevu - FZS trajno djeluje na razvijanju nastavnih i naučnih kompetencija nastavnika i saradnika, te usavršavanju stručnih kadrova u okviru nenastavnog osoblja.

Fakultet potiče otvorenost i saradnju sa **tržištem rada**. Kroz primjenu znanja i rezultata naučnog rada unaprijeđuje se struka. Struka se unaprijeđuje kroz prilagođavanje nastavnih planova i programa, koji su osnova za daljni edukativni i istraživački rad. Realizacija naučno-istraživačkog i edukativnog rada se odvija u saradnji sa institucijama gdje se primjenjuju sadržaji našeg edukativnog procesa.

Zahtjevi Ministarstva obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo, kao **osnivača**, ili drugih naručitelja naučnih istraživanja realizuju se kroz naučno-istraživački rad. Istraživači nastoje putem predloženih projekata odgovoriti na zahtjeve prioritetnih područja istraživanja. Na osnovu izrađenih projekata na nivou Fakulteta vrši se apliciranje ka naručiocima. Često se s projektima aplicira na javni poziv organa uprave (ministarstva), vladinih i nevladinih organizacija pri čemu limitirajuća sredstva istih ne pružaju mogućnost za odobrenje.

Postignuto zadovoljstvo svih interesno-utjecajnih strana razmatra se kroz Upravinu ocjenu.

6.2. Jednake mogućnosti

Djelatnost visokog obrazovanja je usmjerena ka punom razvoju ljudske ličnosti, poštovanju/ ljudskih prava, građanskih i drugih demokratskih, seksualne orijentacije, fizičkog ili drugog nedostatka, bračnog stanja, boje kože, jezika, vjeroispovijesti, akademskih, zakonskih i ustavnih načela i sloboda.

Na akreditovanoj i licenciranoj visokoškolskoj ustanovi ne može se ograničiti pristup visokom obrazovanju, direktno ili indirektno, prema bilo kojoj stvarnoj ili pretpostavljenoj osnovi suprotnoj ustavu, zakonima i međunarodnom pravu, kao što su pol, rasa, političko ili drugo mišljenje, nacionalno, etničko ili socijalno porijeklo, veza s nekom nacionalnom zajednicom, imovina, rođenje ili prema nekom drugom statusu.

6.2.1. Opće, rodne, rasne i kulturne politike

Djelatnost visokog obrazovanja je usmjerena ka punom razvoju ljudske ličnosti, poštovanju/ ljudskih prava, građanskih i drugih demokratskih, akademskih, zakonskih i ustavnih načela i sloboda.

Ne smije se dozvoliti ograničenje pristupa visokom obrazovanju, direktno ili indirektno, prema bilo kojoj stvarnoj ili pretpostavljenoj osnovi suprotnoj ustavu, zakonima i međunarodnom pravu, kao što su spol, rasa, seksualna orijentacija, fizički ili drugi nedostatak, bračno stanje, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno, etnički ili socijalno

porijeklo, veza sa nekom nacionalnom zajednicom, imovina, rođenje ili prema nekom drugom statusu.

U tom smislu, Univerzitet u Sarajevu - FZS se obavezuje na sprečavanje diskriminacije svih svojih korisnika u provođenju i implementaciji aktivnosti:

- Niti jedan/a student/ica neće biti diskriminiran/a na temelju bilo koje stvarne ili pretpostavljene osnove suprotnoj ustavu, zakonima i međunarodnom pravu.
- Niti jedan/a uposlenik/ica (trenutni ili potencijalni) neće biti diskriminiran/a na temelju bilo koje stvarne ili pretpostavljene osnove suprotnoj ustavu, zakonima i međunarodnom pravu.

6.2.2. Ured za podršku studentima

Na nivou Univerziteta u Sarajevu postoji Ured za podršku studentima čije su usluge definisane su temeljnom orijentacijom ka stvaranju inkluzivnog okruženja i promoviranju kvalitetnog obrazovanja za sve.

Osnovne usluge Ureda za podršku studentima su:

- pomoć pri odabiru studija,
- podrška unapređenju pristupa obrazovanju,
- osiguranje uvjeta za zadovoljavanje potreba i uživanje prava,
- psihološka pomoć,
- informiranje i obrazovanje studenata,
- poboljšanje iskustva studiranja studenata s invaliditetom,
- istraživačke aktivnosti,
- organizacija i realizacija obuka za akademsko osoblje,
- sudjelovanje u donošenju i izmjenama zakonskih i podzakonskih akata u vezi s obrazovanjem.

Odjeli u okviru Uredu za podršku studentima:

- Odjel za pravnu pomoć
- Odjel za psihološko savjetovanje
- Odjel za studente s invaliditetom
- Odjel za karijerno savjetovanje

6.2.3. Studenti s poteškoćama u razvoju i invaliditetom

Univerzitet u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 33/17, 35/20, 40/20 i 39/21) i Pravilima studiranja za I, II ciklus studija, integrirani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu, ulaže napore i razvija mjere u obezbjeđenju uslova za individualizaciju u postupku realizacije nastavnog procesa, kao i olakšice u realizaciji nastavnog procesa za studente s poteškoćama u razvoju i invaliditetom, naročito u pogledu:

- a) Prisustva nastavi, ovisno o vrsti i stepenu invaliditeta

- b) Sudjelovanja u izvođenju pojedinih nastavnih sadržaja, individualno zavisno od stepena i vrste invaliditeta
- c) Zamjenskih nastavnih i ispitnih obaveza, prema individualnim sposobnostima, a u skladu sa zahtjevima sadržaja, ishodina i ciljevima nastavnog procesa
- d) Dodatnih konsultacija, prema individualnoj potrebi
- e) Načina i dinamike provjera znanja, prema individualnoj potrebi, a u skladu sa zahtjevima sadržaja, ishodina i ciljevima nastavnog procesa
- f) Primjene asistivnih tehnologija u nastavi, a u skladu sa zahtjevima sadržaja, ishodina i ciljevima nastavnog procesa.

U cilju uspješnijeg savladavanja nastavne materije, studentima iz prethodnog stava su na raspolaganju ljudski i materijalni resursi Univerziteta u Sarajevu – Fakulteta zdravstvenih studija, kao i sve neophodne informacije.

Neke od značajnijih mjera koje su poduzete u cilju olakšanog pristupa u realizaciji nastavnih aktivnosti i provjera znanja u konkretnom slučaju, za studenta sa Down sindromom, koji je akademske 2020/2021. upisan na studij Fizioterapija su:

- u saradnji s nastavnicima i saradnicima prilagođen je nastavni plan i program,
- usvojene osnovne smjernice za realizaciju ispita po prilagođenom nastavnom planu i programu
- izdvojene najvažnije tematske jedinice koje su obrađivane prema prilagođenom silabusu
- provjere znanja individualizirane i prilagođene studentu,
- izdvojen osnovni sadržaj iz literature za spremanje ispita, uz mogućnost produženja vremena za realizaciju ispita,
- provjere znanja prilagođene prema mogućnostima i kapacitetima studenta, uvažavajući očekivane kompetencije i obrazovne ishode učenja koje student treba usvojiti u okviru nastavnog predmeta.

Programom nastave u okviru predmeta Tjelesni odgoj za studente s poteškoćama u razvoju i invaliditetom predviđen je poseban program koji ima višestruku odgojno-obrazovnu, rehabilitacijsku, utilitarnu i psihosocijalnu vrijednost. Posebni programi tjelesnog odgoja za studente s poteškoćama u razvoju izrađuju se prema zdravstvenom stanju i utvrđenoj dijagnozi studenta.

6.2.4. Žalbe studenata

Postupkom se definiše redoslijed koraka u slučaju žalbe studenta. Proceduru primjenjuje Univerzitet, organi Fakulteta, službe Fakulteta i studenti u cilju postupanja u slučaju žalbe. Studenti koji nije zadovoljan uslugom Fakulteta ima pravo na žalbu. Procedura utvrđuje način podnošenja i put žalbe u cilju bolje koordinacije i promptnijeg rješavanja pitanja iz oblasti žalbe.

6.3. Rekrutovanje i prijem

Visokoškolska ustanova kao javna ustanova predlaže Vladi broj studenata za upis na studijske programe koje organizuje, a Vlada utvrđuje konačan broj i strukturu studenata za upis u prvu studijsku godinu prvog i drugog ciklusa studija. Prijem kandidata vrši se u skladu sa kvotama koje određuje Ministarstvo za obrazovanje i nauku Sarajevskog kantona i UNSA, na osnovu podnesenih zahtjeva za prijem. Tokom prijema, uzimaju se u obzir rezultati tokom prethodnog obrazovanja, i uspjeh i posebna dostignuća su jedini kriterij za prijem kandidata. Vijeće Fakulteta imenuje Komisiju za provođenje upisa (validaciju podataka kandidata). Konkurs se provodi online putem platforme e-UNSA. Putem iste aplikacije utvrđuje se preliminarna rang-lista. Nakon žalbenog perioda Vijeće fakulteta usvaja konačnu listu za prijem kandidata na prvu godinu I i II ciklusa, na osnovu koje se vrši upis.

6.3.1. Politike i prakse prijema

Prijem studenata vrši se na osnovu konkursa koji UNSA raspisuje na osnovu odobrenja Ministarstva obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo. S obzirom da se radi o studentima koji će raditi u oblasti zdravstva, broj se utvrđuje na osnovu kretanja zaposlenih tih profesija u Službi za zapošljavanje Kantona Sarajevo i Federalnog i Kantonalnog ministarstva za zdravstvo i ovu potrebu upućuje Rektoratu, dalje se upućuje Ministarstvu obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo, prema čijoj odluci FZS određuje broj novoupisanih.

6.3.2. Upis studenata i početak nastave

Nastava počinje u skladu sa Akademskim kalendarom Univerziteta u Sarajevu. Studijska godina se organizuje u dva semestra: zimski i ljetni. Nastava u zimskom semestru počinje prvog ponedjeljka u oktobru i traje 16 sedmica (15 sedmica kontinuiranih aktivnosti plus sedam radnih dana za završni ispit). Nastava u ljetnom semestru počinje trećeg ponedjeljka u februaru i traje 16 sedmica (15 sedmica kontinuiranih aktivnosti plus sedam radnih dana za završni ispit).

6.3.3. Mobilnost studenata

Bolonjski proces je odraz težnje za stvaranjem jedinstvenog Evropskog prostora visokog obrazovanja. Da bi se ostvario ovaj cilj neophodno je omogućiti mobilnost studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja kroz međunarodnu saradnju sa drugim visokoškolskim ustanovama Evropskog prostora.

Strategiju internacionalizacije predlaže Ured za međunarodnu saradnju, usvaja je dekan, a provode je svi uposlenici i interni korisnici, uključujući studente.

Međunarodna saradnja se ostvaruje kroz aktivnosti poticanja mobilnosti studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja kroz uspostavljanje međunarodnih partnerstava i međunarodnih naučno-istraživačkih projekata u području obrazovanja, mobilnosti i istraživanja.

Da bi se olakšale sprovedbe aktivnosti koje su navedene, Ured za međunarodnu saradnju kroz svoj rad uspostavlja:

- Međunarodna partnerstva – pružanje savjetodavne, organizacijske i administrativne podrške studentima i osoblju Fakulteta prilikom sklapanja sporazuma u okviru EU i šire.
- Međunarodne projekte – savjetodavna i administracijska podrška prilikom prijave i vođenja međunarodnih projekata.
- Mobilnost – postizanje ciljeva kroz ostvarenu mobilnost prvenstveno studenata, zatim nastavnog i nenastavnog osoblja Fakulteta.

6.4. Nagrade

Član 190. Statuta Univerziteta u Sarajevu odnosi se na pohvale i nagrade koje se dodjeljuju: „Univerzitet odnosno fakultet/akademija može dodijeliti povelje, nagrade, stipendije najboljim studentima i studentskim organizacijama te udruženjima za izuzetan uspjeh u studiranju i pripremanju za samostalan stručni i naučni rad, za izuzetne rezultate u umjetničkom, kulturnom i sportskom radu.“

Također, Statut predviđa da Univerzitet može dodijeliti plakete, povelje i nagrade organizacijama i pojedincima za izuzetan doprinos razvoju visokoškolske ustanove i za istaknuti rad u nastavnom radu i naučnim istraživanjima.

Nastavnici i nenastavno osoblje Fakulteta nagrađuju se za dodatnu vrijednost, najbolju ocjenu ili poseban doprinos u skladu sa Pravilnikom o radu UNSA. Na osnovu Kolektivnog ugovora za oblast visokog obrazovanja i nauke i Pravilnika o radu UNSA, koeficijent plaća radnika može se povećati do 20 % plaće, a po osnovu obima posla i kvaliteta izvršenih poslova.

6.4.1. Završetak studija

Studij određenog ciklusa smatra se uspješno završenim ukoliko je student položio sve ispite i odbranio stručni rad predviđen studijskim programom datog ciklusa studija. Po završetku svakog ciklusa studija studentu se izdaje diploma kojom se potvrđuje da je student završio određeni ciklus studija i stekao pravo na određenu akademsku titulu odnosno stručno i naučno zvanje. Diplomu i dodatak diplomi izdaje Univerzitet u Sarajevu. Diploma koju izdaje Univerzitet u Sarajevu predstavlja javnu ispravu. Diploma i dodatak diplomi obavezno sadrže osnovne informacije o završenom ciklusu studija, stečenom zvanju odnosno tituli i ostvarenom uspjehu studenta u toku studija.

6.4.2. Dodatak diplomi

Dodatak diplomi, koji se dodjeljuje diplomiranim studentima integrisanog studija prvog i drugog ciklusa na Univerzitetu u Sarajevu-Fakultetu zdravstvenih studija, izrađen je prema modelu razvijenom od strane Evropske komisije, Vijeća Evrope i UNESCO/CEPES. Svrha ovog dodatka je pružanje detaljnih informacija kako bi se osigurala međunarodna transparentnost i olakšalo akademsko i stručno priznavanje kvalifikacija, uključujući diplomu, stepen studija i druge elemente obrazovanja. Dokument pruža opis prirode, nivoa, konteksta, sadržaja i statusa programa studija koje je student uspješno završio.

Dodatak diplomi sadrži:

1. Informacije o nosiocu kvalifikacije, uključujući ime, prezime, datum i mjesto rođenja, jedinstveni matični broj građanina, te identifikacioni broj ili broj indeksa.
2. Informacije o kvalifikaciji, koje uključuju naziv kvalifikacije i odgovarajuću titulu, glavnu oblast sticanja kvalifikacije, naziv i status visokoškolske ustanove koja izdaje diplomu, naziv ustanove koja vodi studij, te jezike na kojima su nastava i ispiti realizirani.
3. Informacije o stepenu kvalifikacije, uključujući ciklus studija, zvanično trajanje studija izraženo u ECTS bodovima, te uvjete za upis.
4. Detalje o sadržaju studija i postignutim rezultatima, uključujući način studiranja, sistem i pravila studiranja, detalje o nastavnom programu, skalu ocjenjivanja, uobičajenu raspodjelu ocjena, popis položenih predmeta s ocjenama, te informacije o završnom radu kao što su tema, ocjena i datum odbrane.
5. Informacije o funkciji kvalifikacije, uključujući mogućnost za upis na sljedeći ciklus studija i profesionalni status.
6. Informacije o učešću u mobilnosti, gdje su navedeni predmeti koje je student uspješno položio tokom studiranja na instituciji domaćinu u okviru programa mobilnosti odobrenog od strane Vijeća fakulteta.
7. Dodatne informacije relevantne za studijski program i kvalifikaciju.

U dodatku diplomi su također navedeni obrazovni cilj i specifični ishodi učenja za studijski program I ciklusa.

6.5. Politika kvaliteta

Politika kvaliteta Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija temelj je poslovnog upravljanja usmjerenog na zadovoljavanje zahtjeva i potreba svih interesno-utjecajnih strana osiguravajući visok nivo kvaliteta nastavnog procesa, naučno-istraživačkog i stručnog rada.

Fakultet nastoji zadovoljiti očekivanja i zahtjeve studenata, kao i ostalih interesno-uticajnih strana kroz kontinuirano unaprijeđenje kvaliteta svojih usluga. Cilj Fakulteta je osigurati i zadovoljstvo svih zaposlenika na način da im se pruži mogućnost usavršavanja i napredovanja temeljenog na stručnim sposobnostima i znanju. Zadovoljstvo zaposlenih odražava se na kvalitet pružanja usluga interesno-utjecajnim stranama i poslovnu izvrsnost.

Organizacijski ciljevi Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija su:

- Prepoznati i zadovoljiti zahtjeve i očekivanja studenata;
- Kreirati nove i inovirati postojeće nastavne planove i programe, njihovih sadržaja prema tačno definisanim principima i kriterijima, a u skladu sa zahtjevima i potrebama tržišta rada;
- dugoročnog rješavanje prostornih potreba kroz rekonstrukciju i investiciono održavanje, kao i opremanje prostorija za potrebe registrovanih djelatnosti;
- Unapređenje međunarodne saradnje;
- Razvijanje, promovisanje i provođenje programa cjeloživotnog učenja;
- Razvijanje i implementacija platforme za učenje na daljinu;
- Stvaranje pretpostavki za ostvarivanje vlastitih prihoda;
- Usklađivanje temeljnih procesa sa zahtjevima standarda akreditacijskih i certifikacijskih kuća;
- Intenzivna saradnja sa članovima Asocijacije studenata i Alumni asocijacije;

- Unapređenje kompetencija nastavnog osoblja;

Usvajanje i primjena savremenih informacionih tehnologija u realizaciji nastavno-naučnog procesa

6.6. Planiranje sistema upravljanja kvalitetom

Planiranje sistema upravljanja kvalitetom se provodi u svrhu ispunjavanja zahtjeva i ostvarivanja ciljeva kvaliteta. Uprava Fakulteta odgovorna je za usmjeravanje aktivnosti planiranja za realizaciju procesa potrebnih za neometano funkcionisanje sistema upravljanja kvalitetom.

Ukoliko Uprava odluči da napravi značajne promjene na SUK-u, takve promjene se moraju detaljno planirati kroz odgovarajući program, kako ne bi došlo do neslaganja u procesima sistema. Fakultet planira aktivnosti neophodne za efikasno funkcionisanje sistema kvaliteta, te su obuhvaćene Priručnikom za kvalitet i sastavni su dio sistema dokumentacije preko:

- plana osiguranja resursa,
- plana investicija,
- plana internih audita i
- plana edukacije čija se realizacija prati i analizira.

Ocjena djelovanja sistema upravljanja kvalitetom na svim nivoima se obavlja jednom godišnje, te se u skladu s tim pripremaju odgovarajući izvještaji.

6.7. Odgovornost, ovlaštenja i komunikacija

Sistem interne komunikacije obuhvata procese poslovnog odlučivanja i upravljanja te razmjenu poslovnih i drugih odluka neophodnih za ostvarenje postavljenih ciljeva kvaliteta. Procesi poslovnog odlučivanja i upravljanja se zasnivaju na utvrđenom sistemu odgovornosti i ovlaštenja prema prethodnoj tablici, pravilnicima i odlukama Fakulteta. Procesi razmjene poslovnih odluka i informacija obuhvataju dogovaranje (sastanke) i informisanje o donesenim odlukama.

Unutar Fakulteta uspostavljeni su odgovarajući procesi komunikacije kroz koje je osigurana dostupnost informacijama o efikasnosti SUK. Dostupnost informacija osigurava se putem e-maila, internetske stranice Fakulteta (www.fzs.unsa.ba), cirkularnim obavjestima i putem oglasne ploče.

Rukovodstvo Fakulteta zdravstvenih studija ima stav da je proces razmjene informacija neophodan za uspješno funkcionisanje, te da se kroz ovaj proces i postiže realizacija strateških ciljeva Fakulteta. To je dvosmjerna komunikacija i obuhvata rukovodstvo i sve direktne nositelje aktivnosti.

Sporazumijevanje o svim pitanjima, kao oblik komunikacije, vrši se usmeno ili pismeno i realizuju se na poslovnim sastancima, telefonom, faksom ili e-mailom. Informisanje kao oblik komunikacije obuhvata prenos informacija usmeno (tokom sastanaka, radnih sastanaka i raznih sredstava komunikacije) ili pismeno (obavještenja u internoj pošti, oglasna ploča, faks). Metod komunikacije prilagođava se datoj situaciji.

Dekan, zajedno sa prodekanima, rukovodiocima studija i šefovima službi, planira sve aktivnosti i procese na Fakultetu najmanje jednom godišnje i time osigurava kontinuiranu pogodnost, prihvatljivost i efektivnost procesa edukacije. U tu svrhu, ako je potrebno, moguće je uvesti organizacione promjene, promijeniti sistematske i radne procedure, preurediti procese, modernizirati tehnologiju i nabaviti nove ili reorganizirati postojeće resurse, planirati edukaciju osoblja itd. Prihvaćen je 'top-down' model realizovanja svih aktivnosti na osiguranju kvaliteta

kako bi se ostvarili strateški ciljevi FZS. Svi zaposlenici uključeni su u razvijanje i realizaciju aktivnosti na osiguranju kvaliteta.

Tabela 5. Interna transparentnost

JEDINICE	OBLIK	RASPORED
Dekanat	Sastanak, preliminarne diskusije, novosti	Kontinuirano
Rukovodstvo	Sastanak, izvještavanje, diskusija	Fiksni nedjeljni sastanci
Vijeće FZS	Sastanak, savjetovanje, usvajanje zaključaka	Fiksni mjesečni sastanci
Asocijacija studenata	Sastanak, diskusija, odluke	Fiksni mjesečni sastanci
Studenti	Politika otvorenih vrata (lično i on-line konsultacije)	Kontinuirano
PR	Sastanak, diskusije, novosti	Kontinuirano
Alumni	Sastanak, novosti, promocija	Polugodišnji sastanci
Predstavnici za kvalitet u rukovodstvu srednjeg i najvišeg nivoa	Strateško planiranje/Izvještaji o realizovnim i budućim aktivnostima	Fiksno planiranje jednom godišnje

Eksterna transparentnost

Na Fakultetu zdravstvenih studija postoji funkcija PR-a koji djeluje u skladu s modelom vodećih svjetskih univerziteta koji uspješno komuniciraju sa internim grupama iz svog okruženja. Odnosi sa javnošću pretvaraju se u upravljanje reputacijom i percepcijom, a konačni rezultat PR aktivnosti tako je stvaranje pozitivne slike Fakulteta u očima interne i vanjske javnosti.

ZAHTJEVI CILJEVI	AKTIVNOSTI (Enabler)
1. Razvijanje aktivnosti	
<i>Kontinuirano osiguranje i unapređenje sistema osiguranja (QA) i upravljanja kvalitetom (QM)</i>	1. Imenovanje PR-a
	2. Komunikacija s interesnim grupama: studenti, poslovna zajednica, mediji, učenici, zaposlenici i šira javnost. - Prezentacija Fakulteta zdravstvenih studija učenicima srednjih škola u BiH.
	3. Predlaganje Projekata i aktivnosti Dekanu i rukovodstvu Fakulteta o poboljšanje komunikacije sa studentima, medijima, zaposlenicima i grupama koje su važne za Fakultet.
	4. Utvrditi strategiju za ostvarivanje ciljeva
	5. Zaduženja za sva pitanja u vezi svečanosti, prezentacije, promocija i manifestacija na Fakultetu.
	6. Priprema izjava za štampu, organizacija konferencija za novinare i pravljenje promotivnih materijala Fakulteta. - Prezentacija Fakulteta u Brucoškom vodiču za 2016. god.
	7. Interni audit, analiza, evaluacija
	8. Praćenje izvora informacija PR prati aktivnosti medija, vadi izreske iz štampe, prati

	web stranice Fakulteta Univerziteta u Sarajevu.
2. Promovisanje	
	Elektronski (web portal FZS, UNSA, mediji)
	Oglasna tabla
	Printani materijali
Tabela 6. Aktivnosti (Enabler) PR-a	

Glavne interesne sfere grupe Fakulteta su studenti, poslovne zajednice, mediji, učenici, uposlenici i šira javnost. PR predaže rukovodstvu Fakulteta projekte i aktivnosti dok Dekan razmatra prijedloge PR-a uz konsultacije sa prodekanima. U slučaju da se prijedlog prihvati, Dekan usvaja Odluku, koja je osnova organiziranje predloženih aktivnosti. Pored komunikacije s interesnim grupama, PR prati aktivnosti medija, vadi izreske iz štampe i svakodnevno vrši praćenje medija. PR podnosi Dekanu i rukovodstvu prijedloge za poboljšanje komunikacije sa studentima, medijima, uposlenicima i grupama koje su važne za Fakultet, održava kontakte i dobre odnose sa novinarima i urednicima. PR je također zadužen za sva pitanja vezana za svečanosti, prezentacije, promocije i manifestacije na Fakultetu, pravljenje izjava za štampu, organizaciju konferencija za novinare i pravljenje promotivnih materijala Fakulteta. PR obavlja i druge zadatke po nalogu Dekana i Prodekana. Sve aktivnosti realizuju se u skladu sa zakonskim odredbama i internim aktima Fakulteta.

6.8. Upravina ocjena

Dekan Fakulteta priprema i iznosi Vijeću Fakulteta upravinu ocjenu sistema kvaliteta jednom godišnje. U određenim slučajevima, dekan može odlučiti da li je potrebna dodatna evaluacija ustanove ili jednog njenog dijela, procesa ili usluge (interni audit).

Dekan zajedno sa Prodekanom za I ciklus studija, Prodekanom za II ciklus studija, Prodekanom za III ciklus studija i nauku, rukovodiocima studija, sekretarom i šefovima stručnih službi Fakulteta, planira ocjenu SUK-a jednom godišnje čime osigurava kontinuiranu primjerenost, pogodnost i efikasnost SUK-a.

PUK inicira ocjenu i priprema podatke i informacije na temelju kojih će se ocjena obaviti.

Ocjenom se ustanovljavaju poduzete aktivnosti i realizacija ciljeva u proteklom periodu, razmatraju prilike za poboljšanja i potrebe za promjenama u SUK-u, uključujući politiku i ciljeve kvalitete.

U tu se svrhu po potrebi poduzimaju organizacione izmjene, mijenjaju sistemske i radne procedure, prilagođavaju procesi, osavremenjuju tehnologije i nabavljaju novi ili preraspoređuju postojeći resursi, planira edukacija itd. Ocjena će biti javno objavljena među zaposlenima i Internet stranici Fakulteta.

Ulazni elementi upravine ocjene kojeg provodi Uprava Fakulteta sadrži podatke o:

- rezultatima provedenih internih i eksternih audita,
- povratnim informacijama korisnika naše usluge,
- rezultati praćenja funkcioniranja procesa (rezultati ostvarenja postavljenih planova)
- usklađenosti usluga,
- statusu popravnih i preventivnih radnji (utvrđeni uzroci odstupanja),
- praćenju mjera poduzetih temeljem prethodnih pregleda,
- promjenama koje bi mogle utjecati na SUK (promjene zakona, novi procesi) ,
- preporukama za poboljšanja.

PUK je odgovoran za prikupljanje podataka i zapisa na kojima se temelji pregled. Ovlašten je zatražiti relevantne podatke i izvještaje od saradnika na Fakultetu.

Izlazni elementi Upravine ocjene odnose se na:

- poboljšanje djelotvornosti SUK-a,
- poboljšanje djelotvornosti i efikasnosti procesa,
- poboljšanje kvalitete usluga u odnosu na zahtjeve korisnika,
- potrebe za resursima koji su nužni za poboljšanja.

Izlazi su u pisanom obliku:

- mjerljivih pojedinačnih ciljeva,
- popravnih i preventivnih radnji,
- odluka,
- zaključaka i informacija koje podupiru izbor ciljeva, mjera odluka.

PUK izrađuje i odlaže ovjerene zapise o ocjeni SUK-a unutar posebnog registratora.

7. INTERNACIONALIZACIJA

7.1. Ured za međunarodnu saradnju

Međunarodna saradnja je jedan od 9 kriterija razvoja aktivnosti po EHEA kriterijima. Razvoj međunarodne saradnje se odvija u 4 segmenta:

- Međunarodni ugovori (licence, međunarodna partnerstva i mreže...),
- Međunarodni programi (strani predavači...),
- Međunarodni projekti i
- Mobilnost (studenata, nastavnika i administracije).

U analizu kvaliteta međunarodne suradnje i u cilju kvalitetnog upravljanja područjem mobilnosti i međunarodne saradnje, neophodno je pratiti slijedeće pokazatelje:

- broj potpisanih i aktivnih ugovora o međunarodnoj suradnji;
- broj održanih konferencija i seminara s međunarodnim sudjelovanjem;
- broj gostujućih predavanja koja su na Fakultetu održali profesori sa inostranih Univerziteta;
- broj predavanja koja su na inostranim fakultetima održali nastavnici FZS;
- broj ostvarenih međunarodnih stipendija za studente, nastavno i administrativno osoblje (odlazna i dolazna mobilnost);
- broj izlaganja koja su profesori Fakulteta održali na međunarodnim skupovima u inostranstvu;
- broj aktivnih međunarodnih projekata;
- broj uposlenika Fakulteta koji sudjeluju u međunarodnim projektima kojima Fakultet nije nositelj;
- broj studenata koji sudjeluju u međunarodnim projektima i koji su izlagali na skupovima u inostranstvu;
- finansiranje međunarodne saradnje – ostvarena finansijska podrška
- broj predmeta koji se mogu izvoditi na nakom od svjetskih jezika
- regulisanje prelaza studenata i priznavanje inostranih visokoškolskih kvalifikacija.

Osiguranje stečenih pozicija prepoznatljivosti, kako nastavnih tako i naučno-istraživačkih je ključno, ali stvaranje prepoznatljivosti Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija na međunarodnom nivou treba biti postavljeno kao cilj od izuzetne važnosti. Bitan segment težnje za razvojem i trajnim osiguranjem kvaliteta je uspostava međunarodne saradnje. U okviru BiH još uvijek nije dovoljno razvijena svijest o važnosti dobijanja internacionalnog iskustva u segmentu obrazovanja i naučno-istraživačkog rada. Univerzitet u Sarajevu - Fakultet zdravstvenih studija planira uspostaviti dobru saradnju sa srodnim fakultetima na teritoriji BiH u cilju formiranja strateškog saveza radi boljeg plasiranja na međunarodnom tržištu rada.

Uvođenjem Politike kvaliteta na Fakultetu zdravstvenih studija 15.3.2012. godine, Odlukom broj: 02-1-129/12 formira se Ured za međunarodnu saradnju, čiju funkciju obavlja jedna osoba-rukovodilac Ureda. Odlukom 08.03.2016. godine ulogu Rukovodioca preuzima Koordinator za međunarodnu saradnju, nakon čega se 21.12.2017. godine imenuje Ured za međunarodnu,

Odluka broj:04-1-2133/17 i Odluka broj:04-1-2117/17 o imenovanju rukovodioca Ureda za međunarodnu saradnju.

Aktivnosti internacionalizacije su u tom periodu bazirane na prvim izrađenim i usvojenim procedurama: Međunarodna saradnja, Mobilnost nastavnog i nenastavnog osoblja (dolazna i odlazna), te Ulazna i izlazna mobilnost studenata (studenti na razmjeni i strani studenti).

Novim ustrojem Fakulteta, Odlukom br. 04-1-1803/18 imenuje se prvi prodekan za međunarodnu saradnju Fakulteta čime se ukida Ured za međunarodnu saradnju Fakulteta.

Zbog povećanja obima aktivnosti imenuje se koordinator za međunarodnu saradnju, Odlukom broj: 04-1-1855/24.

Osnovne informacije o međunarodnoj saradnji Univerziteta u Sarajevu-Fakulteta zdravstvenih studija dostupne su na linku: Međunarodna saradnja – Fakultet zdravstvenih studija (unsa.ba)

Programe mobilnosti na Univerzitetu u Sarajevu provodi i administrira Služba za međunarodnu saradnju u koordinaciji sa nadležnim uredima/službama za međunarodnu saradnju i/ili ovlaštenim licima članica Univerziteta.

Prijava na međunarodnu mobilnost najčešće se vrši kroz otvorene poziv koji se temelje na ugovorima potpisanim od strane rektora Univerziteta u Sarajevu u kojima su jasno definisane studijske oblasti odnosno vrste dostupnih mobilnosti: nastavno i/ili nenastavno osoblje i/ili studenti.

Sve informacije vezane za međunarodnu saradnju dostupne su na zvaničnoj stranici Univerziteta u Sarajevu na linku <https://international.unsa.ba/> na bosanskom i engleskom jeziku.

U proteklom periodu su asistenti zaposleni u punom radnom vremenu koristili priliku da na prvoj godini (zajedničkoj svim studijskim programima Fakulteta) promovišu značaj internacionalizacije, upoznaju studente sa aktuelnostima, te potiču njihovu mobilnost. Sada te aktivnosti preuzima koordinator za međunarodnu saradnju.

Prodekan za međunarodnu saradnju je u obavezi da sve aktuelne informacije koje dobije od Službe za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu proslijedi nastavnicima i saradnicima u punom radnom odnosu, kao i da studente upozna o svim aktuelnostima u okviru programa mobilnosti, oglašavanjem informacija na web stranicu Fakulteta ili u učionicama.

Univerzitet u Sarajevu-Fakultet zdravstvenih studija potiče studente na mobilnost oglašavanjem pozitivnih iskustva studenata na mobilnosti, te informacije objavljuje na web stranici fakulteta.

Studenti koji već imaju stečeno iskustvo u programima razmjene, kolegama promovišu značaj ovakvog iskustva za vlastiti razvoj i unapređenje kako znanja, vještina i kompetencija, tako i upoznavanje različitih kultura i sticanje novih prijateljstava.

Dostupno na linku <https://www.fzs.unsa.ba/archives/15343> Iskustva studentice Studijskog programa Zdravstvena njega iz Švicarske na mobilnosti na Univerzitetu u Sarajevu-Fakultetu zdravstvenih studija – Fakultet zdravstvenih studija

Studentima Univerziteta u Sarajevu-Fakulteta zdravstvenih studija se u skladu sa potpisanim Ugovorom u učenju u skladu sa Pravilnikom o mobilnosti, priznaju sve aktivnosti koje se obavljaju na partnerskoj instituciji, te se time stimuliše nova mobilnost studenata.

Svim dolaznim studentima i osoblju se šalju upute o osnovnim informacijama o studiranju i životu u Sarajevu na Univerzitetu koje je pripremila Služba za međunarodnu saradnju, a koje su dostupne na linku: [UNSA-Factsheet.pdfhttps://unsa.ba/sites/default/files/dodatak/202403/UNSA%20FACT%20SHEET%202024-2025.pdf](https://unsa.ba/sites/default/files/dodatak/202403/UNSA%20FACT%20SHEET%202024-2025.pdf)

Informacije obuhvataju i sadržaj koji se odnosi na smještaj osoblja i studenta u Sarajevu. Dolaznom osoblju na Univerzitet u Sarajevu-Fakultet zdravstvenih studija omogućava se provođenje/praćenje svih aktivnosti definisanih Ugovorom o mobilnosti. Osoblje koje je realizovalo mobilnost je istu dužno evaluirati na partnerskom univerzitetu, zemlji članici Evropske unije, što je u skladu sa pravilima Erasmus+ programa. Kada se obilježavaju godišnjice Fakulteta, tradicionalno organizujući kongres, učešće stranih nastavnika se stimuliše obezbjeđenjem i finansiranjem njihovog smještaja.

Dokumenti i link koji definira rad službe za međunarodnu saradnju:

- Senat Univerziteta u Sarajevu je na 64. redovnoj sjednici održanoj 20. 12. 2023. godine donio Odluku o donošenju Pravilnika o mobilnosti Univerziteta u Sarajevu broj: 01-21-23/23. Sastavni dio Pravilnik čine aneksi (I-V), kako slijedi: Nominacijsko pismo, Ugovor o učenju za studentsku mobilnost, Ugovor o nastavnoj mobilnosti, Ugovor o mobilnosti osoblja u svrhu obuke i Ugovor o stručnoj praksi.
- Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o mobilnosti Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-1101-100/18 od 19. 12. 2018. godine sa pripadajućim dopunama.

Dostupno na linku: <https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-mobilnosti-univerziteta-u-sarajevu>

- Procedure Fakulteta: Izlazna mobilnost osoblja (PR-IO-4), Ulazna mobilnost osoblja (PR-IO-4A), Izlazna mobilnost studenata (PR-IO-3A), Ulazna mobilnost studenata (PR-IO-3), Dodatak izlazna mobilnost studenta u svrhu unapređenja praktičnih vještina (PR-IC-3A-1), CEEPUS program - Short Terms Student (PR-IO-3B), usvojilo Vijeće Fakulteta 13.11.2024.godine.

Univerzitet u Sarajevu-Fakultet zdravstvenih studija kadrovski i finansijski osnažuje kapacitete službi za međunarodnu saradnju i dvosmjenu mobilnost akademskog osoblja i studenata. Ova služba prati i evaluira mobilnost, te Senatu dostavlja godišnji izvještaj o mobilnosti akademskog osoblja i studenata sa prijedlogom mjera za unaprijeđenje. Jedini dostupan strateški dokument Univerziteta vezan za internacionalizaciju je dostupan na linku: [STRATEGIJA-RAZVOJA.pdf \(unsa.ba\)](#)

Tabela 7. Aktivnosti (Enabler) Ureda za međunarodnu saradnju

ZAHTJEVI - CILJEVI	AKTIVNOSTI
<i>Kontinuirano osiguranje i unapređenje sistema osiguranja (QA) i upravljanja kvalitetom (QM)</i>	1. Prodekan za međunarodnu saradnju
	- Osnivanje tima za međunarodnu saradnju, te imenovanje vođe tima (zbog integrisanog Univerziteta u Sarajevu povećane potrebe za administracijom prema Rektoratu, promovisanje razmjene studentata, nastavnika i saradnika i sl.) - Stalno uposlenim nastavnicima i saradnicima omogućiti pohađanje intenzivnih kurseva engleskog jezika, zbog deficita, a neophodnosti znanja za razvoj i realizaciju programa na engleskom jeziku - Razvijati svijest nastavnika, saradnika i studenata o značaju međunarodne razmjene na svim nivoima, korištenjem aktuelnih projekata mobilnosti u kojima je Univerzitet u Sarajevu ravnopravan partner (distribuirati pisani materijal, organizovati sastanke promocije projekata mobilnosti u dogovoru sa Službom za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu)
<i>Promovisanje</i>	1. Na web stranici Fakulteta neophodno je uvesti sve predmete i ECTS bodove za svaki studijski program
	2. Obezbijediti silabuse svih predmeta na engleskom jeziku
	3. Prevesti na engleski jezik Web stranicu Fakulteta, uključujući predmete s navedenim ECTS bodovima
	Elektronski (web portal FZS, UNSA, mediji, Facebook)
	On line pristupnica
	Oglasna tabla
	Saradnja s menadžmentom Fakulteta i PR-om

Univerzitet u Sarajevu je razvio sveobuhvatne mehanizme za olakšavanje i implementaciju razmjene studenata sa inostranim visokoškolskim ustanovama, koristeći različite programe i mreže studentske mobilnosti. Ovi mehanizmi omogućavaju studentima priznavanje vremena provedenog na razmjeni, postignutih ocjena i osvojenih ECTS bodova, što doprinosi njihovom akademskom napredovanju. Detaljne informacije o dostupnim programima mogu se pronaći na službenoj stranici Univerziteta u Sarajevu: <https://www.unsa.ba/index.php/istrazivanje-i-saradnja/međunarodna-saradnja/mobilnost-studenata-i-osoblja>. Studenti Univerziteta u Sarajevu imaju pravo prijave na programe mobilnosti ukoliko zadovoljavaju sljedeće kriterije: upisani su na prvi, drugi, treći i/ili integrirani ciklus studija u trenutku prijave i u trenutku realizacije mobilnosti; studenti koji ponavljaju godinu ili imaju apsolventski status također mogu konkurisati na otvorene pozive; studenti posljednjeg semestra jednog ciklusa studija mogu uslovno aplicirati za mobilnost u prvom semestru narednog ciklusa, pod uvjetom da inostrana institucija odobri njihovu prijavu. Prijave za mobilnost se najčešće realiziraju putem javnih poziva koje Univerzitet u Sarajevu objavljuje. Ovi pozivi sadrže sve relevantne informacije,

uključujući dostupne destinacije, detalje o potrebnoj dokumentaciji i rokove za dostavljanje aplikacija. Odabrani studenti imaju mogućnost privremenog boravka na visokoškolskoj ustanovi u inostranstvu, gdje se uključuju u akademske aktivnosti prema planu mobilnosti. Studentima i osoblju koji su primljeni na mobilnost putem programa Erasmus+ dodjeljuje se finansijski grant. Iznos granta zavisi od zemlje odredišta i usklađen je sa standardima programa. Ova sredstva pokrivaju troškove života i studija tokom boravka u inostranstvu, što značajno olakšava učešće u programu. Jedan od ključnih elemenata uspješne mobilnosti je priznavanje akademskih postignuća ostvarenih tokom boravka u inostranstvu. Univerzitet u Sarajevu omogućava studentima da predmeti položeni na instituciji domaćinu budu upisani u njihovu diplomu. Na Univerzitetu u Sarajevu- Fakultet zdravstvenih studija ovaj proces zahtijeva prethodni dogovor sa prodekanom za međunarodnu saradnju Fakulteta, kako bi se osigurala kompatibilnost predmeta i ostvareni ECTS bodovi. Mehanizmi za ostvarivanje bilateralne saradanje i multilateralne razmjene studenata sa inostranim visokoškolskim ustanovama kroz različite programe i mreže studentske razmjene uz priznavanje vremena, ocjena i ECTS bodova ostvarenih tokom razmjene su uspostavljeni.

Studijski programi se na Fakultetu zdravstvenih studija realizuju na B/H/S jezicima. Iako ne postoji ponuda studijskih programa na engleskom jeziku u cjelosti, ipak neke premete nudimo na engleskom jeziku u okviru English-taught courses, što je dostupno na linku:

<https://international.unsa.ba/modules-in-english/>

Primjer promocije značaja mobilnosti za studente je vidljiv kroz organizaciju „Škole znanja i prakse“ za studente Fakulteta, dostupno na linku Održana prva Škola znanja i prakse – Fakultet zdravstvenih studija

Međuinstitucionalna saradnja- Bilateralni i Erasmus+ sporazumi

Iako se međunarodna saradnja organizacionih jedinica Univerziteta u Sarajevu temelji na potpisanim ugovorima Univerziteta u Sarajevu sa drugim reprezentativim univerzitetima u Evropi i svijetu, zbog unapređenja vlastitog procesa rada Fakultet zdravstvenih studija potpisuje i značajan broj sporazuma o saradnji sa institucijama širom svijeta.

Potpisani ugovori su dostupni na linku: <https://www.fzs.unsa.ba/medunarodna-saradnja>

Bilateralni sporazumi

Broj bilateralnih sporazuma od 2012. godine je 16.

- U okviru direktne institucionalne saradnje Fakulteta, potpisan je sporazum o saradnji na području obrazovanja i naučnoistraživačkog rada sa Univerzitetom u Mariboru, Fakulteta za zdravstvene vede u Sloveniji, 05.06. 2013. godine na neograničeno vrijeme.
- Univerzitet u Sarajevu-Fakultet zdravstvenih studija potpisuje Sporazum o suradnji sa Zdravstvenim veleučilištem Zagreb u Hrvatskoj, 26.06. 2013. godine na neodređeno vrijeme.
- Univerzitet u Sarajevu-Fakultet zdravstvenih studija potpisuje Agreement on Academic Cooperation sa University od Ljubljana, Faculty of Health Sciences Ljubljana (Slovenija), br. 02-1-1225/14 za period od 5 godina, nakon čijeg isteka potpisuje novi

Agreement of educational, scientific and practical cooperation sa University od Ljubljana, Faculty of Health Sciences Ljubljana (Slovenija), 12.12. 2019. godine u trajanju od 5 godina.

- Takođe se potpisuje i Agreement on Academic Cooperation sa Nacional Institut for Public Health Ljubljana (Slovenija), br. 02-1-1224/14 na validnost od 5 godina.
- Univerzitet u Sarajevu-Fakultet zdravstvenih studija potpisuje Letter of intent sa University College of Health Sciences Slovenj Gradec (Slovenija), 11.10. 2013. godine, bez navođenja trajanje ugovora.
- Univerzitet u Sarajevu–Fakultet zdravstvenih studija potpisuje Agreement of Academic Cooperation sa University of Novi Sad, Faculty of Medicine Novi Sad (Srbija), 22. 10. 2012. godine, čije je trajanje isteklo, ali je na snazi ugovor između Univerziteta u Sarajevu i Univerziteta u Novom Sadu čime je omogućena dalja saradnja.
- Na neodređeno vrijeme se 17. 11.2014. godine Univerzitet u Sarajevu-Fakultet zdravstvenih studija potpisuje Sporazum o međusobnoj saradnji sa Univerzitetom Crne Gore, Fakultetom primjenjene fizioterapije.
- Univerzitet u Sarajevu–Fakultet zdravstvenih studija potpisuje Ugovor o saradnji/Kooperationsvereinbarung sa M&i Klinikgruppe Enzensberg Fachklinik Ichenhausen Njemačka, 18.06.2015. godine na neograničeno vrijeme.
- Univerzitet u Sarajevu–Fakultet zdravstvenih studija potpisuje Sporazum o međusobnoj saradnji sa Sveučilištem Jospa Juraja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo (Hrvatska), 18.06.2018. godine na neodređeno vrijeme.
- Sporazum o međusobnoj saradnji sa Sveučilištem Jospa Juraja Strossmayera u Osijeku, Prehrambeno-tehnološki fakultet (Hrvatska), se potpisuje 18.06. 2018. godine na neodređeno vrijeme.
- Sporazum o međusobnoj saradnji sa Zavodom za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije (Hrvatska) se potpisuje 18.06. 2018. godine na neodređeno vrijeme.
- Sporazum o međusobnoj saradnji sa Veleučilištem Lavoslav Ružička u Vukovaru (Hrvatska), se potpisuje 28.02. 2018. godine na neodređeno vrijeme.
- Sporazum o međusobnoj saradnji sa Fakultetom zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci (Hrvatska) se potpisuje 19.06.2018. godine na neodređeno vrijeme.
- Sporazum o suradnji sa Visokom školom Ivanić-Grad, Hrvatska se potpisuje 23.01. 2020. godine na neodređeno vrijeme.
- Bilateralni sporazum sa Faculty of Health Care/Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin, Slovenija (Jesenice) se potpisuje 03.02.2022. godine u trajanju od 3 godine.
- Univerzitet u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija je potpisao Bilateralni sporazum Memorandum of understanding and Inter Institutional Agreement 2023/24-2027/28 sa University of Applied Sciences and Arts Western Switzerland Haute Ecole Arc-Santé, Švicarska (Delémont), 27.06.2023. godine u trajanju od 4 godine.) Prema uputama IRO Službe ovaj sporazum ne može biti tertijski kao Erasmus+ jer Švicarska nije u EU, ali ga Švicarska vodi kao takav).

Erasmus+sporazumi

Broj Erasmus+ sporazuma od 2012. godine je tri.

- Univerzitet u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija je potpisao Memorandum of Agreement for International Exchange sa Faculty of Health and Social Sciences Czech Republic (Češka), 14.01.2020. godine u trajanju od 5 godina. U toku je potpisivanje novog.
- Inter-institutional agreement 2020-2023 sa University of South Bohemia České Budějovice (Češka), ICM KA107 2020-2023, 04.12. 2020. godine u periodu trajanja od 2020-2023.godine.
- Inter-institutional agreement 2023-2026 sa University of South Bohemia České Budějovice (Češka), Key Action 1 se potpisuje 17.04. 2024. godine u periodu trajanja od 2023-2026.godine
- Univerzitet u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija je potpisao Erasmus+ Inter-institutional agreement 2021/2022 – 2022/2023 sa Univerza na Primorskem Università Del Litorale – up (University of Primorska), Koper, Slovenija.

CEEPUS mreže

I. U okviru CEEPUS mreža, Univerzitet u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija je od 2016. godine uključen u mrežu CII-SI-0905-02-1516 Training and research in environmental chemistry and toxicology, čiji je koordinator Univerzitet u Ljubljani, Zdravstvena fakulteta. Uključenje u mrežu je produženo za 2025. godinu.

U okviru navedene mreže studenti Studijskog programa Sanitarno inženjerstvo su aktivno uključeni u tradicionalnu Ljetnu školu “Hazardous substances” koje su realizovane u sljedećim periodima:

- 03. - 17. 05. 2021. godine
- 03. - 20.05. 2022. godine
- 03.- 23.05. 2023. godine
- 06.- 24.05. 2023. godine

II. U okviru CEEPUS mreže, Univerzitet u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija uključen je 2018.godine u mrežu AT- 0042 Image Processing, Information, Engineering &Interdisciplinary Knowledge Exchange, čiji je koordinator Medical University of Graz. Uključenje u mrežu je produženo do 2024. godine.

8. UPRAVLJANJE RESURSIMA

8.1. Ljudski resursi

Politika upravljanja ljudskim resursima na Univerzitetu u Sarajevu regulisana je Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ Broj: 36/22), kao i Standardima i normativima za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja na području Kantona

Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo", Broj: 17/19, dostupno na: <https://www.unsa.ba/index.php/o-univerzitetu/propisi/standardi-i-normativi-za-obavljanje-djelatnosti-visokog-obrazovanja-na-0>

Ovim standardima i normativima definirani su minimalni zahtjevi u pogledu kadrovskih, prostornih i materijalno-tehničkih resursa koji su potrebni za realizaciju djelatnosti visokog obrazovanja, te za provođenje naučnoistraživačkog i umjetničkoistraživačkog rada, u skladu s Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", Broj: 59/09, dostupno na: <https://www.unsa.ba/index.php/o-univerzitetu/propisi/okvirni-zakon-o-visokom-obrazovanju-u-bosni-i-hercegovini>) Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 36/22).

Što se tiče politike kadrova, ona je precizirana članom 9., prema kojem visokoškolska ustanova može obavljati djelatnost visokog obrazovanja samo ako posjeduje potreban broj nastavnog i nenastavnog osoblja u radnom odnosu s punim radnim vremenom. Ovaj zahtjev podrazumijeva da najmanje dvije trećine (2/3) nastavnika, dvije trećine (2/3) saradnika, te dvije trećine (2/3) ostalih zaposlenika moraju biti angažovani u punom radnom vremenu, i to u skladu sa specifičnim potrebama studijskih programa koji se izvode na ustanovi. Na taj način, broj i kompetencije akademskog i neakademskog osoblja omogućavaju kvalitetnu realizaciju studijskih programa, što je u skladu s propisima nadležnih obrazovnih vlasti za licenciranje.

Ukupan broj trenutno zaposlenih na Univerzitetu u Sarajevu-Fakultetu zdravstvenih studija je 78, od toga 64 članova akademskog i 14 članova neakademskog osoblja. Neakademsko osoblje zaposleno je na stručnim, administrativnim i pomoćno-tehničkim poslovima. Kada govorimo o akademskom osoblju, u radnom odnosu sa punim radnim vremenom je 34 nastavnika i saradnika, kojeg čine jedanaest redovnih i šest vanrednih profesora, dva docenta, četiri viša asistenta i jedanaest asistenata.

Dijeljeni radni odnos sa nastavnom bazom ima 30 zaposlenika od kojih su četiri redovna i sedam vanrednih profesora, pet docenata, deset viših asistenata i četiri asistenta.

Univerzitet u Sarajevu koristi sveobuhvatnu bazu podataka o ljudskim resursima- HR UNSA, a Fakultet prati starosnu strukturu nastavnika, izborne periode i omjer vlastitog i gostujućeg kadra, s ciljem unapređenja nastavnog procesa.

Procedura za HR UNSA (PR-HR UNSA) Postupkom se definišu koraci u procesu imenovanja HR koordinadora Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija i metodologija prikupljanja, analize i obrade podataka neophodnih za unos u Jedinostvenu bazu podataka informacionog sistema za podršku upravljanju ljudskim resursima (www.eunsa.ba). Proceduru primjenjuje HR koordinador Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija u okviru svog rada HR koordinador je obavezan da u Jedinostvenu bazu podataka informacionog sistema za podršku upravljanju ljudskim resursima (www.eunsa.ba) koji je implementiran na nivou zaštićene akademske mreže Univerziteta u Sarajevu unositi podatke zaposlenika i drugog angažovanog osoblja na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija, a u skladu sa propisanim obrascima i u propisanim rokovima. Procedura utvrđuje način imenovanja HR koordinadora na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija i metodologiju prikupljanja, analize i obrade podataka za unos istih u Jedinostvenu bazu podataka informacionog sistema za podršku upravljanju ljudskim resursima.

Tokom 2022. i 2023. godini došlo je do značajnog uvećanja raspoloživih ljudskih resursa. U skladu sa mogućnostima Zakona o visokom obrazovanju i sporazuma sa nastavnom bazom Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu na nivou medicinske grupacije obezbjeđena su sredstva koja su u Budžetu za 2022. godinu za rješavanje statusa uposlenika iz nastavne baze Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu. Zaključen je ugovor o radu sa 28 nastavnika i saradnika koji imaju radni odnos sa nepunim radnim vremenom od ½ sata dnevno, odnosno 2,5 sata sedmično tj. 6,25% radnog odnosa.

Svi nastavnici posjeduju dugogodišnje iskustvo u nastavi na Univerzitetu u Sarajevu-Fakultetu zdravstvenih studija, ali i iskustvo u projektnim i istraživačkim aktivnostima vezanim za edukaciju. Većina ima i različita radna iskustva u svojoj struci, a prije zaposlenja na Univerzitetu u Sarajevu-Fakultetu zdravstvenih studija. Akademsko osoblje uključuje više asistente i asistente koji se svakodnevno usavršavaju i unaprjeđuju svoje znanje i sposobnosti kroz učešće na različitim kongresima, seminarima, radionicama, te kroz pisanje projekata i naučno istraživačkih radova. To se sve ogleda kroz objavljivanje velikog broja publikacija, što kroz naš časopis tako i kroz mnoge druge zdravstvene časopise koji prate relevantne baze podataka.

U akademskoj 2024/2025. godini na Univerzitetu u Sarajevu – Fakultetu zdravstvenih studija, angažovana su četiri nastavnika sa drugih visokoškolskih ustanova, tri nastavnika iz inostranstva i jedan iz Bosne i Hercegovine. Tri nastavnika su u skladu sa Planom realizacije nastave za akademsku 2024/2025. godinu angažovani na studiju Babičarstva/Primaljstva, a jedan nastavnik je angažovan na nastavnom predmetu Engleski jezik (svi studijski programi, prva godina prvog ciklusa studija). Također, na studiju Babičarstva/Primaljstva su angažovana tri saradnika (dva viša predavača i jedan predavač) sa druge (inostrane) visokoškolske ustanove.

Tabela 8. Spolna i starosna struktura nastavnika i saradnika u radnom odnosu

Nastavnici i saradnici u radnom odnosu	UKUPNO	Spolna struktura		Starosna struktura				
		Ukupno M	Ukupno Ž	do 35	35-45	45-55	55-65	preko 65
Redovni profesori	15	5	10	-	1	7	7	-
Vanredni profesori	13	9	4	-	4	3	6	-
Docenti	7	3	4	-	1	5	1	-
Viši asistenti	14	2	12	5	2	6	1	-
Asistenti	15	2	13	11	1	2	1	-
UKUPNO	64	21	43	16	9	23	16	-

Tabela 9. Spolna i starosna struktura nastavnika i saradnika angažovanih sa drugih članica/visokoškolskih ustanova

Nastavnici i saradnici angažovani sa drugih članica/visokoškolskih ustanova	UKUPNO	Spolna struktura		Starosna struktura				
		Ukupno M	Ukupno Ž	do 35	35-45	45-55	55-65	preko 65
Redovni profesori	20	5	15	-	1	14	5	-
Vanredni Profesori	17	5	12	-	5	11	1	-
Docenti	2	-	2	-	-	1	1	-
Viši asistenti	-	-	-	-	-	-	-	-
Asistenti	3	1	2	3	-	-	1	-
UKUPNO	42	11	31	3	6	26	7	-

Tabela 10. Prikaz broja studijskih programa I i II ciklusa studija sa brojem nastavnika, studenata i predmeta

Broj studijskih programa I ciklusa studija	Broj studijskih programa II ciklusa studija	Ukupan broj nastavnih predmeta I i II ciklusa studija	Ukupan broj studenata I i II ciklusa studija,	Ukupan broj nastavnika (zaposleni + vanjski saradnici)	Prosječan broj predmeta po nastavniku	Prosječan broj studenata po nastavniku
7	5	326	1032	66	4,94	15,64

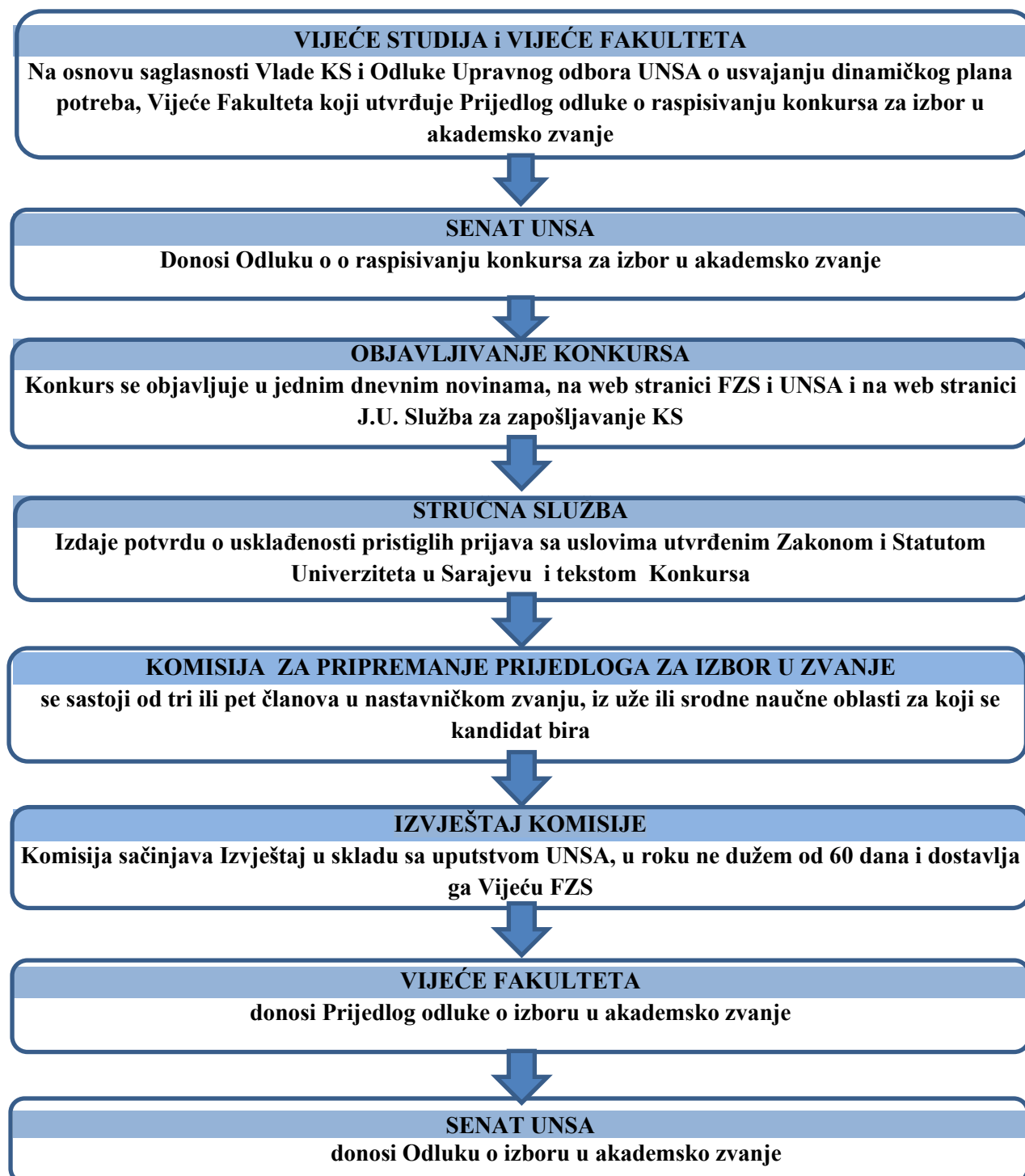
Tabela 11. Prikaz broja predmeta, nastavnika i saradnika po studijskim programima

Naziv studijskog programa	Koje akademske godine je započeo?	Ukupan broj predmeta	Broj predmeta			Ukupan broj nastavnika	Nastavnici		Ukupan broj saradnika	Saradnici	
			Obavezni	Izborni	Slobodni i izborni		Zaposleni	Vanjski saradnici		zaposleni	Vanjski saradnici
Fizioterapija	2009/2010.	60	48	12	-	9	9	-	20	1	19
Laboratorijske tehnologije	2009/2010.	64	52	12	-	28	17	11	36	7	29
Radiološke tehnologije	2009/2010.	68	56	12	-	25	14	11	34	6	28

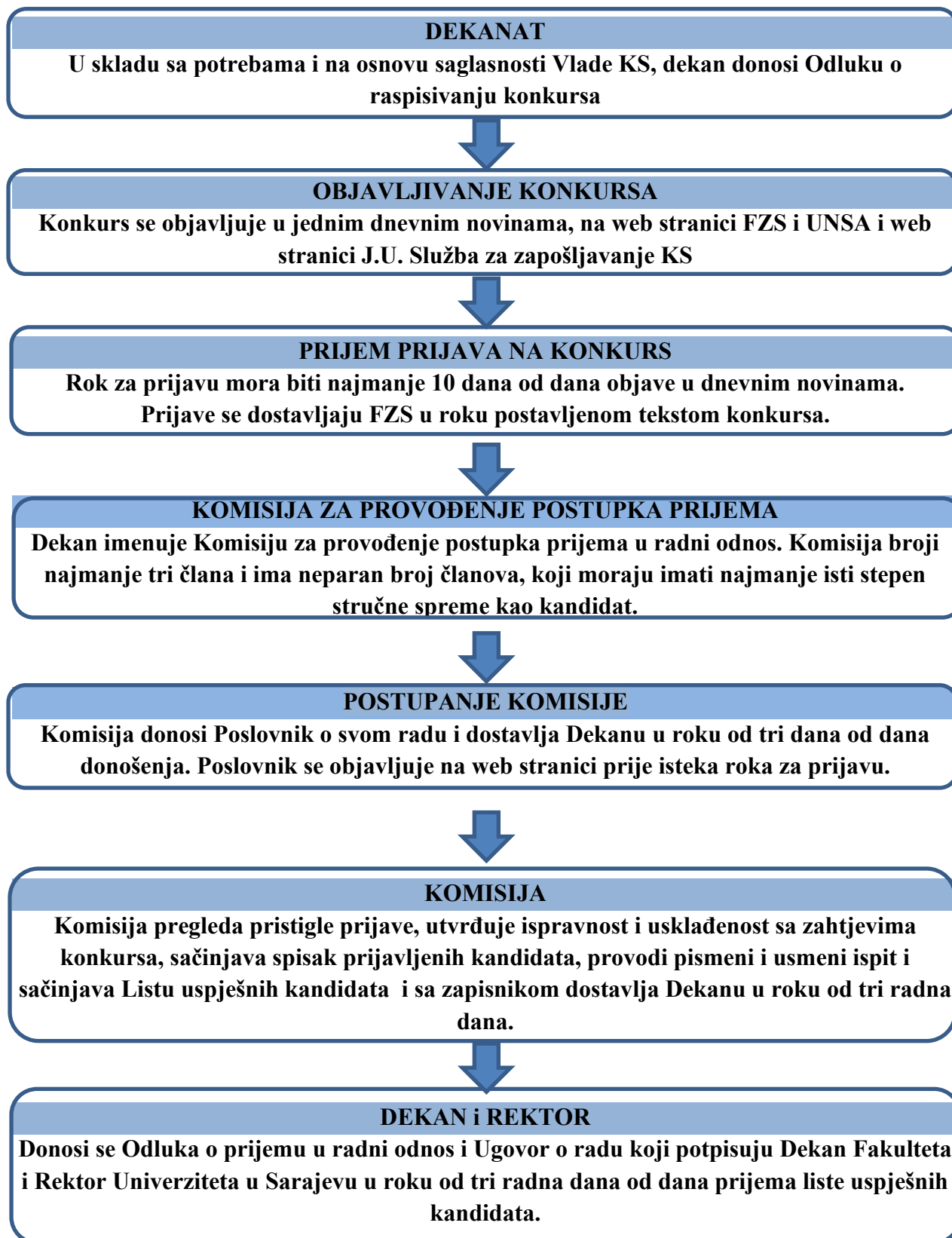
Sanitarno inženjerstvo	2009/2010.	61	49	12	-	32	12	20	28	7	21
Zdravstvena njega	2009/2010.	67	55	12	-	28	25	3	28	1	27
Babičarstvo/Primaljstvo	2020/2021.	60	48	12	-	12	7	5	19	7	12
Zdravstveni nutricionizam i dijetetika	2020/2021.	57	45	12	-	27	8	19	15	6	9

8.2. Prijem nastavnog i nenastavnog osoblja

Shema 1.: Prijem nastavnog osoblja

Shema 2.: Prijem nenastavnog osoblja

8.3. Sukob interesa

Članovi akademske zajednice, kako nastavno tako i nenastavno osoblje FZS, duguju primarnu odanost Fakultetu i djeluju u cilju uključivanja u najviši stepen obrazovanja, istraživanja i stipendija. Izvan profesionalne djelatnosti, privatnih finansijskih interesa ili primanja naknada od

trećih osoba mogu prouzrokovati rascjep između interesa Fakulteta i interesa pojedinca. U cilju zaštite primarne misije Fakulteta akademsko osoblje se ne opredjeljuje za sukob interesa ili sukob politika.

8.4. Podrška nastavnom osoblju

Cilj imenovanja Koordinatora za razvoj nastavnog osoblja je osiguravanje podrške unapređenju naučno-istraživačkog razvoja i nastavnog procesa, te olakšavanje profesionalnog usavršavanja nastavnog osoblja Fakulteta zdravstvenih studija. Osnovni zadaci koordinatora za razvoj nastavnog osoblja je:

- praćenje potreba naučno-istraživačkog razvoja nastavnog osoblja;
- podrška u procesu izrade i objavljivanja naučnih i stručnih radova, tekstova ili članaka u relevantnim časopisima;
- podrška unapređenju nastavnog procesa
- i implementaciji ideja za poboljšanje obrazovanja i podučavanja;
- kontinuirano istraživanje i informiranje o mogućnostima finansiranja naučno-istraživačkog rada, savremenim metodama podučavanja i mogućnostima profesionalnog razvoja;
- organiziranje razvojnih sesija i edukacije o temama od značaja (samostalno i u suradnji sa ostalim službama).

Tabela 12. Aktivnosti (Enabler) Koordinatora za razvoj nastavnog osoblja

ZAHTJEVI - CILJEVI	AKTIVNOSTI (Enabler)
1. Razvijanje aktivnosti	
<i>Kontinuirano osiguranje i unapređenje sistema osiguranja (QA) i upravljanja kvalitetom (QA)</i>	1. Imenovanje Koordinatora za razvoj nastavnog osoblja:
	2. Praćenje potreba naučno-istraživačkog razvoja nastavnog osoblja.
	3. Podrška u procesu izrade i objavljivanja naučnih i stručnih radova, tekstova ili članaka u relevantnim časopisima.
	4. Podrška unapređenju nastavnog procesa i implementacije ideja za poboljšanje obrazovanja i podučavanja.
	5. Kontinuirano istraživanje i informiranje o mogućnostima naučno-istraživačkog rada, savremenim metodama podučavanja i mogućnostima profesionalnog razvoja.
	6. Organizovanje razvojnih sesija i edukacije o temama od značaja (samostalno i u saradnji sa ostalim službama).
	7. Praćenje izvora informacija: - naučni i stručni skupovi: kongresi, simpoziji, predavanja, - objavljeni naučni i stručni radovi u relevantnim časopisima, - praćenje izbora nastavnog osoblja.

2. Promovisanje	
	Elektronski (web portal FZS, UNSA, mediji)
	Oglasna tabla, printani materijali

8.5. Orijentacija novog nastavnog osoblja

U svrhu upoznavanja novih saradnika sa svim elementima održavanja nastave i postupcima koji prethode njenoj realizaciji definisana je orijentacija novog nastavnog osoblja. Osim toga, orijentacija novog nastavnog osoblja je način upoznavanja svih saradnika u nastavi što može doprinijeti boljem kvalitetu rada.

Orijentacija novog nastavnog osoblja izvodi se u skladu s periodom dolaska novog kadra. Ukoliko se radi o nekoliko novih članova nastavnog osoblja FZS, napravi se uvid u nastavni sistem FZS. Uvid u nastavni sistem planiran je u vidu bloka predavanja s detaljnim opisom i predstavljanjem upravljačke strukture Fakulteta, svakog pojedinog studija, te sa uputstvima za specifičnosti svakog pojedinog predmeta ili forme izvođenja nastave. Takođe, predstave se obaveze i odgovornosti kao i očekivanja i mogućnosti. Za orijentaciju novog nastavnog osoblja odgovoran je Koordinator za razvoj nastavnog osoblja.

8.6. Razvoj i akademsko napredovanje akademskog osoblja

Osnivač, odnosno Skupština Kantona Sarajevo, osigurava dio sredstava za sufinansiranje razvoja naučnoistraživačkog i umjetničkoistraživačkog rada na javnim visokoškolskim ustanovama u skladu sa Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 36/22).

Osnivač visokoškolske ustanove osigurava dio sredstava za finansiranje časopisa, knjiga i drugih publikacija koje čine rezultat naučnoistraživačkog i umjetničkoistraživačkog rada vidljivim i dostupnijim.

Vijeće članice visokoškolske ustanove je obavezno prije početka studijske godine sačiniti i dostaviti senatu i upravnom odboru visokoškolske ustanove dinamički plan potreba za raspisivanje konkursa za izbor u akademska zvanja.

Proceduru za izbor člana akademskog osoblja u isto ili više zvanje, u skladu s dinamičkim planom potreba, pokreće članica visokoškolske ustanove najkasnije četiri mjeseca prije isteka izbornog perioda postojećeg člana akademskog osoblja, a najranije šest mjeseci i što se neće smatrati prijevremenim izborom.

Proceduru za izbor novog člana akademskog osoblja, uz prethodno pribavljenu saglasnost senata, pokreće članica visokoškolske ustanove u skladu s nastavnim potrebama.

Uslovi za izbor u naučno-nastavna zvanja na visokoškolskim ustanovama se definišu kroz četiri oblasti i to: naučna dostignuća i doprinos, nastavničke sposobnosti i doprinos, doprinos procesu internacionalizacije, te društveni doprinos.

Minimalni uslovi za izbor u naučno-nastavna zvanja na visokoškolskoj ustanovi su:

- a) asistent: odgovarajući univerzitetski stepen s najmanje 240 ECTS bodova i najnižom ocjenom 8 ili 3,5 ili VII stepen studija po predbolonjskom sistemu studija s najnižom prosječnom ocjenom 8;
- b) viši asistent: završen drugi ciklus studija ili njegov ekvivalent s najmanje 300 ECTS, 8 ili 3,5 ili VII stepen studija po predbolonjskom sistemu studija s najnižom prosječnom ocjenom 8;
- c) lektor: stepen drugog ciklusa studija ili njegov ekvivalent, odnosno integrisani ciklus studija s najnižom prosječnom ocjenom 8 ili 3,5;
- d) docent: naučni stepen doktora u naučnoj oblasti na koju se bira, minimalno tri naučna rada objavljena u priznatim publikacijama, od čega je jedan naučni rad objavljen u publikaciji relevantnim naučnim bazama podataka;
- e) vanredni profesor: proveden najmanje jedan izborni period u zvanju docenta, minimalno pet naučnih radova objavljenih u priznatim publikacijama nakon izbora u zvanje docenta, od čega su dva naučna rada objavljena u publikacijama indeksiranim u relevantnim naučnim bazama, objavljena knjiga, originalni stručni uspjeh kao što je projekt, patent ili originalni metod te uspješno mentorstvo najmanje dva kandidata za stepen drugog ciklusa/integriranog studija odnosno ekvivalenta;
- f) redovni profesor: proveden najmanje jedan izborni period u zvanju vanrednog profesora, minimalno osam naučnih radova u priznatim publikacijama objavljenih nakon izbora u zvanje vanrednog profesora, od čega su četiri naučna rada objavljena u publikacijama indeksiranim u relevantnim naučnim bazama, dvije objavljene knjige, dva originalna stručno-naučna djela, kao što je projekt, patent ili originalni metod, te uspješno mentorstvo najmanje tri kandidata za stepen drugog ciklusa/integriranog studija odnosno ekvivalenta i jednog kandidata trećeg ciklusa studija odnosno ekvivalenta.

Statutom i općim aktom, a u skladu sa Smjernicama iz člana 116., visokoškolska ustanova će utvrditi posebno vrednovanje za dodatne oblasti prilikom izbora u akademska zvanja i to: a) nastavničke sposobnosti i doprinos koji obuhvata: kvalitetu realizacije nastave na obaveznim i izbornim predmetima, rad sa studentima na vannastavnim aktivnostima; inoviranje nastavnog procesa; učešće u aktivnostima unapređenja nastave i jačanje interkulturalnog iskustva studenata; dodatno opterećenje u nastavnom procesu; mentorstava za završni rad (master teze); učešće u komisijama za odbranu završnih radova; učešće u internoj programskoj evaluaciji; učešće u radu komisija za revidiranje studijskog programa, prijevod naučnih i naučno-stručnih djela sa redakturom sa stranih jezika iz naučne grane. b) doprinos procesu internacionalizacije koji obuhvata: međunarodnu mobilnost; učešće u radu tijela koja se bave procesom internacionalizacije na visokoškolskoj ustanovi; učešće u aktivnosti Strategije internacionalizacije visokoškolske ustanove; učešće u kreiranju i realizaciji cikličnog; necikličnih studijskog programa; ljetnoj/zimskoj školi; mikroakreditivima održanim i na stranom jeziku za strane i domaće studente; prestižnim međunarodnim konferencijama; učešće u uređivačkim odborima međunarodnih časopisa; naučnim i organizacionim odborima međunarodnih konferencija; recenziranju međunarodnih projekata ili međunarodnih naučnih radova ili knjiga/monografija izdanih na stranim jezicima; učešće u radu međunarodnih stručnih/naučnih asocijacija/inicijativa/konzorcija/komisija; učešće u međunarodnim projektnim timovima ili međunarodnim naučnim/profesionalnim mrežama; uređivačkom odboru međunarodnih časopisa; komisijama za izbor na inostranim visokoškolskim ustanovama; mentorstvima na inostranim visokoškolskim institucijama; realizacija gostujućih predavanja na međunarodnim konferencijama; visokoškolskim institucijama; i međunarodnim udruženjima/asocijacijama. c) društveni doprinos koji obuhvata: priznanja i nagrade dobijene od

šire društvene zajednice ili visokoškolske ustanove; učešće u savjetodavnim tijelima institucija od šireg društvenog značaja; učešće u nadležnim tijelima/komisijama/grupama/savjetima koje rade na jačanju; planiranju i unapređenju svih procesa u okviru visokoškolskih ustanova; rad na realizaciji aktivnosti vezanih za unapređenje institucije i razvoj zajednice; učešće u izdavačkom/uređivačkom odboru domaćih časopisa; zbornika radova i monografija; organizacionom i naučnom odboru domaćih konferencija; savjetovanja; okruglih stolova; recenzija naučnih radova; knjiga i monografija; rad na oblikovanju javnih politika; konsultantski rad za zajednicu; volonterski rad za visokoškolsku ustanovu i zajednicu; rad na razvojnim projektima; učešće u inicijativama vezanim za ostvarenje globalnih ciljeva održivog razvoja. (4) Kriteriji vezani za ocjenu navedenih oblasti iz stava (3) ovog člana preciznije će se utvrditi statutom i općim aktom visokoškolske ustanove posebnom vodeći računa o specifičnostima vezanim za izbor i vrednovanje rezultata rada u naučnim oblastima, poljima i granama koja zbog specifičnosti istraživanja i mjerenja naučnih rezultata imaju poseban način vrednovanja uslova za izbora u akademska zvanja

Akademsko osoblje na visokoškolskoj ustanovi bira se na određeni izborni period, i to:

- a) asistent na period od četiri godine bez mogućnosti ponovnog izbora u isto zvanje;
- b) viši asistent na period od pet godina s mogućnošću jednog ponovnog izbora u isto zvanje;
- c) viši asistent u umjetničko-nastavnom zvanju na period od pet godina sa mogućnošću jednog ponovnog izbora u isto zvanje isključivo ukoliko nakon izbora ostvari javno predstavljene oblike umjetničkog stvaralaštva, što se bliže uređuje statutom visokoškolske ustanove;
- d) lektor na period od pet godina s mogućnošću ponovnog izbora i mogućnosti napredovanja u višeg lektora uz uslov da objavi tri rada u relevantnim naučnim časopisima;
- e) docent na period od pet godina s mogućnošću jednog ponovnog izbora u isto zvanje;
- f) vanredni profesor se bira na period od šest godina s mogućnošću jednog ponovnog izbora u isto zvanje;
- g) redovni profesor u naučno-nastavnom zvanju se bira u trajno zvanje;
- h) redovni profesor u umjetničko-nastavnom zvanju se bira u trajno zvanje.

(2) Period na koji se bira akademsko osoblje na visokoj školi je: a) asistent na period od četiri godine bez mogućnosti ponovnog izbora u isto zvanje; b) predavač visoke škole na period od pet godina s mogućnošću jednog ponovnog izbora u isto zvanje; c) profesor visoke škole trajno.

8.7. Praćenje sudjelovanja nastavnog osoblja na konferencijama i stručnim skupovima

Procedura počinje informacijom od strane Koordinatora za razvoj nastavnog osoblja o organizaciji konferencije. Primjenjuju se razvijene procedure prijava za konferencije, a Koordinator se pojavljuje u ulozi savjetodavne i tehničke podrške. Po okončanoj prijavi te prihvaćenom radu za objavljivanje, Dekan i Prodekan donosi odluku o odlasku nastavnika/suradnika na konferenciju. Odluka zavisi od stupnju važnosti konferencije, njene teme, teme rada, te raspoloživih novčanih sredstava u fondu za NIR FZS.

Koordinator za razvoj nastavnog osoblja odgovoran je za praćenje procesa i vođenje evidencije o sudjelovanju nastavnika na konferencijama i stručnim skupovima. Po potrebi, i na zahtjev Dekana i Prodekana, Koordinator izvještava o sudjelovanju nastavnog osoblja na konferencijama i stručnim skupovima.

8.8. Infrastruktura

Postoji trajna opredeljenost Uprave za osiguravanjem, održavanjem i razvojem infrastrukture koja će omogućiti nesmetano odvijanje i unaprijeđenje nastavnog procesa. To se prvenstveno odnosi na radni prostor, laboratorije, vježbaone, informacionu i komunikacijsku opremu.

Novoizgrađeni objekat Fakulteta zdravstvenih studija ima ukupno 4108m² i funkcionalno je podijeljen na dva dijela: nastavni i naučno istraživački dio. Nastavni dio čine učionice, veliki amfiteatar, kongresni amfiteatar i druge prostorije namijenjene studentima (biblioteka, čitaonica, prostor za relaksaciju studenata, studentska služba, arhiva, itd.) Drugi dio se sastoji od kabineta za fizioterapiju, zdravstvenu njegu, babičarstvo, prostor za magnet i CT, nutricionističko savjetovalište i tri laboratorije: biohemijску, mikrobiološku i laboratoriju za kontrolu hrane i vode. Svi prostori su urađeni prema evropskih standardima.

Do sada su iz donacija u potpunosti opremljeni kongresni amfiteatar, dvije učionice i biohemijski laboratorij.

Opremanje fakulteta zdravstvenih studija podrazumijeva opremanje preostalog dijela da bi se Fakultet mogao u potpunosti nastaviti baviti nastavnim procesom, naučno-istraživačkim radom, ali i pružanjem zdravstvenih usluga u skladu sa registrovanom djelatnošću.

Osnovni cilj projekta je stvaranje uslova za obavljanje registrovane djelatnosti:

- Nastavna;
- naučno-istraživačka;
- razvojno-istraživačka, te
- zdravstvena djelatnost iz oblasti dijagnostike, njege, rehabilitacije i preventivne djelatnosti.

Rezultat implemetacije projekta je omogućio usklađenost sa strategijom EU „razvoj kvalitetnoga obrazovanja i poticanje saradnju među zemljama, te pomoći u razvoju europske dimenzije obrazovanja, mobilnosti studenata i nastavnika, poticanje saradnje između visokoobrazovnih institucija, razmjenu informacija i iskustava, razmjenu mladih i obrazovanih ljudi te razvoju e-obrazovanja“. Unapređenje nastavnog procesa podrazumijeva obezbjeđivanje optimalnog prostora za izvođenje teoretske nastave, poboljšanje praktičnog osposobljavanje studenata, u vlastitom prostoru koje podrazumijevaju sticanje vještina temeljenih na kliničkoj praksi i osposobljavanju, koje uključuju implementaciju savremenih tehnologija, razvijanje novih studijskih programa, mogućnost razvijanja studijskih programa na engleskom jeziku, povećanje upisne kvote koja je do sad bila limitirana nedostatnim prostorom. Razvoj specijalističkih studijskih programa, te dulnog obrazovanja, provođenje kontinuiranih edukacija, te cjeloživotnog učenja.

Materijalna istraživačka infrastruktura osnovni je preduslov za provođenje naučnih istraživanja. Važan dio istraživačke i inovacijske infrastrukture su kabineti i laboratorije čijim opremanjem se povećava istraživački potencijal kako nastavnika i saradnika, tako i studenata. Time će se ostvariti preduslovi za razvoj trokuta znanja koji čine cjeloživotno učenje, nauka i inovacije. To će omogućiti poticanje i vrednovanje rada istraživača, poticanje međunarodne saradnje u istraživanju, razvoju i inovacijama, te objavu istih u relevantnim časopisima i na naučnim konferencijama.

Jačanje međunarodne saradnje: Rezultati: opremanjem prostora Fakulteta steći će se uslovi za dolaznu i odlaznu mobilnost; omogućiti učešće nastavnika u međunarodnim istraživačkim projektima; razvijati zajedničke studijske programe na I i II ciklusu studija sa srodnim fakultetima iz EU.

Obavljanje zdravstvena djelatnost iz oblasti dijagnostike, njege, rehabilitacije i preventivne djelatnosti. Opremanje Instituta za razvoj zdravstva koji je projektovan prema važećem pravilniku o ispunjenosti uslova za pružanje zdravstvenih usluga, ali i prema EU standardim u pogledu infrastrukture je od interesa za širu društvenu zajednicu.

Kabineti u okviru nove zgrade Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija će se koristiti u svrhu naučnoistraživačkog rada nastavnika, realizaciju naučnoistraživačkih projekata nastavnika, saradnika, doktoranata, za edukaciju studenata Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija, kao i od strane nastavnika i saradnika drugih članica Univerziteta u Sarajevu, te drugih korisnika iz privrede i zdravstva, sa kojima Univerzitet u Sarajevu - Fakultet zdravstvenih ima postpisan ugovor o saradnji. Broj potencijalnih korisnika uključuje uposlenike, studente Univerziteta u Sarajevu – Fakulteta zdravstvenih studija (cca 1100), kao i uposlenike i studente sa drugih članica Univerziteta u Sarajevu.

Dodatno, visokoškolske ustanove obavezne su osigurati nesmetan pristup objektima i omogućiti kretanje osobama s invaliditetom, što je definisano u članu 26. Odluke. Ove mjere uključuju prilagođavanje infrastrukture kako bi se osigurala pristupačnost svim studentima, bez obzira na fizičke poteškoće.

Fakultet zdravstvenih studija je u potpunosti prilagođen osobama sa invaliditetom, posjedujemo rampu za invalide, lift i svaki sprat posjeduje toalet potpuno prilagođen osobama sa invaliditetom.

Na temelju ovih regulativa i podataka o prostornim kapacitetima i resursima Univerziteta u Sarajevu-Fakultet zdravstvenih studija, možemo sa sigurnošću potvrditi da Fakultet posjeduje sve neophodne resurse za izvođenje kvalitetnog studijskog programa. Prostorni kapaciteti, oprema i nastavne grupe su u skladu sa svim važećim standardima, čime se osigurava visoka kvaliteta nastave i jednak pristup obrazovanju za sve studente.

U cilju kvalitetnije realizacije praktičnog aspekta nastavnog procesa na studijskim programima Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija u skladu sa raspoloživim sredstvima od 2018. godine se kontinuirano vrši nabavka medicinske, laboratorijske i kompjuterske opreme. Oprema se najvećim dijelom nabavlja iz vlastitih sredstava i sredstava projekata.

Univerzitet u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija posjeduje multifunkcionalne električne bolničke krevete, model lutke sa SimPad-om, model za kardiopulmonalnu reanimaciju, model za obezbjeđenje venskog puta, aspiratori sa kanisterom, model za davanje injekcija, model prikazivanja stanja trauma, monitor pacijenata, dekubitus trener, EKG, ruke za vježbanje venske aplikacije, perfuzor, kao i pokretni sto za terapiju i pokretna kolica za previjanje i obradu rana.

Fakultet posjeduje mikroskope, biohemijski analizator, hematološki analizator, suhi sterilizator, PCR instrument, laboratorijsku centrifugu, ISE analizator, spektrofotometri i ruke za vježbanje venske aplikacije.

Specifična oprema koju posjeduje Fakultet je NOELLE simulator, odnosno cjelovit paket za obuku porođaja i neonatalne reanimacije zasnovan na simulaciji. Dizajniran je da pojednostavni i olakša postavljanje i izvođenje scenarija. Sadrži sve što je potrebno za trening, uključujući NOELLE automatski simulator rađanja, novorođenče za oživljavanje s ALS-om, dva kontrolna tableta i dodatni pribor.

Univerzitet u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija je nabavio CT i MRI trening konzole koje mogu se koristiti u edukaciji studenata iz fizike nastanka radiološke slike, tehnike snimanja ovim aparatima, planiranje presjeka pojedinih dijelova tijela, podešavanja osnovnih parametara za dobijanje radiološke slike, elektronsko učenje (što može imati poseban značaj u vanrednim stanjima), povećanje kvaliteta obrazovanja, smanjenje rizika izloženosti jonizirajućem zračenju i jakom magnetnom polju, te smanjenje prijenosa infekcija na kliniku. Također, raspolaž sa 3D štampačem, čistačem odštampanog 3D materijala, zacjeljivačem odštampanog 3D materijala, kao i računarom za razvijanje vještačke inteligencije i digitalnim mjeračem nivoa radona za potrebe laboratorije.

Univerzitet u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija za potrebe praktične nastave i realizaciju naučno- istraživačkih projekata je nabavio anallitičku vagu Tanita, softver za analitičku vagu Tanita, mjerač buke i mjerač čestica u zraku.

Pored prethodno navedenog, posujeduje i savremene ležaje za masažu, švedske ljestve, aparate za magnetoterapiju, ultrazvučnu terapiju, fizikalnu terapiju, aparate za elektroterapiju, IC lampu, digitalni goniometar, anatomski model kičmenog stuba, anatomski kostur u prirodnoj veličini, anatomskim torz (muški i ženski) u prirodnoj veličini kao i kompjuterski softver za analizu posture sa pratećom opremom.

U 2024. godini je opremljena biohemijska laboratorija sofisticiranom laboratorijskom opremom i laboratorijskim namještajem od strane TIKA-e (Turske razvojne agencije). Biohemijska laboratorija se sastoji od prostora za uzimanje uzoraka i centralne prostorije laboratorije. Pored laboratorijskog namještaja, laboratorija je opremljena laboratorijskom opremom: autoklav za sterilizaciju, sterilizator – suhim zrakom, vodeno kupatilo, šejker za epruvete, kompletan paket za digitalne magnetne miješalice s keramičkom grijanom platom, MOTIC Trinokularni mikroskop BA210 LED 1000x, Moticam X5 Plus 4 MP WiFi kamera WiFi (WLAN), digestor bez odsisa sa Acarbn & HEPA filterima, UV lampa (dugotalasna ~ 400nm), analitička elektronska vaga, automatska varijabilna mikrolitar pipeta od 0,5-10 µl, automatska varijabilna mikrolitar pipeta od 10 - 100 µl, automatska varijabilna mikrolitar pipeta od 100 - 1000 µl, automatska varijabilna mikrolitar multikanalna pipeta – 1 -100 µl (8 kanala, automatska varijabilna mikrolitar multikanalna pipeta – 30 - 300 µl (8 kanala), automatska varijabilna mikrolitar multikanalna pipeta - 0,5-10 µl (8 kanala) itd.

9. REALIZACIJA NASTAVNO-NAUČNOG PROCESA

9.1. Planiranje nastave

Planiranje i izradu rasporeda nastave vrše Prodekani sa za to određenim saradnicima na početku svakog nastavnog semestra. Raspored podrazumijeva tačan sat i mjesto održavanja nastave za svaki pojedini predmet svakog Studija u tekućem semestru, kao i strukturu predmeta, tj. da li se

radi o teoretskoj nastavi ili o praktičnim vježbama. Raspored za semestar se elektronski dostavlja prije početka semestra, poslije usvajanja na Vijeću Fakulteta, a objavljuje na Oglasnoj ploči i web stranici fakulteta.

Priprema i izvođenje nastave podrazumijeva aktualizaciju i osavremenjavanje nastavnog sadržaja predavanja kao i primjenu modernih edukativnih pomagala u izvođenju nastave. Za praktični dio nastave (vježbe) to znači omogućiti uslove za sticanje praktičnih vještina iz sadržaja predviđenog nastavnim planom i programom. Priprema nastave podrazumijeva i određivanje sale za održavanje nastave kao i odgovarajuće opreme, dogovor sa nastavnim bazama o potrebama za realizaciju nastave, kao i pripremu i realizaciju terenskih aktivnosti u okviru praktičnog dijela nastavnog programa.

9.2. Vrednovanje nastave

Vrednovanje nastave se vrši na osnovu izvještaja o radu u odnosu na izvedbeni program svakog nastavnog predmeta, ali i na osnovu rezultata anketiranja studenata. Osim toga stopa prolaznosti studenata na ispitnim rokovima je takođe kriterij za vrednovanje nastave iz pojedinih predmeta.

9.3. Ciklusi studija

Fakultet zdravstvenih studija je prvi put akademske 2009/10 godine upisao studente po Bolonjskom sistemu studiranja. Na Fakultetu postoje I i II ciklus studija prema o Bolonjskim principima studiranja, Od akademske 2014/2015. godine uveden je i III ciklus studija „Zdravstvene nauke“.

9.4. I (prvi) ciklus studija

Član 2. (Pravila studiranja za I ciklus studija Univerziteta u Sarajevu)

Prvi ciklus studija na Univerzitetu organizuje se i ostvaruje u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo, Statutom UNSA i Pravilima studiranja zasnovanim na Evropskom sistemu prijenosa kredita (ECTS).

Član 3.

Univerzitet odnosno fakultet ili akademija i visoka škola organiziraju i izvode dodiplomski studij iz naučnih, umjetničkih i stručnih oblasti za koje su akreditirani. Studijski programi podijeljeni su na studijske godine i semestre.

U skladu sa ECTS-om, obim studijskog programa iznosi 60 ECTS studijskih bodova u jednoj studijskoj godini, odnosno 30 ECTS studijskih bodova u jednom semestru. Broj studijskih bodova za pojedini predmet određuje se prema ukupnom opterećenju studenta (teorijska i/ili praktična nastava, vježbe, seminari i sl.), vremenu rada studenta na samostalnim zadacima (domaći zadaci, projekti, seminarski radovi i sl.) i vremenu za učenje prilikom pripreme za provjeru znanja i ocjenjivanje (testovi, završni ispit i sl.). Jedan ECTS studijski bod (kredit) predstavlja 25 sati ukupnog opterećenja studenta kroz sve oblike njegovog rada na određenom predmetu, odnosno do 30 sati ukupnog opterećenja kada su u pitanju studijski programi medicinske grupe nauka. Katedre na fakultetima (matične katedre) utvrđuju odnos (srazmjer) između jednog sata nastave i broja sati potrebnih za individualni rad studenta koji utiču na broj studijskih bodova za predmet.

Uslov za upis na prvu godinu redovnog prvog ciklusa studija je završen program srednjeg obrazovanja, opšteg ili zdravstvenog usmjerenja. U skladu sa normama EC koje su obavezujuće za EU, studij ne mogu ni u kom slučaju upisati osobe mlađe od 18 godina odnosno osobe koje u godini upisa neće navršiti 18 godina.

Fakultet zdravstvenih studija prvi put je akademske 2009/10 upisao studente u prvu godinu I (prvog) ciklusa studija u trajanju od četiri godine. S obzirom da na FZS postoji 5 studija, za svaki su navedeni ciljevi studija i kompetencija kadrova.

9.4.1. Studij fizioterapije

Cilj studija

Konačni cilj programa studija fizioterapije (FT) jeste:

- da obezbjedi znanja, vještine i stavove u primjeni modaliteta fizioterapije u okviru medicinske rehabilitacije povrijeđenih i oboljelih,
- samostalno utvrđuje evaluaciju funkcionalnog statusa i radi plan fizioterapije,
- prati funkcionalno stanje i daje konačnu ocjenu izvršenja i rezultata plana fizioterapije, u dogovoru sa ostalim profesionalnim i neprofesionalnim radnicima, članovima tima za rehabilitaciju, kao i dogovorom sa klijentom,
- sarađuje sa multidisciplinarnim timom kao i sa radnicima u zajednici i socijalnim uslugama,
- vodi medicinsku dokumentaciju o svim aktivnostima, uključujući: preglede, intervencije i zabilješke o progresu od početka, do kraja tretmana,
- cijeni vrijednosti i povjerenje klijenta, poštuje njegovu privatnost.

Predmeti stručnih oblasti su organizovani i koncipirani po problemskom principu. Edukacija iz fizioterapije se bazira prevashodno na sadržajima:

- Upoznavanje s definicijom fizioterapije, kao dijelom medicinske rehabilitacije,
- razumjeti filozofiju i principe u rehabilitaciji i primjeni fizioterapijskih metoda,
- znati gdje i šta fizioterapeuti rade,
- razumjeti koncept oštećenja, onesposobljenja i hendikepa,
- razumjeti ulogu fizioterapije u promociji zdravlja i prevenciji onesposobljenja,
- razviti kliničko rezonovanje za prijem na fizioterapiju,
- razumjeti i demonstrirati vještine u procesu pregleda, uključujući posmatranje, interpretaciju i vrednovanje,
- razvijati vještine kritičkog razmišljanja,
- planirati fizioterapijski tretman koristeći različite modalitete, uključujući: individualni i grupni tretman, konsultacije i edukaciju,
- razumjeti i koristiti vještine za interpretaciju rezultata pregleda (kritičko razmišljanje, kliničko rezonovanje, kliničko prosuđivanje),
- razumjeti i koristiti vještine za postavljanje ciljeva (dugoročnih i kratkoročnih),
- razumjeti i koristiti vještine planiranja programa FT,
- razumjeti i koristiti spektar intervencija i kombinacije modaliteta FT,
- biti svijestan spektra vještina i tehnika,
- poznavati spektar adaptivnih pomagala i tehnologija,

- poznavati pitanja pristupačnosti za osobe sa fizičkim onesposobljenjima, u kući, na poslu, u školi, u zajednici i razvijati strategije za pomoć klijentima da riješe ove probleme,
- biti u stanju da identifikuje potencijalne uzroke neadekvatnih i nezadovoljavajućih rezultata u odnosu na postavljene ciljeve,
- razumjeti važnost komunikacije sa ostalim članovima tima za rehabilitaciju.

Kompetentnost Bakalaureat/Bachelor (BA) fizioterapije je kompetentan, odnosno osposobljen za obavljanje slijedećih poslova, samostalno i kao član tima:

- samostalno provođenje kinezioloških i kineziterapijskih metoda u procjeni funkcionalnog statusa, trajanja i opterećenja u cilju osposobljavanja za funkcionalnu aktivnost u svakodnevnom životu i radu pacijenata s onesposobljenjem,
- samostalno provođenje procedura fizikalne terapije, tehnika manuelne masaže i osnovnih metoda primjene rehabilitacijskih postupaka,
- samostalno ili kao dio tima evaluira, planira i primjenjuje osnovne metode u fizioterapiji,
- primjenu mjernih postupaka, funkcionalnih testova i fizioterapijskih postupaka kod bolnih sindroma, ortopedskih, traumatoloških, kardiopulmonalnih, neuroloških i reumatoloških oboljenja kao i kod različitih ginekoloških stanja,
- izvođenje fizioterapijskih procedura u balneoklimatologiji,
- planiranje i provođenje fizioterapijskog procesa u primjeni funkcionalnih pomagala u fizioterapiji,
- kreiranje i implementaciju individualnog re/habilitacionog plana i programa,
- primjenu osnovnih ergonomskih principa u radu i okruženju radnoaktivnog stanovništva, djece školske dobi, kao i primjeni asistivne tehnologije u radu s djecom s teškoćama u razvoju,
- planiranje i primjenu fizioterapijskih procedura u sportskoj medicini i sportu osoba s invaliditetom,
- planiranje i primjenu fizioterapijskih procedura osoba treće životne dobi,
- kreiranje rehabilitacionih programa za osobe s razvojnim teškoćama,
- definiše i primjeni specifične metode rehabilitacije u kućnim uslovima (kućne fizikalne i kućne okupacione terapije),
- planiranje i primjenu fizioterapije osoba sa senzornim onesposobljenjima,
- kreiranje i implementaciju individualnog re/habilitacionog programa, kao i kontinuirano vođenje fizioterapijske dokumentacije,
- primjenu metoda rehabilitacionog procesa u okviru reedukacije, resocijalizacije, profesionalne orijentacije, profesionalnog savjetovanja, te pomoć u dokvalifikaciji i prekvalifikaciji i stvaranju uslova za zapošljavanje,
- primjenu usvojenih znanja u domenu poboljšanja izvođenja fizioterapijskih procedura u kombinaciji s akupresurnom metodom i osnovnim manualnim mobilizacijskim tehnikama,
- provođenje edukaciju pacijenata, kao i članova njihovih obitelji,
- organizaciju, vođenje i praćenje kvaliteta rada službe za fizikalnu terapiju i rehabilitaciju,
- pisanje stručnih i naučnih radova, učešće u timu u okviru međunarodnih i domaćih istraživačkih projekata.

9.4.2. Studij laboratorijskih tehnologija

Cilj studija

Nova naučna dostignuća u dijagnostici humanih oboljenja dovela su do vrlo brzog razvoja laboratorijskih tehnologija i taj proces je u toku sa sve bržim uvođenjem novih tehnologija u rutinski rad što je uzrokovalo razvijanje i novog vida obrazovanja sa više naučenih znanja o njima, kako bi diplomci studija mogli da brzo savladaju rutinski rad u medicinskim laboratorijama. Do sada su laboranti i viši laboranti mogli da prate polagani razvoj tehnologija edukacijom uz rad, ali to više nije slučaj. Prateći ovaj trend kod nas i u svijetu, Fakultet zdravstvenih studija je krenuo u pravcu reformiranja postojećeg četverogodišnjeg studija u skladu sa Bolonjskom deklaracijom na trociklični studij kako bi naši diplomanti mogli da odgovore na zahtjeve vremena koje dolazi.

Studijski program laboratorijskih tehnologija predviđa:

- Predavanja ex catedera
- Praktične vježbe koje se održavaju u radnim laboratorijama uz nadzor nastavnog osoblja koji prate studentovo napredovanje u vještinama.
- Seminarski radovi problemskog tipa sa prezentacijama do 10 minuta pred nastavnikom i studentima sa diskusijom.
- Stručna praksa obavezna u predbolonjskom programu je inkorporirana u vidu kliničkih kurseva, a isti su ranga predmeta sa polaganjem i uklopljeni su u redovni program.
- Od druge godine studija, kada studenti ulaze u radne laboratorije, neophodno je da imaju ažuriranu sanitarnu knjižicu uz sebe.
- Na vježbama student je obavezan da nosi uredan bijeli mantil.

Kompetentnost Bakalaureat/Bachelor (BA) laboratorijskih tehnologija je kompetentan, odnosno osposobljen za obavljanje sljedećih poslova, samostalno i kao član tima:

- organizaciju i uzimanje humanog materijala, njegov transport i obrada, te pohranjivanje,
- učešće u standardizaciji i kontroli laboratorijskog procesa,
- rad na složenim automatskim analizatorima i procesu održavanja i baždarenja analizatora,
- pružanje usluga iz oblasti kliničke kemije i biokemije - rad na automatskim analizatorima, njihovo baždarenje i kontrola kvaliteta rada, preanalitičku fazu i osnovne dijagnostičke parametre u kliničko hemijskim i biohemijskim laboratorijskim tehnologijama,
- pružanje usluga iz oblasti hematologije - rad na automatskom brojaču krvnih elemenata, pravljenje razmaza periferne krvi i koštane srži, izvođenje standardnih bojenja preparata kao i citokemijskih bojenja i diferenciranje krvnih elemenata perifernog razmaza krvi, kao i brzi pregled razmaza koštane srži, protočnu citometriju,
- pružanje usluga iz oblasti citodijagnostike - pravljenje citoloških preparata tkiva, tjelesnih tečnosti, bioptičkog materijala, bojenje preparata odgovarajućim tehnikama i brzi pregledi dobijenih preparata,
- pružanje usluga iz oblasti patohistologije - pravljenje patohistoloških preparata tkiva, bioptičkog materijala, bojenje preparata odgovarajućim tehnikama i brzi pregledi dobijenih preparata,

- pružanje usluga iz oblasti mikrobiologije, parazitologije i virusologije - uzorkovanje, zasađivanje na odgovarajuće podloge i preliminarni pregledi dobijenih rezultata., procjenu i kritičku analizu mikrobioloških dijagnostičkih metoda,
- samostalno izvođenje složenih pretraga iz oblasti kliničke hemije i biohemije, imunologije, molekularne biologije, mikrobiologije i parazitologije,
- izrada histoloških, patohistoloških i citoloških preparata, rad na složenim analitičkim postupcima u laboratorijskoj dijagnostici i analitici,
- pružanje osnovnih usluga u laboratorijama molekularne biologije koje se koriste za humani materijal,
- organizaciju poslova iz djelokruga svakodnevnog radnog programa tehničara i inženjera koji su uključeni u radni ciklus,
- vođenje administrativnih poslova koji se odnose na svakodnevni rad i planove, vezano za proces rada,
- pisanje stručnih i naučnih radova, učešće u timu u okviru međunarodnih i domaćih istraživačkih projekata.

9.4.3. Studij radioloških tehnologija

Cilj studija

Studij radioloških tehnologija obrazuje kompetentne kadrove za rad sa konvencionalnim i digitalnim aparatima u oblasti radiodijagnostike, radioterapije i nuklearne medicine. Diplomirani radiološki tehnolog je zdravstveni radnik koji:

- **u oblasti radiodijagnostike** radi na konvencionalnoj i digitalnoj radiološkoj aparaturi i pravi (proizvodi) radiološku sliku sa svim jonizirajućim i nejonizirajućim radijacionim energijama koje se koriste u dijagnostičke svrhe, te istu prosljeđuje radiologu na interpretaciju, adekvatno pohranjuje u arhivi, poštujući sve zakonske propise o zaštiti od jonizirajućeg zračenja, etičke kodekse u medicini i štiteći dostojanstvo i integritet pacijenta,
- **u oblasti radioterapije** radi na aparatima sa otvorenim i zatvorenim izvorima jonizirajućeg zračenja koji se koriste u terapijske svrhe, strogo vodeći računa o ispravnoj primjeni zadane doze zračenja (po naređenju ljekara specijaliste iz radioterapije), poštujući zakonske propise o zaštiti od jonizirajućeg zračenja, etičke kodekse u medicini i štiteći dostojanstvo i integritet pacijenta,
- **u oblasti nuklearne medicine** radi, u saradnji sa ljekarom specijalistom iz nuklearne medicine, na aparatima koji registruju i mjere u organizam pacijenta aplicirane različite doze radioaktivnih izotopa u dijagnostičke i terapijske svrhe. S obzirom da se radi o otvorenim izvorima jonizirajućeg zračenja, mora strogo poštovati sve zakonske propise o zaštiti od jonizirajućeg zračenja, poštovati etičke kodekse u medicini, štiti integritet i dostojanstvo pacijenta.

Kompetencije Bakalaureat/Bachelor (BA) radioloških tehnologija je kompetentan, odnosno osposobljen za obavljanje sljedećih poslova, samostalno i kao član tima:

- stvaranje (izrada, „proizvodnja“) zadane radiološke (radioskopske i/ili radiografske) slike, odnosno snimka, optimalnog kvaliteta, na svim klasičnim (konvencionalnim) i

savremenim digitalnim radiološkim dijagnostičkim aparatima, sa jonizirajućim i nejonizirajućim radijacionim energijama,

- evaluaciju kvaliteta dobivenih radioloških snimaka, dostavljanje istih radiologu na interpretaciju i njihovo odgovarajuće pohranjivanje u digitalnoj arhivi,
 - rukovanje sa otvorenim izvorima radioaktivnog jonizirajućeg zračenja,
 - pripremu pacijenta za tretman preparatima koji sadrže radioaktivne izotope, odnosno radiofarmacima,
 - pripremu radiofarmaka za aplikaciju pacijentima u dijagnostičke i terapijske svrhe,
 - rad sa aparatima koji registruju i mjere različite doze radiofarmaka unesenih u organizam pacijenata, u dijagnostičke i terapijske svrhe,
 - rad s otvorenim i zatvorenim izvorima jonizirajućeg zračenja koji se koriste u terapijske svrhe,
 - planiranje radioterapije (kompjutersko planiranje zračenja), izrada individualne zaštite za pacijente (rad u modelarnici) i CT planiranje radioterapije,
 - strogo vođenje računa o ispravnom pozicioniranju pacijenta i primjeni zadane doze zračenja,
 - provođenje svih koraka i procedura kod zaštite od zračenja, učestvovanje u timovima i regulatornim tijelima koja se bave praktičnom i teorijskom problematikom zaštite od jonizirajućeg zračenja,
 - učešće u detekciji i testiranju dozimetrije iz oblasti zaštite,
 - učešće u planiranju određenih segmenata radioterapijskog tretmana,
 - primjenu opreme, pravilno očitavanje i interpretiranje verifikacionog snimka u cilju preciznijeg radioterapijskog tretmana,
 - prepoznavanje nus-pojava iradijacije, osnovi njege i sanacija istih,
 - ocjenu kvaliteta radiološke slike, provođenje testova kontrole kvaliteta, poduzimanje koraka za unapređenje kvaliteta i ravnopravo učestvovanje u timu za kontrolu i unapređenje kvaliteta radioloških ustanova,
 - rad na PACS, RIS i BIS sistemima, te implementacija istih u radiološkim ustanovama,
- pisanje stručnih i naučnih radova, učešće u timu u okviru međunarodnih i domaćih istraživačkih projekata

9.4.4. Studij sanitarno inženjerstvo

Cilj studija

Studij sanitarno inženjerstvo obrazuje kompetentne kadrove za zaštitu zdravlja čovjeka, ocjenu i modifikaciju čimbenika okoliša koji mogu negativno uticati na zdravlje. Ovi kadrovi su odgovorni za ostvarivanje i upravljanje specifičnim programima poboljšanja okolinskog zdravlja, kao i preventivne programe u cilju očuvanja i unapređenja zdravlja i kvaliteta života.

Stručnjaci iz ove oblasti u raznim područjima života mogu dati značajan doprinos kako kroz individualni tako isto i kroz timski rad: u državnoj upravi, regionalnoj i lokalnoj samoupravi (sanitarna, komunalna i inspekcija zaštite okoliša, jedinice za zaštitu i unapređenje okoliša, poslovi preventivnog sanitarnog nadzora nad izgradnjom), u zdravstvu (higijensko-epidemiološke službe, službe za zdravstveni odgoj, za DDD poslove, jedinice za hemijsko i mikrobiološko ispitivanje elemenata životne sredine, u timovima za sprečavanje intrahospitalnih infekcija, timovima medicine rada za mikroklimatska mjerenja), izvan zdravstva (u turizmu, prehrambenoj i drugim vrstama industrije, komunalnim organizacijama, školama, vrtićima, vojsci...).

Studij sanitarno inženjerstvo je relativno nov na tržištu rada kao akademski studij tako da se diplomanti još ne prepoznaju kao takvi, ali je proces uključivanja ili prepoznatljivosti na tržištu rada u toku u čemu Fakultet zdravstvenih studija aktivno učestvuje.

Kompetentnost Bakalaureat/Bachelor (BA) sanitarnog inženjerstva je kompetentan, odnosno osposobljen za obavljanje sljedećih poslova, samostalno i kao član tima:

- prevenciju, detekciju, evaluaciju fizičkih i hemijskih noksi u životnoj i radoj sredini,
- praćenje i koordinacija praćenja higijensko–epidemiološke situacije, te preduzimanje odgovarajućih preventivnih mjera na užem ili širem regionu,
- rad u higijensko-epidemiološkom (HE) timu na sprečavanju i suzbijanju zaraznih bolesti na svim nivoima zdravstvene zaštite,
- rad i koordinacija rada na poslovima dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije,
- primjenu metoda integralnog upravljanja otpadnim materijama,
- učešće u timu za sprečavanje i suzbijanje intrahospitalnih infekcija,
- izradu plana preduslovnih programa i implementacija standarda kvalitete HACCP sistema,
- provođenje temeljnih načela politike sigurnosti hrane, analize i procjene rizika, sljedivosti i transparentnosti u oblasti sigurnosti hrane,
- uzorkovanje, mikrobiološku i hemijsku kontrolu životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ,
- higijensku i mikrobiološku laboratorijsku kontrolu životnih namirnica, vode i predmeta opšte upotrebe,
- nadzor i kontrolu zaštite u laboratoriji,
- sanitarno-inspekcijski nadzor nad uvozom, proizvodnjom, transportom i distribucijom životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe,
- sanitarno-inspekcijski nadzor u oblasti komunalne higijene,
- sanitarno-higijenski nadzor u rekreativno-banjskim objektima,
- higijensko-sanitarni nadzor i predlaganje mjera za otklanjanje utvrđenih nedostataka u ostalim javnim objektima,
- primjenu osnovnih principa nutricionistike, preventivne i suportivne nutritivne terapije,
- preventivni sanitarni nadzor,
- primjena načela relevantnih za zaštitu okoliša, održivog razvoja, prevencije i integrativnog pristupa u oblasti okolinskog zdravlja,
- zdravstveno-vaspitni rad u domenu javnog zdravstva, na svim nivoima i u svim oblastima,
- pisanje stručnih i naučnih radova, učešće u timu u okviru međunarodnih i domaćih istraživačkih projekata.

9.4.5. Studij zdravstvene njege

Cilj studija

cilj programa studija je:

- Da kvalifikuje, odnosno osposobi studente koji završe kompletan obrazovni studij, da djeluju samostalno i nezavisno, kao terapeuti i da participiraju u interdisciplinarnoj kooperaciji i saradnji. Obrazovanje bi trebalo omogućiti studentima sa steknu praktične vještine i teoretska znanja u domeni njege i zaštite zdravlja u skladu sa društvenim, naučnim i tehnološkim razvojem, jednako kao i sa društvenim potrebama za zdravstvenom njegom, tako da mogu nezavisno i samostalno raditi kao terapeuti i u javno zdravstvenom i u medicinskom sektoru.

- Da omogući studentima razvoj vlastitog znanja i kapaciteta za empatiju, a s tim i mogućnost prosuđivanja po etičkim principima i holističkim pogledima na čovječanstvo, razvijajući sposobnost uspostavljanja dobrih odnosa sa pacijentima i njihovom rodbinom.
- Da omogući studentima da se srode sa uslovima u društvu koji stimulišu ljudsko zdravlje i da podstaknu okolinu da participira u radu na promociji zdravlja i prevenciji oboljenja.
- Da ponudi znanje iz ekonomike i organizacije zdravstvene zaštite i njege koja je orijentisana ka javno-zdravstvenoj i medicinskoj djelatnosti.
- Da omogući studentima sticanje znanja o planiranju, menadžmentu i koordinaciji njege, a također da razvijaju profesionalne sposobnosti, koje omogućuju timski rad i zdravu saradnju između članova tima.
- Da razvije kod studenata sposobnost podučavanja pacijenata i njihove rodbine, kao i nadzor nad osobljem koje pruža njegu.

Program studija Zdravstvene njege je profesionalno orijentisan, baziran na razvoju i uključuje istraživanje.

Profesionalno orijentisan, znači da je program studija vokacijski naglašen i da je orijentisan na razvoj i promjene, fokusirajući se uvijek na profesiju terapeuta i zdravstvenu djelatnost.

Studijski program razvija sposobnosti komunikacije i profesionalnih vrijednosti.

Baziran na razvoju, znači da je ovdje fokus na porastu kvaliteta koji može pojasniti tekući profesionalni razvoj i potrebe za razvojem, u odnosu na stečena iskustva u profesiji i zdravstvenom servisu.

Da uključuje istraživanje, znači da se naučne perspektive i istraživačke metode koriste u edukaciji i na Bachelor nivou, a rezultati nacionalnih i internacionalnih istraživanja su predmetna područja studijskog programa i sadržajni su dio istog.

Svrha obrazovanja je da razvije profesionalne sklonosti i naučno bazirana znanja na području zdravstvene njege, javnog zdravstva, medicinskih i prirodnih nauka, kao i socijalnih nauka. Nastoji se obezbijediti znanje o humanosti kao o biološkom, socijalnom i kulturalnom biću. Kulturalno uslovljena njega je osnovna komponenta subjekta u zdravstvenoj njezi.

Kompetentnost Bakalaureat/bachelor (BA) zdravstvene njege

Mapira osam ključnih, esencijalnih kompetencija: profesionalne, pravne i etičke vrijednosti, komunikacija i timski rad, znanja i kognitivne sposobnosti, vještine i sposobnosti u zdravstvenoj njezi, upravljanje u zdravstvenoj njezi, promociju zdravlja, podučavanje i mentorstvo, profesionalni razvoj i istraživanje, odnosno osposobljen je za sljedeće:

- poznavanje etike profesije, profesionalne deontologije, opštih načela zdravlja i zdravstvene njege,
- poštivanje kodeksa i normi profesionalne etike,
- timski rad u interdisciplinarnom, transdisciplinarnom i multidisciplinarnom izvođenju aktivnosti,
- sposobnost sveobuhvatnog poznavanja nauka i tehnologija na kojima se bazira opšta zdravstvena njega, uključujući razumijevanje strukture, fizioloških funkcija i ponašanja zdravih i bolesnih osoba, kao i odnosa između zdravstvenog stanja čovjeka te njegovog fizičkog i društvenog okruženja,
- sposobnost kritičkog i analitičkog mišljenja, te sistematski pristup u rješavanju problema i odlučivanja u profesionalnom kontekstu,
- konceptualne, komunikacijske i operativne vještine u primjeni procesnog metoda rada odnosno procjena zdravstvenih potreba pojedinca, porodice i zajednice, definisanje dijagnoza zdravstvene njege, postavljanje ciljeva, planiranje aktivnosti, realizacije i evaluacije

zdravstvene njege, te dokumentovanje u svim fazama procesa na svim nivoima zdravstvene zaštite (primarni, sekundarni i tercijarni) u svim uslovima složenosti,

- provođenje svih dijagnostičko terapijskih procedura i medicinsko tehničkih radnji na svim nivoima zdravstvene zaštite,
- sposobnost samostalnog pokretanja trenutnih mjera za spašavanje života,
- zdravstvena zaštita i upravljanje u kriznim situacijama,
- planiranje, organizovanje, komuniciranje, motiviranje, vođenje (liderstvo), monitoring i kontrola procesa zdravstvene njege na svim nivoima zdravstvene zaštite,
- racionalno korištenje resursa uzimajući u obzir načela jednakosti i održivosti u zdravstvu
- soznavanje zdravstvenog sistema, te finsiranja zdravstvene zaštite, analiziranje organizacione strukture, funkcije i resursa koji utiču na pružanje zdravstvene njege,
- za različite stilove vođenja i organizacije zdravstvene njege,
- ravnopravno uključivanje u formulisanje politika iz oblasti zdravstvene njege u saradnji sa ostalim zdravstvenim radnicima i zajednicom,
- samostalno definisanje standarda i indikatora u zdravstvenoj njezi,
- sposobnost samostalnog osiguravanja i unapređenja kvaliteta zdravstvene njege,
- osiguranje sistema kvaliteta u provođenju procedura u zdravstvenoj njezi i zdravstvenoj ustanovi,
- usmjeravanja pojedinaca, porodice i zajednice prema zdravom načinu života u svim dimenzijama i determinantama zdravlja,
- provođenje preventivno promotivnih i edukativnih usluga, mjera i aktivnosti za pojedinca, porodicu i zajednicu,
- preuzimanje odgovornosti za organizaciju edukacije, u smislu prenošenja znanja i vještina medicinskim sestrama i studentima (podučavanje i mentorstvo),
- za preuzimanje odgovornosti za cjeloživotno učenje (LLL) i kontinuirani profesionalni razvoj (CPD),
- samostalno istraživanje, interpretaciju i elaboraciju rezultata istraživačkog rada u zdravstvenoj njezi,
- implementaciju naučno istraživačkih rezultata u praksi, zasnovanih na dokazima- Evidence Based Nursing (EBN).

9.4.6. Studij babičarstva/primaljstva

Cil studija:

Opšti cilj predloženog studijskog programa je univerzitetsko obrazovanje i osposobljavanje babica/primalja kako bi temeljito ovladale strukom i poput babica u evropskim zemljama, mogle samostalno voditi trudnoću i porođaj u bolnici, te prepoznati patološku trudnoću i trudnicu na vrijeme uputiti specijalisti. Visokoobrazovana babica je osposobljena pružiti odgovarajući nadzor ženama tokom trudnoće, porođaja i postpartalnog perioda, voditi porođaj i brinuti se o novorođenčetu. Ima važnu ulogu u prosvjećivanju, ne samo žena i njihovih obitelji nego i zajednice, što uključuje i pripremu za roditeljstvo.

Kompetentnost Bakalaureat/bachelor (BA) babičarstva/primaljstva

Opće kompetencije u ovoj kategoriji odnose se na autonomiju babice/primalje i njenu odgovornost kao zdravstvenog radnika, odnose sa ženama i drugim pružateljima zdravstvene njege i aktivnostima zdravstvene njege koja se odnosi na sve aspekte babičarstva/primaljstva. Sve opće kompetencije namijenjene su korištenju tokom bilo kojeg aspekta primaljske njege,

dok su kompetencije u kategorijama 2, 3 i 4 svaka određena kao dio reproduktivnog procesa i moraju se posmatrati kao podskupovi Općih kompetencija, a ne kao samostalni podskupovi

- Preuzimanje odgovornosti za vlastite odluke i postupke (aktivnosti) kao samostalni praktičari
- Preuzimanje odgovornosti za brigu o samome sebi i ličnom profesionalnom razvoju kao babica
- Osposobljen da na odgovarajući način delegira aspekte zdravstvene njege i pruža nadzor (superviziju)
- Korištenje relevantnih istraživanja za informiranje o praksi
- Pridržavati se osnovnih ljudskih prava pojedinaca prilikom pružanja zdravstvene njege u babičarstvu
- Pridržavanje zakonskih propisa, regulatornih zahtjeva i kodeksa ponašanja za babice
- Omogućavanje ženama da donose vlastite odluke u procesu pružanja zdravstvene zaštite
- Sposobnost demonstriranja učinkovite interpersonalne komunikacije sa ženama, porodicama, zdravstvenim timovima i grupama u zajednici
- Olakšavanje procesa prirodnog (fiziološkog) porođaja u institucionalnim okruženjima i zajednici (uključujući i porođaj kod kuće)
- Procjena zdravstvenog stanja i zdravstvenih rizika, te promocija opće dobrog zdravstvenog stanja i dobrobiti za žene i novorođenčadi
- Prevencija i liječenje udruženih zdravstvenih problema vezanih za trudnoću i prijevremeni porod
- Rano prepoznavanje nepravilnosti i komplikacija, te određivanje odgovarajućeg liječenja i davanje preporuka
- Briga za žene koje su izložene fizičkom i seksualnom nasilju i zlostavljanju

Specifične kompetencije za pripremu i antenatalnu njegu /Kompetencije u ovoj kategoriji odnose se na procjenu zdravstvenog stanja žene i ploda, promociju zdravlja i općeg blagostanja, otkrivanje komplikacija tokom trudnoće i zdravstvena njega žena s nenamjernom (neplaniranom) trudnoćom.

- Pružanje zdravstvene njege prije trudnoće
- Utvrđivanje zdravstvenog stanje žene
- Procijena općeg blagostanja ploda
- Monitoring (praćenje) napredovanja trudnoće
- Promocija i podržavanje zdravstvenog ponašanja koje poboljšava opće dobro zdravstveno stanje
- Davanje anticipativnih smjernica vezanih za trudnoću, rađanje, dojenje, roditeljstvo i promjene u porodici
- Otkrivanje, stabilizacija, upravljanje i dalje upućivanje trudnica s komplicijama u trudnoći
- Pomoć ženi i njenoj porodici pri planiranju odgovarajućeg mjesta za porod
- Pružanje zdravstvene njege ženama sa neželjenom ili neplaniranom trudnoćom

Specifične kompetencije za njegu tokom porođaja i rođenja / Kompetencije u ovoj kategoriji odnose se na procjenu i zdravstvenu njegu žena tokom porođaja koje olakšavaju fiziološke procese i omogućavaju siguran porođaj, neposrednu njegu novorođenčeta, kao i otkrivanje i upravljanje komplikacijama kod majke i/ili novorođenčadi.

- Promicanje prirodnog (fiziološkog) porođaja i rađanja
- Upravljanje sigurnim spontanim vaginalnim porođajem: prevencija, detekcija i stabilizacija komplikacija
- Osiguranje zdravstvene njege novorođenčeta odmah nakon rođenja

Specifične kompetencije za kontinuiranu zdravstvenu zaštitu žena i novorođenčadi/ Kompetencije u ovoj kategoriji odnose se na kontinuirano procjenu zdravstvenog stanja majke i novorođenčeta, zdravstveni odgoj, podršku dojenju, rano otkrivanje komplikacija i pružanje adekvatnih usluga planiranja porodice.

- Omogućavanje postnatalne njege zdravoj ženi
- Pružanje zdravstvene njege zdravom novorođenčetu
- Promocija i podrška dojenju
- Detekcija, tretman i stabilizacija postnatalnih komplikacija kod žene i dalje upućivanje po potrebi
- Detekcija, stabilizacija i upravljanje zdravstvenim problemima kod novorođenčeta i dalje upućivanje po potrebi
- Pružanje usluge planiranja porodice

9.4.7. Studij zdravstvenog nutricionizma i dijetetike

Cil studija:

Opšti cilj predloženog studijskog programa je univerzitetsko obrazovanje i osposobljavanje stručnjaka iz oblasti hrane, ishrane i njihovom uticaju na zdravlje. Studijski program je koncipiran tako da student kroz sveobuhvatan pristup, uz savremene metode realizacije nastave stekne znanja iz oblasti hrane i ishrane i stečena znanja primjenjuje kako na pojedinca i populaciju, tako i na pacijenta. Studij će obrazovati bachelore Zdravstvenog nutricionizma sa značajnim korpusom prenosivih znanja i vještina i visokom kompetentnošću za planiranje ishrane pojedinca i populacionih skupina, suportivne nutritivne terapije u liječenju bolesti i kreiranje razvojnih politika iz oblasti ishrane.

Kompetentnost Bakalaureat/bachelor (BA) zdravstvenog nutricionizma i dijetetike

- Primijeniti znanje o preventivnom i suportivnom načinu ishrane kod ljudi u zdravlju i bolesti
- Primijeniti znanje o prehrambenim proizvodima, upravljanju uslugama prehrambenih proizvoda, i praksama pripreme hrane u cilju očuvanja i unaprjeđenja zdravlja.
- Primijeniti znanje o ishrani kroz praćenje i nadzor prehrambenih navika stanovništva u cilju očuvanja javnog zdravlja. Koristiti odgovarajuća interdisciplinarna načela i okvire za procjenu i prepoznavanje potreba pojedinca i zajednice u cilju prilagođavanja prehrambenih strategija
- Procijeniti sastav hranjivih sastojaka i / ili nutritivni kvalitet prehrambenih proizvoda, složenih namirnica i jelovnika
- Koristite odgovarajuće metode procjene ishrane za procjenu unosa hrane i hranjivih sastojaka pojedinaca i populacionih skupina

- Procijeniti nutritivni status stanovništva i pojedinaca u zdravlju i bolesti koristeći odgovarajuće prehrambene, biohemijske, antropometrijske, fizičke/opažajne i kliničke podatke Procijeniti fizičke, ekonomske i socio-kulturalne faktore koji utječu na izbor i unos hrane pojedinca i zajednice.
- Koristiti znanje o sistemima proizvodnje i distribucije hrane s ciljem dostupnosti hranu koja je sigurna, prikladna, prehrambena adekvatna, kulturološki prihvatljiva, praktična, pristupačna i dostupna
- Procijeniti, planirati, implementirati, nadzirati, i prilagoditi sisteme prehrambenih usluga u skladu s potrebama pojedinca i zajednice
- Procijeniti tehnološko i ekološko okruženje i optimizirati resurse za pružanje sigurnih, efikasnih i održivih prehrambenih usluga

Identificirati i upravljati rizicima u sistemu prehrambenih usluga

- Primijeniti javnozdravstvena načela, okvire, teorije i modela za promociju zdravih socio-ekoloških sistema
- Identificirati i odrediti prioritete i zagovarati strukturne intervencije kojima bi se zadovoljile potrebe za hranom i ishranom stanovništva. Procijeniti, planirati, provesti, nadzirati, i prilagoditi javnozdravstvene prehrambenih intervencija kako bi se zadovoljile potrebe pojedinca i zajednice u cilju smanjenja nejednakosti
- Primijeniti principe suportivne nutritivne terapije u zdravstvenoj njezi pacijenata
- Razvijati, provoditi, nadzirati, ocjenjivati i prilagođavati planove ishrane usmjerene na pacijenta
- Procijeniti primjenu specijalnih pripravaka (enteralne i parenteralne proizvode) i suplemenata kako bi se optimizirao nutritivni status pacijenata. Provoditi detaljnu evidenciju o ishrani pacijenta Motivirati pojedince, porodice i ciljne grupe za postizanje postavljenih ciljeva ishrane i promjene prehrambenih navika.
- Primijeniti principe kritičkog mišljenja i tehnika za rješavanja problema u nutritivnoj praksi Primjenjivati, procijeniti i razvijati smjernice i standarde za nutritivnu praksu temeljeno na dokazima.

9.5. Drugi (II) ciklus studija

Akadske 2013/2014. godine, po prvi put je, po prethodno provedenoj konkursnoj proceduri, organizovan II (drugi) ciklus studija. Drugi ciklus studija je organizovan na svim postojećim studijskim programima Fakulteta zdravstvenih studija.

Od ak. 2013/2018 godine organizovan je kao redovan, i vanredan jednogodišnji studij, u trajanju od dva semestra (60 ECTS bodova).

Od ak.2018/2020 organizovan je kao redovan i redovansamofinansirajući. Od ak. 2020/2022 organizovan je kao redovan, redovansamofinansirajući i vanredan, a ove godine od ak.2022/2023 bit će organizovan kao redovan i redovansamofinansirajući. Pravo upisa u II (drugi) ciklus studija imaju kandidati sa završenim odgovarajućim I (prvim) ciklusom studija i kandidati koji su završili studij po predbolonjskim nastavnim planovima i programima, pri čemu se poštuje planirana upisna kvota.

9.6. Treći (III) ciklus studija – DOKTORSKI STUDIJ ZDRAVSTVENIH NAUKA

Studijski program trećeg ciklusa studija (doktorski studij), Zdravstvene nauke je interdisciplinarni studij u organizaciji Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu. Mogućnost upisa na treći ciklus studija imaju kandidati koji su završili fakultete Zdravstvenog i srodnog usmjerenja. Pravo upisa imaju kandidati koji su završili II ciklus studija, integrisani studij odnosno magistarski studij po dobolonjskom sistemu obrazovanja.

Tabela 13. Podaci o doktorskom studijskom programu

Naziv studijskog programa	Zdravstvene nauke
Univerzitetski stepen	III Ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu (Doktorski studij)
Nosilac studijskog programa	Univerzitet u Sarajevu -Fakultet zdravstvenih studija
Diploma	Doktor zdravstvenih nauka
Trajanje studija	3 godine – 6 semestara
Vrijednost studijskog programa u kreditnim bodovima	180 ECTS

9.6.1. Kompetencije doktora zdravstvenih nauka

Završetkom III ciklusa studija stiče se kompetencija samostalnog osmišljavanja, organizovanja i realizacije zahtjevnih istraživačkih programa i projekata u okviru naučnog polja zdravstvenih nauka i zdravstvenih biotehnologija, te samostalne pripreme i evaluiranja izvještaja i prezentiranja rezultata programa i projekata. Za ove opšte kompetencije student će se pripremati kroz nastavu na predmetima studijskog programa, a posebno kroz istraživački rad i izradu svoje doktorske disertacije. Na ovaj način kod studenta će se razvijati sposobnosti koje treba da vode ka njegovoj/njenoj kompetentnosti za:

- analizu, evaluaciju i sintezu u postavljanju i rješavanju problema,
- naučno utemeljenu procjenu zahtjeva prakse u okviru zdravstvenih nauka i primjenu naučnih saznanja u praksi,
- vladanje i komuniciranje produbljenih znanja iz domena zdravstvenih nauka i timski rad i samostalno argumentovano donošenje procjena, sudova i odluka

10. REALIZACIJA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOG PROCESA

10.1. Fond za NIR Federalnog i Kantonalnog ministarstva za obrazovanje i nauku

Kada se raspiše konkurs od strane Federalnog Ministarstva obrazovanja i nauke i Ministarstva obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo naši magistranti i budući doktoranti steći će uslov da apliciraju na taj konkurs.

10.2. Fond za NIR

Pokretanjem drugog (II) i trećeg (III) ciklusa studija stvara se mogućnost mobilnosti studenata da mogu aplicirati na domaće i inostrane konkurse za izradu magistarskih i doktorskih radova, pa će se, shodno tome i u budućnosti planirati sredstva za naučno-istraživački rad.

10.3. Izdavačke aktivnosti FZS

U pogledu unapređenja nastavno-naučnog procesa ključan je i dalji razvoj Izdavačkog savjeta Fakulteta. Cilj Fakulteta je nastaviti i intezivirati aktivnosti na daljnjem razvoju izdavaštva i osavremenjavanju rada Bibliotečko-informacionog centra. Fakultet zdravstvenih studija je izdavač indeksiranog časopisa Journal of Health Sciences (JHSCi).

10.4. Indeksirane publikacije FZS

Journal of Health Sciences (JHSC) je časopis koga je, odlukom NNV i UO, pokrenuo Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu. Fakultet zdravstvenih studija je i izdavač časopisa „Journal of Health Sciences“ p-ISSN 2232-7576, e-ISSN 1986-8049, čiji je glavni urednik Prof. dr. Arzija Pašalić, dekanesa. Časopis je internacionalnog karaktera i objavljuje se na engleskom jeziku. Časopis je indeksiran u sljedećim naučnim bazama: SCOPUS, EBSCO, DOAJ, Google Scholar, PROQUEST, ScienceOpen, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), CAB Abstracts, ULRICH'S, Academic Journal Database, Elektronische Zeitschriftenbibliothek, Index Copernicus, Geneva Foundation for Medical Education and Research, SciLit Basel, ScienceOpen.

Journal of Health Sciences je međunarodni, recenzirani, naučni časopis Fakulteta zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu.

Misija časopisa je promocija izvrsnost u sestrinstvu i srodnim disciplinama i specijalnosti srodnih zdravstvenih profesija. Pozdravlja prijave međunarodne akademske i zdravstvene zajednice. Časopis objavljuje članke utemeljene na dokazima s čvrstom i zdravom metodologijom, kliničkom primjenom, opisom najboljih kliničkih praksi i raspravom o relevantnim profesionalnim pitanjima ili perspektivama. Prioriteti časopisa su radovi iz područja sestrinstva, fizikalne terapije, medicinskih laboratorijskih znanosti, zdravlja okoliša, medicinskog imidžiga, radioloških tehnologija, zdravstvenog nutricionizma i dijetetike, babičarstva/primaljstva, medicine, a relevantni članci iz drugih disciplina srodnih zdravstvenih profesija se uzimaju u obzir za objavljivanje.

Časopis slijedi standarde objavljivanja koje su postavili Međunarodni odbor urednika medicinskih časopisa (ICMJE), Odbor za etiku publikacija (COPE) i Svjetsko udruženje medicinskih urednika (WAME).

Svi brojevi časopisa su dostupni u elektronskoj formi na Web stranici **www.jhsci.ba**. Budući da se radi o časopisu čiji je do sada 36 brojeva izašlo, sasvim je izvjesno da će se časopis naći u proceduri dalje registracije u ostalim značajnim bazama podataka.

Časopis Journal of Health Sciences trenutno kotira jako visoko, raste i donosi prihode, te povećava vidljivost Fakulteta i Univerziteta u Sarajevu.

U 2023. godini su objavljena tri broja časopisa sa ukupno 28 naučna rada Journal of Health Sciences. Časopis je 2023. godine imao impact faktor 0,8 koji je prema pokazateljima porastao na 1,2 (SCOPUS). U toku 2023 godine zaprimljeno je 328 radova, od toga prihvaćeno 32 rada, dok je odbijeno 270 radova. Procenat prihvatanja je 9%, a procenat odbijanja 91%.

Fakultet je u 2023 godini izdavač jednog univerzitetska udžbenika. U 2024. godini su objavljena tri broja časopisa sa ukupno 325 naučna rada Journal of Health Sciences. Časopis je 2024. godine imao impact faktor 1,2 (SCOPUS). U toku 2024 godine zaprimljeno je 265 radova, od toga prihvaćeno 25 rada, dok je odbijeno 240 radova. Procenat prihvatanja je 5%, a procenat odbijanja 95%.

10.5. Odbor za projekte

Akademsko osoblje Univerziteta u Sarajevu-Fakulteta zdravstvenih studija kontinuirano je posvećeno naučno-istraživačkom radu, što se posebno ogleda kroz angažman na domaćim i međunarodnim projektima i saradnju s kolegama iz drugih institucija, kako iz Bosne i Hercegovine, tako i izvan njenih granica.

U skladu s Pravilnikom o o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija (broj: 02-18-12-1/21 od 20.05.2021. godine) Odbor za projekte osnovan je kao stručno i savjetodavno tijelo Vijeća i Dekana Fakulteta.

Odlukom Dekana (broj: 04-1-1012/23 od 08.09.2023. godine) imenovani su članovi Odbora, a informacije se redovno ažuriraju na zvaničnoj web stranici Fakulteta (Link: Odbor za projekte – Fakultet zdravstvenih studija (unsa.ba)). Organizacija, nadležnosti i način rada propisani su Poslovnikom o radu (Broj: 04-2-2583/23). U skladu s navedenim dokumentima, sastav Odbora za projekte vezan je za mandat Dekana. Članovi Odbora koriste različite platforme za komunikaciju, dok se distribucija informacija prema zainteresiranim stranama odvija preko službene email adrese (projekti@fzs.unsa.ba).

Odbor za projekte se u radu oslanja na set zakonskih i podzakonskih akata:

- Zakon o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo. Službene novine Kantona Sarajevo, br. 36/22. Link: Zakon o visokom obrazovanju - 2022. godina | Univerzitet u Sarajevu (unsa.ba)
- Zakon o naučnoistraživačkoj djelatnosti. Službene novine Kantona Sarajevo, br. 26/16. Link: unsa.ba/sites/default/files/dodatak/2021-10/Zakon o NID.pdf)
- Statut Univerziteta u Sarajevu. Senat Univerziteta u Sarajevu. 2023. Link: Statut Univerziteta u Sarajevu - 2023 | Univerzitet u Sarajevu (unsa.ba)

- Pravilnik o radu Univerziteta u Sarajevu. Upravni odbor Univerziteta u Sarajevu. 2024. Link: Pravilnik o radu Univerziteta u Sarajevu | Univerzitet u Sarajevu (unsa.ba)
- Pravilnik o upravljanju projektima na Univerzitetu u Sarajevu. Senat Univerziteta u Sarajevu. 2024. Link: Pravilnik o upravljanju projektima na Univerzitetu u Sarajevu | Univerzitet u Sarajevu (unsa.ba)
- Pravila studiranja za prvi, drugi ciklus studija, integrirani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu. Senat Univerziteta u Sarajevu. 2023. Link: Pravila studiranja za prvi i drugi ciklus studija, integrirani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu | Univerzitet u Sarajevu (unsa.ba)
- Pravila studiranja za treći ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu - doktorski studij. Senat Univerziteta u Sarajevu. 2018. Link: Pravila studiranja za treći ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu - doktorski studij | Univerzitet u Sarajevu (unsa.ba)
- Standardi i normativi za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja na području Kantona Sarajevo. Službene novine Kantona Sarajevo, br. 17/19. Link: Standardi i normativi za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja na području Kantona Sarajevo | Univerzitet u Sarajevu (unsa.ba)

U svom djelovanju, Odbor za projekte slijedi proaktivnu politiku Dekana i Prodekana fokusiranu na multidisciplinarnost, jačanje materijalno-tehničkih kapaciteta Fakulteta i Instituta za razvoj zdravstva, umrežavanje, promociju ustanove i povećanje vidljivosti, te kao jedan od najvažnijih aspekata involviranost studenata sva tri ciklusa studija u naučnoistraživačke projekte.

Aktivnosti u realizaciji i provođenju projektnih aktivnosti Fakulteta provodi Odbor za projekte, koji je imenovan na 6. Redovnoj sjednici od 07.09.2023. godine, broj Odluke: 04-1-2012/23 od 08.09.2023. godine i čine ga: doc. dr. Sabina Šegalo, rukovodilac Odbora, prof. dr. Samir Bojičić, član i doc. dr. Daniel Maestro, član.

U okviru nadležnosti Odbora pripada:

- Informisanje Uprave Fakulteta o mogućnostima finansiranja istraživanja, razvoja i inovacija, te učešću u projektima EU fondovai programa,
- Praćenje i koordinacija realizacije naučnoistraživačkih projekata koje realizira Univerzitet u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija,
- Rukovođenje aktivnostima i koordiniranje aktivnostima utvrđivanja strategije razvoja naučnoistraživačkog rada Fakulteta,
- Praćenje implementacije strategije razvoja naučnoistraživačkog rada Fakulteta,
- Koordiniranje prijavljivanja na naučnoistraživačke projekte,
- Praćenje stanja u vezi sa naučnoistraživačkom infrastrukturom Fakulteta i predlaganje aktivnosti za njeno poboljšanje,
- Praćenje i predlaganje mjera za unapređenje naučnoistraživačkog kadra.
- O svojim aktivnostima obavještava Vijeće Fakulteta, koje je isti i imenovalo u skladu sa mogućnostima datim u Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Fakulteta.

U sklopu Odbora za kvalitet uspostavljen je sistem provjere plagijarizma završnih radova I i II ciklusa studija, te seminarskih radova. Softversko rješenje koje se koristi za provjeru je servis turnitin (www.turnitin.com). U sistem se uploduje tekst u PDF formatu, te se dobiju rezultati koji označavaju preuzeti sadržaj. Dalja evaluacija rezultata vrši se od strane komisije.

Dostupno na linku: <https://www.unsa.ba/o-univerzitetu/propisi/pravilnik-o-nacinu-koristenja-softvera-za-detekciju-plagijarizma>

Univerzitet u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija i Stomatološki fakultet sa stomatološkim kliničkim centrom je sudjelovao u projektu pod nazivom „*DESIGN AND IMPLEMENTATION OF MASTER DEGREE IN PALLIATIVE CARE*“, ERASMUS+. Koordinator projekta: Sveučilište Josipa Juraja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, Hrvatska. Članovi konzorcija (partneri) u ovom projektu bili su Univerzitet u Mariboru, Fakulteta za zdravstvene vede i Univerzitet u Sarajevu - Fakultet zdravstvenih studija i Stomatološki fakultet sa stomatološkim kliničkim centrom.

Odlukom br. 0101-4226/22 od 14.04.2022. godine rektora Univerziteta u Sarajevu, imenovan je tim za rad na projektu 10150613 broj:0101-2510/22 od 07.03.2022.godine u sastavu:

1. Prof.dr Arzija Pašalić, voditeljica projekta (Fakultet zdravstvenih studija)
2. Prof.dr Jasmina Mahmutović, istraživač (Fakultet zdravstvenih studija)
3. Prof.dr Vedran Đido, istraživač (Fakultet zdravstvenih studija)
4. Prof. dr Muhamed Ajanović, istraživač (Stomatološki fakultet sa klinikama)
5. Prof.dr Selma Tosum Pošković, istraživač (Stomatološki fakultet sa klinikama)

Period trajanja projekta je 15 mjeseci u periodu od 01.02.2022. do 30.04.2023.godine.

Cilj projekta je razvoj prijedloga programa združenog diplomskog studija palijativne skrbi, u skladu sa zahtjevima Europskog prostora visokog obrazovanja (EPVO-a), koji će partnerskim organizacijama omogućiti inovativan pristup podučavanju, učenju i osposobljavanju u transnacionalnom okruženju te poboljšati kvalitetu obrazovanja. Podizanje svijesti o važnosti palijativne skrbi među studentima i općom javnosti u EU-u i šire je značajno kako bi se ostvario utjecaj na tržište rada i povećala kvaliteta skrbi za palijativne pacijente i njihove obitelji. Kroz Projekat je izrađen prijedlog programa diplomskog studija odnosno master studija iz oblasti palijativne njege (120 ECTS bodova, te elaborat opravdanosti istog. Značajno je su studenti partnerskih institucija biti uključeni u aktivnosti Projekta. Nadalje, u javnosti će se podići svijesti i ispravljanje krivih predodžbi o palijativnoj skrbi.

Link Projekta : Erasmus mundus projekt „Design and Implementation of Master Degree in Palliative Care“ (fdmz.hr)

<https://www.fzs.unsa.ba/archives/20189>

<https://www.unsa.ba/projekti/design-and-implementation-master-degree-palliative-care>

Tabela 14. Učešće Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija u domaćim projektima u periodu 2020-2024. godina

Godina	Pozicija u projektu	Naziv projekta	Voditelj	Broj članova tima	Učešće students	Izvor finansiranja
2024.	Koordinator	Sufinansiranje izdavanja naučnih časopisa - Journal of Health Sciences	Prof. dr. Arzija Pašalić	-	-	Kantonalni
2024.	Koordinator	Naučni skup „Dani zdravstvenih nauka“ sa međunarodnim učešćem	Prof. dr. Arzija Pašalić	-	-	Kantonalni
2024.	Koordinator	Procjena lokomotornog, nutritivnog i funkcionalnog statusa kao prediktora funkcionalne i siciojalne inkluzije djece sa Down sindromom	Prof. dr. Samir Bojičić	10	2 MA	Kantonalni
2024.	Koordinator	Procjena efikasnosti interventnog programa u inovativnom terapijskom tretmanu sindroma policističnih jajnika kod žena rane reproduktivne dobi	Doc. dr. Sabina Šegalo	15	1 PhD 1 MA 3 BA	Kantonalni
2023.	Koordinator	Opremanje kabineta Instituta za razvoj zdravstva Univerziteta u Sarajevu	Prof. dr. Arzija Pašalić	-	-	Federalni
2023.	Koordinator	Naučni skup „Dani zdravstvenih nauka“ sa međunarodnim učešćem	Prof. dr. Arzija Pašalić	-	-	Federalni
2023.	Koordinator	Naučni skup „Dani zdravstvenih nauka“ sa međunarodnim učešćem	Prof. dr. Arzija Pašalić	-	-	Kantonalni
2023.	Koordinator	Sufinansiranje izdavanja naučnih časopisa - Journal of Health Sciences	Prof. dr. Arzija Pašalić	-	-	Kantonalni
2023.	Koordinator	Mjerenje koncentracije radona u predškolskim ustanovama Kantona Sarajevo	Doc. dr. Daniel Maestro	8	1 PhD 1 MA	Kantonalni
2023.	Koordinator	Analiza postranih odstupanja i faktora rizika povezanih s incidencom bola u leđima djece u periodu rane adolescencije	Prof. dr. Amra Mačak Hadžiomerović	4	1 PhD	Kantonalni
2023.	Koordinator	Povezanost nivoa tjelesne aktivnosti i prehrambenih navika sa nutritivnim statusom kod mlađih adolescenata	Prof. dr. Gordana Manić	2	1 PhD	Kantonalni
2023.	Koordinator	Razvoj modela vještačke inteligencije u predviđanju bolesti dojke i njegova evaluacija pomoću 3D printanog antropomorfno fantoma	Prof. dr. Adnan Šehić	9	2 PhD	Kantonalni

2022.	Koordinator	Primjena 3D štampanja u izradi pedijatrijskih fantoma za optimizaciju doza zračenja i kvalitete slike u kompjuteriziranoj tomografiji	Prof. dr. Adnan Beganović	7	2 PhD	Kantonalni
-------	-------------	---	---------------------------	---	-------	------------

2022.	Koordinator	Sufinansiranje izdavanja naučnih časopisa - Journal of Health Sciences	Prof. dr. Arzija Pašalić	-	-	Kantonalni
2022.	Koordinator	Spektrofotometrijska evaluacija apikalnog mikrocurenja kod upotrebe tri različita endodontska silera	Doc. dr. Amir Čaušević	7	-	Kantonalni
2022.	Koordinator	Konferencija radioloških tehnologija s međunarodnim učešćem	Prof. dr. Arzija Pašalić	-	-	Kantonalni
2022.	Koordinator	Uticaj interventnog programa na prevenciju komplikacija uzrokovanih inzulinskom rezistencijom kod žena reproduktivne dobi	Prof. dr. Arzija Pašalić	8	1 PhD	Kantonalni
2021.	Partner	Rekonstrukcija, investiciono održavanje i opremanje objekta Fakulteta zdravstvenih studija UNSA	Prof. dr. Arzija Pašalić	-	-	Kantonalni
2021.	Koordinator	Sufinansiranje izdavanja naučnih časopisa - Journal of Health Sciences	Prof. dr. Arzija Pašalić	-	-	Kantonalni
2021.	Koordinator	Dizajn i optimizacija detekcije SARS-Coc-2 virusa LAMP metodom za dijagnostičku upotrebu	Doc. dr. Lejla Lasić	5	1 PhD 1 MA	Kantonalni
2021.	Koordinator	Nabavka prioritetne opreme za naučno istraživački rad i edukaciju na studijskom programu Babičarstvo/primaljstvo	Doc. dr. Vedran Đido	1	-	Federalni
2021.	Partner	Ekološko-zdravstveni faktori u predškolskim ustanovama	Eco Active Natura	6	4 BA	Federalni
2020.	Koordinator	Virtualna simulacija snimanja magnetnom rezonancom	Doc. dr. Fuad Julardžija	1	-	Federalni

Tabela 15. Učešće Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija u međunarodnim projektima u periodu 2020-2024. godina

Godina	Pozicija u projektu	Naziv projekta	Voditelj	Broj članova tima sa FZS	Izvor finansiranja
2024.	Partner	Climate change impacts on mental health in Europe (CliMent) Link: Action CA23113 - COST	Prof. dr. Francisco Sampaio	2	COST, EU
2022.	Partner	Design and Implementation of Master Degree in Palliative Care (Project no. 101050613)	Prof. dr. Arzija Pašalić	3	Erasmus +, Erasmus Mundus

Akademsko osoblje Univerziteta u Sarajevu-Fakulteta zdravstvenih studija pokazuje kontinuiranu posvećenost naučno-istraživačkom radu kroz objavljivanje naučnih članaka, aktivno sudjelovanje na projektima i konferencijama, te kroz mentorstvo i podršku studentima u istraživačkim aktivnostima. Takva posvećenost osigurava povezivanje nastave i istraživanja, te pomaže u stvaranju stimulativnog akademskog okruženja koje podržava inovacije i cjeloživotno učenje.

11. CJELOŽIVOTNO UČENJE

Kontinuirano osiguranje i unapređenje sistema osiguranja (QA) i upravljanja kvalitetom (QM) na FZS obezbjeđuje Ured za cjeloživotno učenje i institucionalni koordinator. Ured za cjeloživotno učenje je organizacijska jedinica Fakulteta čija je misija organizovanje i izvođenje edukativnih programa cjeloživotnog učenja (necikličnog obrazovanja) u različitim formatima.

11.1. Način izvođenja LLL programa

Edukativni program (LLL program) Studija fizikalne terapije Fakulteta zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu, „Kreiranje i implementacija programa kućne fizikalne terapije i re/habilitacije“ uključuje pohađanje 3 modula + ISPIT, u toku 4 sedmice. Metod rada osigurava interakciju predavača i polaznika i obuhvata predavanja, grupni rad, vježbe/Studije slučaja, radne zadatke i prezentacije.

Ukupni fond sati stručne edukacije je 75 sati (3 ECTS boda). Jedan ECTS bod je ekvivalentan ukupnom opterećenju polaznika od 25 sati. Minimum prisustva predavanjima i drugim formama rada je 80 %. Tek nakon svih odslušanih modula polaznici imaju pravo izlaska na finalni ispit. Za vrijeme trajanja modula učesnici će biti vrjednovani u skladu sa svim aktivnostima koje se provode na LLL programu.

12. REGULATORNI AKADEMSKI OKVIR

12.1. Opšte akademske regulative

Status studenata na Fakultetu stiče se na osnovu upisa odgovarajuće godine studija u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta u Sarajevu, Odlukom Vlade KS i Konkursom za upis na Univerzitet u Sarajevu.

Student je dužan postupati u skladu s pravima i obavezama definisanim Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta, Pravilima studiranja Univerziteta i Etičkim kodeksom Univerziteta u Sarajevu, dužan je da svoj odnos i ponašanje uskladi sa normama akademskog ponašanja u odnosu na nastavnike i saradnike, odnosno zaposlenike Univerziteta, kao i druge studente Univerziteta/Fakulteta.

Nakon upisa na FZS, sva priložena dokumentacija se čuva u dosijeu studenta u skladu s važećim propisima.

Fakultet je dužan da početkom školske godine na prikladan način informiše studente o NPP studija, režimu studija, pravima, obavezama i odgovornostima studenta, te o svim bitnim pitanjima koja se odnose na proces studiranja na FZS.

12.2. Disciplina i ponašanje studenata

U skladu sa Statutom Univerziteta u Sarajevu, članovi 173. i 174.:

„Disciplinska odgovornost studenta je odgovornost studenta za povrede obaveza u vezi sa studiranjem kao i odgovornost zbog narušavanja ugleda Univerziteta odnosno fakulteta/akademije.

(2) Nepoštivanjem utvrđenih obaveza u vezi sa studiranjem, neizvršavanjem nastavnih i drugih obaveza ili nepriličnim ponašanjem student može učiniti teže i lakše povrede studentske discipline ili discipline ponašanja.

(3) **Teže povrede obaveza su naročito:**

- krivotvorenje isprava u vezi sa studijem i ostvarivanje studentskih prava,
- prezentiranje tuđeg rada kao svog, krivo predstavljanje, prisustvovanje provjeri znanja u ime druge osobe,
- nedozvoljeni pristup informacionom sistemu Univerziteta odnosno fakulteta/akademije ili službenim prostorijama,
- namjerno uzrokovana materijalna šteta Univerzitetu odnosno fakultetu/akademiji,
- neprilično ponašanje u prostorijama Univerziteta odnosno fakulteta/akademije ili na drugim mjestima gdje se izvodi nastava (izazivanje nereda, tučnjave ili sudjelovanje u neredu ili tučnjavi),
- nedozvoljeno umnožavanje autorski zaštićenih tekstova,
- krađa,
- izražavanje nacionalne, vjerske, rasne i druge netrpeljivosti;
- korištenje nedozvoljenih sredstava na ispitu i polaganje ispita protivno pravilniku o polaganju ispita;
- unošenje oružja i eksplozivnih naprava.
- učestalo ponavljanje lakših povreda i
- druga djela kojima se grubo narušava ugled Univerziteta odnosno fakulteta/akademije.

Za težu povredu akademskog reda i discipline može se izreći disciplinska mjera isključenja sa Fakulteta u trajanju od 1 – 3 školske godine.

(4) Lakše povrede obaveza su naročito:

- ometanje bilo kojeg oblika nastave,
- upotreba nedozvoljenih pomagala na provjerama znanja,
- neprimjereno ponašanje prema nastavnicima, saradnicima i drugim djelatnicima Univerziteta odnosno fakulteta/akademije ili studentima i
- druga neprihvatljiva ponašanja (intoksikacija alkoholom ili drugim sredstvima, nepoštivanje odluke o zabrani pušenja i dr.).

Za lakšu povredu akademskog reda i discipline može se izreći disciplinska mjera «Opomena» ili «Javna opomena». Student je dužan da nadoknadi materijalnu štetu koju učini namjerno ili iz krajnje nepažnje.

Disciplinski postupak pokreće Dekan prema službenoj dužnosti nakon saznanja za učinjenu povredu obaveza. Postupak je pokrenut čim Dekan poduzme bilo koju radnju u cilju vođenja postupka.

(2) Disciplinske mjere za teže povrede studentske discipline izriče komisija za disciplinsku odgovornost studenata (u daljnjem tekstu: komisija). Komisija ima predsjednika i dva člana. Predsjednika i jednog člana komisije imenuje dekan iz reda nastavnika ili saradnika, a jednog člana iz reda studenata. Predstavnik studenata imenuje se na prijedlog asocijacije studenata fakulteta/akademije odnosno Studentskog parlamenta Univerziteta. Mandat komisije traje dvije akademske godine.

(3) U provođenju disciplinskog postupka komisija postupi prema pravilima upravnog postupka. Studentu se mora u disciplinskom postupku pružiti mogućnost da se izjasni o činjenicama i okolnostima koje su od važnosti za izricanje disciplinske mjere.

(4) O usmenoj raspravi ili drugoj važnijoj radnji u postupku sastavlja se zapisnik.

(5) Pri izricanju disciplinske mjere uzimaju se u obzir osobito: težina povrede i posljedice, stepen odgovornosti studenta, okolnosti pod kojima je povreda učinjena, raniji rad i ponašanje studenta te druge okolnosti relevantne za izricanje disciplinske mjere.

(6) Odluku o disciplinskoj odgovornosti komisija je dužna donijeti najkasnije u roku od dva mjeseca računajući od dana pokretanja postupka.

(7) Protiv odluke komisije dopuštena je žalba vijeću fakulteta/akademije u roku od 15 dana od dana prijema prvostepene odluke. Odluka vijeća je konačna.

(8) Odluke o izrečenim disciplinskim mjerama za teže povrede obaveza trajno se pohranjuju u studentskom dosjeu.

12.3. Ocjenjivanje, ispiti i žalbe

Ocjenjivanje se provodi kroz različite oblike provjere znanja i vještina, prilagođene specifičnostima i ciljevima studijskog programa. Sistem ocjenjivanja reguliran je Pravila studiranja za prvi i drugi ciklus studija, integrisani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu (Broj: 01-15-24- 1/23 od 27.09.2023. godine. Univerzitet u Sarajevu-Fakultet zdravstvenih studija je usvajanjem bolonjskog sistema studija uveo sistem kontinuiranog praćenja rada i ocjenjivanja studenata. Tokom 15 sedmica trajanja nastave u semestru, studenti se vrednuju kroz različite aktivnosti, uključujući parcijalne i praktične ispite, domaće zadatke, projekte, kolokvije, prisustvo na nastavi i aktivno sudjelovanje.

Studenti za polaganje imaju dva redovna ispitna termina nakon završetka svakog semestra te dva ispitna termina u jesenskom ispitnom roku. Silabusi predmeta u skladu sa studijskim programima objavljeni su na web stranici Fakulteta, tako da prije početka svake akademske godine studenti mogu jednostavno i transparentno da se upoznaju o procedurama i načinima ocjenjivanja i provjera znanja. Dinamika organizacije nastavnog procesa na Univerzitetu u Sarajevu definisana je Akademskim kalendarom koji se unaprijed, a najkasnije 60 dana prije početka izvođenja nastave za svaku narednu studijsku godinu, usvaja od strane Senata Univerziteta, a gdje su datumski definisano održavanje i ispitnih rokova i termina. Isti se pravovremeno unose u ISSS sistem radi omogućavanja prijavljivanja ispita studentima.

Konačna ocjena se utvrđuje i dodjeljuje na osnovu ukupnog broja procentnih bodova osvojenih za aktivnosti propisane silabusom predmeta, na način predstavljen u narednoj tabeli:

Ocjena	Broj bodova	Karakterizacija
10 – (A)	95 – 100	Izuzetan uspjeh sa neznatnim greškama
9 – (B)	85 – 94	Iznad prosjeka, sa ponekom greškom
8 – (C)	75 – 84	Prosječan, sa primjetnim greškama
7 – (D)	65 – 74	Općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima
6 – (E)	55 - 64	Zadovoljava minimalne kriterijume
5 – (F, FX)	< 55	Ne zadovoljava minimalne kriterijume (F) i potrebno je znatno više rada (FX)

Ocjena 5 (F, FX) nije prolazna ocjena i ne upisuje se u indeks studenta.

Bodove navedene u tabeli student osvaja tokom semestra kroz semestralne provjere znanja i napredovanja te na završnom ispitu. Konačna ocjena se izvodi iz ukupno ostavrenog broja poena kojeg je student ostvario tokom semestra i na završnom ispitu.

Detaljan opis sistema ocjenjivanja dostupan je u Pravilima studiranja za prvi i drugi ciklus studija, integrisani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu, član 49.

Bodovna struktura i kriteriji ocjenjivanja, zajedno s oblicima provjere znanja, javno su objavljeni na teams učionicama nastavnih predmeta. Osim toga, svaki nastavnik u okviru svog predmeta, tokom prve sedmice nastave, usmeno informira studente o načinu ocjenjivanja i svim komponentama bodovanja, uključujući predispitne zadatke i strukturu ispita. Na taj način studenti dobivaju jasne informacije o predmetu, čime se uklanjaju potencijalne nejasnoće u vezi s očekivanjima i zahtjevima predmeta.

U skladu s ciljevima i ishodima učenja svakog nastavnog predmeta, primjenjuju se različite metode provjere znanja, uključujući pismene, usmene i praktične ispite. Provjere se mogu provoditi kroz parcijalne i/ili završne ispite, prilagođene specifičnostima svakog predmeta, kako

bi se na najbolji način ocijenilo znanje i vještine studenata te postigla visoka razina obrazovnog standarda.

Završni ispiti se organizuju u tri redovna ispitna roka: januarsko-februarskom(zimskom), junsko-julskom (ljetnom) i septembarskom roku sa po dva termina. Fakultet je dužan definirati ispitne termine u okviru ispitnih rokova tako da student ima mogućnost polagati ispit najmanje jednom, a najviše četiri puta u toku jedne studijske godine. Ispiti su javni, a mogu biti pismeni, usmeni, praktični i kombinovani. Provjera znanja studenata se vrše kontinuirano tokom semestra, kao i završnim ispitom po završetku semestra. U ukupnoj strukturi, najmanje 50% bodova mora biti dodijeljeno elementima kontinuiranih provjera znanja tokom semestra. Prolazni bodovni nivo na ispitu je 55%. Rezultati završnih pisanih ispita moraju biti objavljeni na internet stranici ili elektronskoj platformi za učenje članice i oglasnoj ploči članice u roku 5 radnih dana do 50 studenta, koji izlaze na ispit, odnosno u roku od 8 radnih dana za preko 100 studenata, koji izlaze na ispit, a najkasnije do 4 dana prije novog termina za polaganje ispita.

Organizacija ispita, kriteriji i metode vrednovanja, transparentnost ocjenjivanja te postupak za žalbe studenata na ocjene jasno su definirani kroz:

1. Zakon o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ Broj: 36/22), posebice članove: 97. (Ispiti), 98. (Ispitni rokovi) i 99. (Komisijsko polaganje ispita);
2. Statut Univerziteta u Sarajevu, i to kroz Odjeljak C. Vrednovanje postignuća studenata i ispitni rokovi s posebnim naglaskom na članove: 183. (Provjera i vrednovanje postignuća studenata), 184. (Ocjena), 185. (Ispitni rokovi) i 186. (Ponovno polaganje ispita pred komisijom po zahtjevu studenta), 187. (Komisijsko polaganje ispita zbog izuzeća predmetnog nastavnika);
3. Pravila studiranja za prvi i drugi ciklus studija, integrisani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu, i to kroz Poglavlje III - Vrednovanje postignuća i ispitni rokovi.

Proces ocjenjivanja je dizajniran da bude transparentan i pravedan. Nastavnici na početku akademske godine studente informiraju o metodama vrednovanja, bodovnim kriterijima i okvirnom rasporedu polaganja parcijalnih i završnih ispita. Studentska služba objavljuje raspored završnih i popravnih ispita nekoliko sedmica prije ispitnih rokova na službenoj web stranici Fakulteta. Link objave ispita za prvi ciklus studija dostupno na: <https://www.fzs.unsa.ba/archives/category/studenti-bs/1-ciklus-bs/termini-ispita-1-ciklus>, dok je link objave ispita za II ciklus studija dostupno na: <https://www.fzs.unsa.ba/archives/category/studenti-bs/2-ciklus-bs/termini-ispita-2-ciklus>

Termini predaje I odbrane Stručnih radova za svaki ispitni rok su objavljeni u kategoriji AKTUELNOSTI na web stranici Fakulteta za prošlu akademsku godinu na linku: <https://www.fzs.unsa.ba/archives/28756>

Termini odbrana Magistarskih radova objavljuju na web stranici dostupno putem linka: <https://www.fzs.unsa.ba/archives/category/opce-novosti-i-obavjestenja/odbrane-magistarskih-radova>

Svi ispiti su javni, a rezultati završnih ispita objavljuju se na službenoj internetskoj stranici, e-platформи za učenje, uz obavezno oglašavanje termina za uvid u rad, prema članu 97. Zakona o visokom obrazovanju, članu 183. Statuta Univerziteta u Sarajevu i članu 44. Pravila studiranja za prvi i drugi ciklus studija, integrisani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu.

U sklopu uvida u rad, nastavnici nastoje pružiti studentima konstruktivne povratne informacije o njihovim rezultatima, čime se ocjenjivanje usmjerava na podršku učenju i profesionalnom razvoju studenata. Ako se tokom uvida utvrdi da je nastavnik napravio pogrešku, poput pogrešnog zbrajanja bodova, ocjena se može revidirati. Ukoliko student nije zadovoljan brojem bodova nakon uvida u rad, ima pravo tražiti poboljšanje osvojenih bodova ili predložene ocjene podnošenjem zahtjeva za poništavanje ocjene. Procedura žalbe na ocjenu, kao i komisijsko polaganje ispita, detaljno su uređeni članovima 53. i 54. Pravila studiranja za prvi i drugi ciklus studija, integrisani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu, članovima 185., 186., i 187. Statuta te članom 99. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

12.4. Komisijsko polaganje ispita

Polaganje ispita se može organizovati kao komisijsko na osnovu opravdanog zahtjeva studenta ili predmetnog nastavnika, kao i u slučajevima kada je to izričito predviđeno za pojedine ispite na umjetničkim akademijama, što se detaljnije uređuje statutom visokoškolske ustanove.

Predmetni nastavnik čijom ocjenom student nije zadovoljan ne može biti član niti predsjednik komisije, izuzev u slučajevima objektivne nemogućnosti održavanja komisijskog ispita.

Student ima pravo da u roku od dva dana od datuma oglašenog za uvid u ocijenjene ispitne radove dekanatu organizacione jedinice Univerziteta podnese zahtjev da ispit ponovi pred komisijom.

Zahtjev za ponavljanje ispita mora biti obrazložen.

Ako procijeni da je zahtjev studenta za ponavljanje ispita osnovan, dekan organizacione jedinice imenuje tročlanu ispitnu komisiju (predsjednik i dva člana) u roku ne dužem od dva dana od datuma prijema zahtjeva te istom odlukom utvrđuje termin komisijskog polaganja ispita u roku ne dužem od tri dana od datuma donošenja odluke.

Nastavnik predmeta iz kojeg je student podnio zahtjev za ponavljanje ispita može biti član komisije, ali ne i njen predsjednik, dok jedan član komisije treba biti nosilac drugog nastavnog predmeta iz iste ili srodne naučne ili umjetničke oblasti.

Pisani ispit ili pisani dio ispita pred komisijom se ne ponavlja, nego komisija postojeći ocijenjeni pisani ispitni rad ponovo pregleda i ocjenjuje, dok je ponavljanje usmenog ispita ili usmenog dijela ispita pred komisijom obavezno.

Kod zahtjeva studenta za ponavljanje praktičnog ispita čije polaganje nije moguće ponovo organizirati, komisija na osnovu audio/video zapisa i drugih oblika dokumentiranja polaganja ispita preispituje odluku nastavnika koji je ispit ocjenjivao i donosi konačnu odluku.

Student koji je podnio zahtjev za ponovno polaganje ispita pred komisijom ima pravo prisustvovati komisijskom pregledu ispitnog rada.

Odluka komisije za ponovno polaganje ispita donosi se većinom glasova članova komisije.

12.5. Komisijsko polaganje ispita zbog izuzeća predmetnog nastavnika

Student ima pravo da najkasnije sedam dana prije održavanja ispita podnošenjem obrazloženog zahtjeva dekanu organizacione jedinice Univerziteta zatraži izuzeće predmetnog nastavnika iz provođenja ispita.

Ukoliko procijeni da je zahtjev studenta za izuzeće predmetnog nastavnika osnovan, dekan u roku od tri dana imenuje tročlanu kvalificiranu komisiju koja će provesti ispit, a u čijem sastavu ne može biti nastavnik čije je izuzeće student zahtijevao.

Kod razmatranja zahtjeva za izuzeće nastavnika dekan će posebno, pored zakonskih osnova za izuzeće, uzeti u obzir i sljedeće: eventualni sukob interesa, eventualno pokrenut disciplinski postupak protiv nastavnika i eventualno ranije Statut Univerziteta u Sarajevu nekorektno ocjenjivanje istog studenta od istog nastavnika potvrđeno komisijским polaganjem ispita.

Komisijски ispit organiziran po osnovu zahtjeva studenta održava se u ranije utvrđenom terminu za polaganje ispita pred predmetnim nastavnikom.

Dodatni osnovi za izuzeće predmetnog nastavnika po svim osnovama definirat će se pravilima studiranja za svaki ciklus studija, koja donosi Senat.

12.5. Plagijarizam

Utvrđivanjem standarda za izbjegavanje plagijarizma Univerziteta u Sarajevu - FZS će podići svijest o pravima intelektualnog vlasništva među studentima kao i postaviti jedinstvene standarde za sve pisane materijale koje će izrađivati nastavnici, saradnici i studenti na I, II i III ciklusu studija.

Na Univerzitetu u Sarajevu - FZS primjenjuje se Etički kodeks Univerziteta u Sarajevu, kao i Etički kodeks studenata Fakulteta zdravstvenih studija.

U skladu sa članom 33. Etičkog kodeksa studenata FZS „Plagiranje i krivotvorene ideja, radova ili dijelova radova drugih, omalovažavanje uspjeha, ismijavanje postignutih rezultata, uništavanje akademskog rada ili napora drugih studenata, smatra se teškom povredom ovog Kodeksa“.

Ukoliko dođe do povreda Etičkog kodeksa, nadležan je Etički odbor Univerziteta u Sarajevu - FZS, koji djeluje od 2010. godine.

Od 28.03.2018. godine na Univerzitetu u Sarajevu primjenjuje se softver za detekciju plagijarizma. Na osnovu Člana 1. Pravilnika o načinu korištenja softvera za detekciju plagijarizma Univerziteta u Sarajevu, doktorske disertacije i naučni/stručni radovi koji se objavljuju u časopisima čiji je izdavač Univerzitet u Sarajevu - Fakultet zdravstvenih studija podliježu provjeri plagijarizma.

Univerziteta u Sarajevu početkom 2024. godine je pokrenuo primjenu softvera za detekciju plagijarizma Završnih radova I ciklusa studija kao i Završnih radova II ciklusa studija preko aplikacije „Turnw in com“, te će nastavnici moći koristiti za provjeru Završnih radova, te će se time poboljšati kvalitet istih.

13. AKTIVNOSTI ZA PODRŠKU STUDENTIMA

13.1 Služba za planiranje nastave i studentska pitanja

Rad sa studentima podrazumijeva:

1. **Davanje informacija o studijskim programima i pravilima studiranja** – informacije o Fakultetu za maturante u pogledu upisa na prvu godinu studija. Informacije o upisu mogu se dobiti telefonom ili e-mailom. Opšte informacije mogu se dobiti na web stranici Univerziteta u Sarajevu - FZS.
2. **Upis kandidata** – vrši se u skladu s kvotama koje određuje Ministarstvo obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo i UNSA, na osnovu podnesenih zahtjeva za pis. Tokom upisa, uzimaju se u obzir akademski rezultati i rezultati tokom prethodnog obrazovanja, kao i rezultati prijemnog ispita.
3. **Upis i registracija studenata** – primljeni kandidati podnose potrebnu upisnu dokumentaciju (indeks, 2 fotografije, ljekarsko uvjerenje itd.). Studenti koji se prvi put upisuju zavode se u Registar upisanih studenata i u e-UNSA aplikaciju. Dekan pozdravlja studente na prvom času i uručuje im indekse.
4. **Upis i registracija studenata u naredne semestre** – studenti koji su stekli pravo upisa u naredne semestre predaju potrebnu dokumentaciju za ovjeru semestra.
5. **Praćenje prijavljivanja i polaganja ispita za prvi i drugi ciklus studija** - studenti sami prijavljuju ispit putem e-UNSA aplikacije. Kad nastavnik dobije rezultate ispita, upisuje ocjenu u e-UNSA aplikaciju – i tako finalizira ispit. Nakon toga, Studentska služba štampa obrazac ispitne prijave i podnosi ga nastavniku na potpis. Nakon ovoga, formular se pohranjuje u studentski dosije.
6. **Aplikacija za prijavu odbrane diplomskog i stručnog rada** – kad položi sve ispite koje zahtijeva NPP, student bira temu za Stručni rad I ciklusa studija, zajedno sa mentorom. Teme Stručnih radova sa određenim mentorima za svaki studij odobrava Vijeće fakulteta. Služba za planiranje nastave i studentska pitanja pregleda studentov dosije (kontrola potpisa, upisnih listova i uplatnica) i daje potvrdu da student može pristupiti polaganju Stručnog rada. Služba za planiranje nastave i studentska pitanja izdaje Uvjerenje o diplomiranju i završenom prvom ciklusu studija. Predmeti i ocjene koje je student dobio tokom studija upisuju se u Matičnu knjigu upisanih studenata gdje je student zaveden prilikom upisa. Student se upisuje u Knjigu diplomiranih studenata, gdje dobija redni broj. Taj broj predstavlja i broj studentove diplome, ime i prezima studenta, datum diplomiranja i Komisiju za odbranu diplomskog rada.
7. **Aplikacija za prijavu odbrane završnog rada na II ciklusu studija** – kad položi sve ispite koje zahtijeva NPP, student bira temu za Završnog rada II ciklusa studija, zajedno sa mentorom. Teme Završnih radova sa određenim mentorima za svaki studij odobrava Vijeće fakulteta. Etički odbor razmatra etičnost istraživanja u svrgu izrade Završnog rada i daje svoju suglasnost. Služba za planiranje nastave i studentska pitanja pregleda studentov dosije (kontrola potpisa, upisnih listova i uplatnica) i daje potvrdu da student može pristupiti odbrani Završnog rada. Služba za planiranje nastave i studentska pitanja izdaje Uvjerenje o diplomiranju i završenom drugom ciklusu studija. Predmeti i ocjene koje je student dobio tokom studija upisuju se u Matičnu knjigu upisanih studenata gdje je student zaveden prilikom upisa. Student se upisuje u Knjigu diplomiranih studenata, gdje dobija redni broj. Taj broj predstavlja i broj studentove diplome, ime i prezima studenta, datum diplomiranja i Komisiju za odbranu diplomskog rada.
8. **Izdavanje diploma po starom programu i I i II ciklusu studija** (Svečana promocija diplomiranih studenata) – organizuje se na nivou Univerziteta jednom godišnje, na osnovu podataka koje podnose svi fakulteti. Pored diplome, studenti koji su završili I i II ciklus

studija dobijaju Dodatak diplomi koji obuhvata sve informacije o položenim ispitima i ocjenama.

9. **Razne aktivnosti** – kontakti s Ministarstvom za obrazovanje i nauku Sarajevskog kantona (davanje podataka o broju upisanih studenata, podataka o zastupljenosti kantona i drugih relevantnih podataka); kontakti s Univerzitetom u Sarajevu (podnošenje podataka o broju upisanih, uspjehu studenata i drugim aktivnostima po potrebi); saradnja s Federalnim statističkim biroom (statistički podaci o broju upisanih i diplomiranih studenata); saradnja s Interpolom, Sudovima i Federalnim ministarstvom za unutrašnje poslove, stranim organizacijama, ambasadama.

Procedura bavljenja zahtjevima korisnika Studentske službe obuhvata:

- Izdavanje potvrda i drugih dokumenata
- Prelazak s drugih fakulteta
- Kontakte sa bivšim studentima i diplomiranim studentima
- Nastavak studija
- Potvrde
- Ovjera nastavnog plana i programa
- Prepis diplome
- Ispis
- Žalbe
- Ekvivalencija ispita (priznavanje ispita s drugih fakulteta i univerziteta) kako bi mogli nastaviti studij na Univerziteta u Sarajevu - FZS i
- druge aktivnosti.

Izdavanje potvrda i drugih dokumenata – vrši se putem e-UNSA aplikacije gdje student podnosi zahtjev za izdavanje određene potvrde, koji obrađuje Služba za planiranje nastave i studentska pitanja. Tu spadaju razne potvrde o studentskom statusu sa svrhom izdavanja, potvrde o ispitima itd.

Nostrifikacija diploma – Priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija je formalno potvrđivanje vrijednosti inozemne visokoškolske kvalifikacije, odnosno razdoblja obrazovanja, što je izdalo nadležno tijelo u svrhu pristupa nastavku obrazovanja.

Priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija vrši se na način i pod uvjetima utvrđenim Zakonom o visokom obrazovanju („Sl. Novine Kantona Sarajevo“, broj: 36/22) i Pravilnikom o priznavanju inozemnih visokoškolskih kvalifikacija Univerziteta u Sarajevu.

Akademsko priznavanje (provodi Fakultet) je priznavanje inostrane visokoškolske kvalifikacije u svrhu nastavka obrazovanja.

U postupku akademskog priznavanja vrši se vrednovanje inostranih studijskih programa i time utvrđuje pravo nastavka školovanja na visokoškolskim ustanovama na području Kantona Sarajevo. Stručno priznavanje vrši Univerzitet dok akademsko vrši Univerzitet putem fakulteta i akademija.

13.2. Biblioteka

Fakultet zdravstvenih studija raspolaže bibliotekom, koja kao visokoškolska biblioteka svojom građom i uslugama pruža informacijsku i komunikacijsku podršku naučnoj i nastavnoj djelatnosti svoje matične ustanove te time postaje nezaobilazan sastavni dio fakultetskih aktivnosti.

Biblioteka je osnovana je 2010. godine. Trenutno se biblioteka prostire na 45m², a čitaonica na 60,5 m². Biblioteka Fakulteta zdravstvenih studija, trenutno ima 200 korisnika i njihov broj je u stalnom porastu. Korisnicima biblioteke je, pored korištenja navedene bibliotečke građe, omogućen pristup internetu i bazama podataka (WOS, Scopus, Ebco).

Krajem 2011. godine biblioteka Fakulteta zdravstvenih studija je postala članica mreže COBISS sistema i Virtualne biblioteke BiH, što omogućava automatiziranu obradu knjižne građe i pretraživanje on-line kataloga na web adresi www.cobiss.ba. Bibliotečki fond sačinjavaju pokloni domaćih i stranih darovalaca i obavezni primjerci profesora koji su izdali knjige, a čiji izdavač je Fakultet zdravstvenih studija. Bibliotečki fond, kojim raspolaže biblioteka, izgrađuje se prema potrebama studija.

Biblioteka Fakulteta zdravstvenih studija s fondom naučne i stručne literature namijenjena je svom akademskom osoblju, studentima kao i uposlenicima Fakulteta u obavljanju naučno-nastavnog procesa na fakultetu, kao i svim korisnicima željnih znanja. Biblioteka raspolaže fondom od oko 5000 publikacija i oko 140 naslova. Veliki dio fonda sastoji se od domaće literature, kao i literature na engleskom jeziku. Uz standardnu referentnu literaturu (enciklopedije, rječnici, leksikoni, bibliografije) najveći dio fonda čine i znanstvene i stručne publikacije iz područja medicine, zdravstvenih nauka, zdravstvene ekologije, laboratorije, hemije i ostalih predmeta za potrebe nastave. U biblioteci se čuvaju i zbirke ocijenjenih radova: magisterija, doktorskih disertacija, diplomskih radova. Također, tu se nalazi i fond serijskih publikacija. Veliku vrijednost bibliotečkog fonda predstavlja i komplet svih brojeva domaćeg časopisa „Journal of Health Sciences“ (JHSci). Časopis je indeksiran u slijedećim bazama: EBSCO, DOAJ, Google Scholar, PROQUEST, ROAD, CABI, ULRICH'S, ScienceOpen, Scilit, Elektronische Zeitschriftenbibliothek, Index Copernicus. Svake godine Fakultet učestvuje na Sajmu Univerziteta i Sajmu univerzitetske knjige, promovišući univerzitetska izdanja svog nastavnog osoblja.

Dodatno, nastavnom osoblju i studentima Univerzitet u Sarajevu obezbjeđuje pristup citatnim i agregatnim bazama podataka koje zajednici nastavnika, istraživača, studenata i saradnika našeg Univerziteta omogućavaju pristup najnovijoj tekućoj produkciji naučnih časopisa i knjiga (monografskih publikacija), kao i bibliografsko- citatnim bazama koje omogućavaju praćenje novih istraživanja (servisi tekućih upozorenja). Na raspolaganju su i servisi selektivne diseminacije informacija gdje svi nastavnici, saradnici i studenti mogu imati svoj istraživački profil i na dnevnoj ili sedmičnoj osnovi dobivati automatizirana obavještenja o njihovom polju interesovanja. Agregatne baze punog teksta osiguravaju pristup cjelovitim izdanjima časopisa i knjiga. Obezbijeđen je pristup sljedećim bazama podataka: Web of Science, Science Direct, EBSCO, SCOPUS, CEEOL i Hein Online.

Upis u Biblioteku

Upis u Biblioteku se obnavlja svake školske godine. Korisnici popunjavaju online obrazac sa svojim podacima, te na taj način postaju članovi Biblioteke. Bibliotekar nakon unosa podataka u obrazac unosi članove u Cobiss sistem, kako bi mogli izvršavati online posudbu građe, te pregledati bibliotečki fond Biblioteke putem online kataloga u Cobiss sistemu.

Usluge Biblioteke mogu koristiti studenti, profesori, asistenti, postdiplomci, spoljnji saradnici i uposlenici Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu.

Pozajmljivanje publikacija

Pozajmljivanje publikacija se vrši u prostorijama Biblioteke ili putem online posudbe u Cobiss sistemu.

Određena građa (doktorski radovi, magistarski radovi, leksikoni, enciklopedije, rječnici, atlasi), periodika (časopisi i novine), službene publikacije se ne mogu posuditi za korištenje izvan Biblioteke. Korisnici mogu takvu građu koristiti u prostorijama Biblioteke.

Korištenje interneta i pretraživanje baza podataka

Univerzitet u Sarajevu- Fakultet zdravstvenih studija je postao članica bibliotečko informacionog sistema COBISS za UNSA i BiH u cjelini (www.cobiss.ba) 2012. godine. Biblioteka Univerziteta u Sarajevu-Fakulteta zdravstvenih studija u Cobiss sistem je unijela građu koja je dostupna u Biblioteci, te korisnici imaju mogućnost pretraživanja fonda biblioteke koji je unešen u Cobiss, kao i online posudbe građe.

U svrhu kvalitetnije i brže usluge, korisnicama Univerziteta u Sarajevu- Biblioteke Fakulteta zdravstvenih studija omogućena je komunikacija s osobljem Biblioteke u realnom vremenu putem online chat-a u periodu od 09:00 do 14:00 sati svakim radnim danom. Komunikacija se ostvaruje klikom na "Biblioteka", te chat ikonu smještenu u desnom uglu. Pretplate na baze podataka obezbijedene za uposlenike i studente Univerziteta u Sarajevu u 2023. godini su:

1. Web of Science
2. Scopus
3. Science Direct
4. ESCOhost
5. JSTOR
6. CEEOL
7. HeinOnline
8. Grove Music Online

Tabela 16. Aktivnosti Koordinatora za razvoj karijere studenata Fakulteta zdravstvenih studija

ZAHTJEVI - CILJEVI	AKTIVNOSTI (Enabler)
Razvijanje aktivnosti	
<i>Kontinuirano osiguranje i unapređenje sistema</i>	Imenovanje koordinatora za razvoj karijere studenta:
	- sastanci sa predstavnicima svih pet studija I i II godine Bolonjskog studijskog programa, obavještenje su o imenovanju koordinatora i upoznati sa njegovim zadacima u narednom periodu
	Osnivanje tima za razvoj karijere studenata, u kojem će učestvovati predstavnici svih studijskih programa.

<i>osiguranja (QA) i upravljanja kvalitetom (QM)</i>	
	Donošenje procedura za izbor 5 studenata volontera, za sve Studije po 1.
	Utvrđiti strategiju za ostvarivanje ciljeva i provođenje aktivnosti tima za razvoj karijere studenata.
	Savjetovanje studenata - Sedmični termini Lične konsultacije za razvoj karijere, pomoć pri sastavljanju biografija (CV), priloženih pisama i prijava za posao, savjeti i priprema za intervju za posao, radionice, treninzi i seminari za razvoj karijere
	Štampanje besplatnih brošura za studente sa korisnim informacijama o karijeri studenata.
	Interni audit, analiza, evaluacija
	Praćenje izvora informacija - Studentski parlament UNSA, Asocijacija studenata Univerziteta u Sarajevu- FZS...
Promovisanje	
	Elektronski (web portal Univerziteta u Sarajevu- FZS, UNSA, mediji)
	Oglasna tabla
	Printani materijali

14. MJERENJE, ANALIZA I POBOLJŠANJE

14.1. Kontrolni instrumenti za mjerenje, analize i poboljšanja

Mjerenje, nadzor i analiza rezultata provodi se u svrhu procjene:

- odvijanja procesa u skladu s propisanim postupcima (dokazivanje usklađenosti rezultata procesa s postavljenim zahtjevima)
- U skladu s implementacijom sistema upravljanja kvalitetom s iznesenom Politikom kvaliteta i njenim ciljevima
- Učinkovitosti sistema upravljanja.

Obaveza svih službi Fakulteta, kao i predstavnika Uprave za kvalitet je sistematizovano prikupljanje i analiziranje podataka koji su rezultat redovnog nadzora i mjerenja. Te analize će pokazati gdje u SUK postoji potreba za poboljšanjima a gdje je SUK zadovoljavajući.

Analiza podataka će osigurati informacije koje se odnose na:

- Zadovoljstvo korisnika (internih i eksternih)
- Usklađenost sa zahtjevima koji se odnose na uslugu
- Karakteristike i trendove razvoja procesa uključujući mogućnosti za preventivne radnje.

Fakultet trajno poboljšava učinkovitost SUK primjenom politike kvaliteta, ciljeva kvaliteta, rezultata audita, analize podataka, popravni i preventivni radnji i preispitivanja sistema. Popravne radnje se poduzimaju kako bi se uklonili uzroci nesuklađenosti koje se uoče tokom izvođenja svakog procesa. U slučaju manjih i jednostavnijih problema ili problema čiji su razlozi pojave poznati, popravne radnje se mogu poduzeti i bez obavljanja dodatnih analiza.

Uspostavljena procedura odnosi se na zahtjeve za:

- Preispitivanje neusklađenosti
- Pronalaženje uzroka neusklađenosti
- Procjenjivanje potrebe preduzimanja radnji kako bi se spriječilo ponavljanje neusklađenosti
- Utvrđivanje i sprovedba potrebnih radnji
- Zapise o rezultatima provedenih radnji
- Preispitivanje efikasnosti provedenih popravni radnji.

Preventivne radnje mogu biti definisane zajedno sa popravni radnjama, nakon što je analizom utvrđena pojava neusklađenosti. Podaci koji se koriste u svrhu identifikacije preventivni radnji:

- Indikatori kvaliteta nastavnog procesa
- Postignuće postavljenih ciljeva kvaliteta procesa
- Troškovna analiza postizanja ciljeva kvaliteta procesa
- Rezultati ankete
- Rezultati internog audita.

Elementi uspješne evaluacije su: identifikacija svrhe, identifikacija rezultata, dizajniranje mjerila i evaluacije, skupljanje podataka, analiza i evaluacija, odlučivanje u radnjama koje treba preduzeti. U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, ugovorom o radu i Dekanovom internom odlukom, svi uposlenici obavezni su da vrše aktivnosti koje im je dodijelila administracija.

- Kvantitativni pokazatelji 1. Ulazni pokazatelji odražavaju ljudske, finansijske i fizičke resurse uključene u podršku institucionalnih programa, aktivnosti i. 2. Izlazni pokazatelji

odražavaju kvantitet rezultata, uključujući neposredne mjerljive rezultate, kao i direktne posljedice aktivnosti izvršenih da bi se došlo do takvih rezultata.

- Kvalitativni pokazatelji: 1. Mjere rezultata fokusiraju se na kvalitet edukativnih programa, koristi od aktivnosti i usluga za sve stejkholdere. 2. Pokazatelji procesa su oni koji obuhvataju sredstva što se koriste za realizaciju obrazovnih programa, aktivnosti i usluga u institucionalnom okruženju.

Tabela 17. Kontrolni instrumenti i sredstva koja koristi Univerziteta u Sarajevu- FZS

BR.	INSTRUMENTI	SREDSTVA	INDIKATORI
1.	Sistemi izvještavanja	ISSS aplikacija (Aplikacija SS)	Broj upisanih po studijima
			Prolaznost po godini
			Prolaznost po studijima
			Odustajanje od studija
2.	Evaluacija i ankete o zadovoljstvu za svih 5 stejkholdera	Ankete	Odluka Uprave o min. kriterija; Prosječna ocjena ispod 4, predviđa korektivne mjere
		Podaci o performansama	
3.	Benchmarking i procedure ocjene kolega (peer review) vezane za upr. kurikulumom	Izvještaji Rukovodioca studija	
4.	Ocjena rukovodstva	Godišnji izvještaji o internoj ocjeni	
5.	Interni audit	Izvještaj o analizi internog audita	

14.2. Evaluacija ankete o zadovoljstvu studenata

Mjerenje zadovoljstva korisnika (studenta) studiranjem na Fakultetu provodi se putem evaluacije nastave i nastavnika – studentskom anketom. Cilj provedbe evaluacije je utvrđivanje dobrih strana rada i otkrivanje onoga što je neophodno mijenjati. Rezultati provođenja studentske ankete predstavljaju osnovu za daljnji rad na poboljšanju nastave. Ocjenjivanje se provodi pismeno na kraju nastave za svaki predmet odvojeno tako da studenti vrednuju određene elemente obrazovnog procesa – organizaciju i strukturu predmeta, ocjenjivanje i ispite, značaj predavanja za studente, područje predmeta i opće procjene. Rezultati ocjenjivanja se upoređuju s rezultatima prethodnih evaluacija (zbog praćenja napretka od uvođenja promjena) te u odnosu na druge nastavnike i kolegije. Studenti ocjenjuju rad nastavnika. Ocjenjivanje se provodi i kod vrednovanja nastavnika pri izboru u zvanje.

Kontinuirano se sprovedi evaluacija nastavnog osoblja I i II ciklusa studija putem e-UNSA sa strukturom uzorka, čiji su rezultati vidljivi i dostupni i otvorena svim odgovornim nastavnicima

na kraju semestra. Prije samog anketiranja student se obavještavaju za pristup anketi koja je anonimnog karaktera. Izvještaj analize studentske evaluacije rada akademskog osoblja za zimski i ljetni semester akademske 2023/2024. godine je usvojen na Vijeću Fakulteta zdravstvenih studija i poslat prema Odboru za kvalitet Univerziteta. A evaluacija nastavnog osoblja III ciklusa studija se provodi učioničkim anketiranjem studenata nakon odslušane nastave, upisane generacije.

Sprovedena je i evaluacija akademskog osoblja zadovoljstvom uslovima rada i zadovoljstvom institucije, za akademsku 2023/2024. godinu, te je Izvještaj takođe usvojen na Vijeću Fakulteta zdravstvenih studija i poslat prema Odboru za kvalitet Univerziteta.

Pravilnik o studentskoj evaluaciji rada akademskog osoblja osigurava povjerljivost i anonimnost, a evaluacija se provodi kroz eUNSA sistem. Anketni list za evaluaciju nastavničkog i asistentskog osoblja na Univerzitetu u Sarajevu-Fakultetu zdravstvenih studija jedan je od elemenata interne evaluacije, pri čemu su studenti najvažniji izvor povratnih informacija jer su direktni korisnici nastavnog procesa. Anketa nema cilj nadgledanja rada nastavnika, već predstavlja alat za davanje povratnih informacija s ciljem njihovog profesionalnog razvoja, korekcije i postizanja bolje efikasnosti u nastavi. Na kraju, važno je istaknuti da anketni upitnik predstavlja samo jedan od aspekata procjene rada nastavnika i saradnika, ali istovremeno pruža vrijedan uvid u studentsku percepciju nastavnog procesa. Svi anketirani članovi nastavnog osoblja putem svojih ličnih profila na eUNSA sistemu imaju pristup individualnim rezultatima anketiranja, čime im se omogućava povratna informacija. Ovaj proces podržava kontinuirano unapređenje studijskog programa i kvaliteta nastavnog procesa kroz osvrt na potrebe i očekivanja studenata.

Takođe u cilju poboljšanja kvaliteta nastave na Univerzitetu u Sarajevu – Fakultetu zdravstvenih studija provela se i evaluacija stručnih saradnika/asistenata angažiranih na studijskim programima I ciklusa studija. Evaluacija rada asistenata/stručnih saradnika u nastavi na I ciklusa studija ak. 2023/24. godine je provedena učionički na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija. Provedeno je anketno ispitivanje uživo, isključivo anonimnog karaktera koje studenti popunjavaju lično čiji je cilj utvrditi zadovoljstvo studenata kvalitetom nastave i radom asistenata/stručnih saradnika koji su angažirani na pojedinim predmetima.

U posljednje tri godine uspješno se provodi i studentska evaluacija nastavnih planova i programa na I i II ciklusu studija UNSA – FZS preko eUNSA sistema, te se zbirni izvještaj usvaja na Odboru za kvalitet UNSA – FZS, a nakon toga na Vijeću Fakulteta zdravstvenih studija.

Tabela 18. Ankete koje su predviđene za sprovođenje u narednom periodu

BR.	STAKEH OLDER/C ILJNA GRUPA	PODRUČJE	SREDST VO	VRIJEME I UČESTAL OST	BROJ PITA NJA	ZADUŽE N I ODGOVO RAN
1.	Studenti	Evaluacija rada akademskog osoblja	Upitnik eUNSA	Na kraju semestra prije početka realizacije ispita		
		Evaluacija uspješnosti provedbe nastavnih planova i programa	Upitnik eUNSA	Na kraju semestra prije početka realizacije ispita		
2.	Svršeni studenti	Evaluacija organizacije studija (programi, nastavni proces)	Strukturirani upitnik	Prilikom pod. uvjerenja o diplomiranju		
		Evaluacija odustajanja od studija	Strukturirani upitnik	Prilikom podizanja dok. iz dosijea		
		Samo-evaluacija nastavnika	Strukturirani upitnik	Po potrebi		
		Evaluacija od strane kolega	Strukturirani upitnik	Po potrebi		
		Evaluacija od str. službi podrške	Strukturirani upitnik	Po potrebi		
		Evaluacija od strane n. o.	Strukturirani upitnik	Po potrebi		
		Evaluacija od strane kolega	Strukturirani upitnik	Po potrebi		
3.	Poslodavci	Evaluacija rada svršenih studenata od strane Alumni	Strukturirani upitnik	Po potrebi		
		Evaluacija studenata na	Strukturir	Po potrebi		

		stručnoj praksi	ani upitnik			
		Federalni Zavod za zapošljavanje	Strukturir ani upitnik	Po potrebi		
		Strukovna udruženja - komore	Strukturir ani upitnik	Po potrebi		
		Komore i udruženja zdravstvenih profesionalaca	Strukturir ani upitnik	Po potrebi		
		Evaluacija imidža FZS	Strukturir ani upitnik	Po potrebi		

14.3. Benchmarking i eksterni peer-review

Član 80. stav 1. (Zakona o Visokom obrazovanju Kantona Sarajevo, Skupština Kantona Sarajevo, Službene novine 36/22)

Visokoškolska ustanova je obavezna uspostaviti i razvijati sistem osiguranja i upravljanja kvalitetom

U skladu s generalnom preporukom Senata Univerziteta u Sarajevu, da se za sve nastavne planove i programe izvrši recenzija od strane najmanje jednog od prestižnih Evropskih univerziteta, koji su već primjenili kako u organizaciji tako i metodu nastave principe i ciljeve Bolonjskog procesa i kao takvi akreditovani od strane nacionalnih i evropskih institucija Planovi i programi Studija Zdravstvena njega, Sanitarnog inženjerstva, Radiološke tehnologije i Laboratorijskih tehnologija su dobili izrazito pozitivnu ocjenu kroz dvostruku slijepu kritičku recenziju od strane dvije veoma prestižne i autorizovane institucije za ocjenu i akreditaciju ovih planova i programa i to:

- Od strane zvanično vodeće visoko-obrazovne, univerzitetske institucija u Evropi u oblasti zdravstvenih i medicinskih nauka i u primjeni prakse Bolonjskih principa i ciljeva: KAROLINSKOG INSTITUTA u Štokholmu, Švedska.
- Od strane zvanično prvorangiranog univerziteta u Velikoj Britaniji za 2006. godinu, odnosno njegovog Instituta/Fakulteta za zdravstvene i socijalne studije, koji je i zvanično liderska institucija Evropskog Konzorcija za Visoko Obrazovanje za Zdravlje i Rehabilitaciju koji ima 52 univerzitetske članice iz 23 Evropske zemlje: DORSET-BOURNAMOUTH UNIVERZITETA, Engleska.

Plan i program studija Fizioterapije I i II ciklusa studija Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija je dobio pozitivnu kritičku recenziju od strane ICACBR, Faculty of Health Sciences, Queen's University, Kingston Canada.

14.4. Ocjena od strane uprave

Dekan Fakulteta priprema i iznosi Vijeću Fakulteta upravnu ocjenu sistema kvaliteta jednom godišnje. U određenim slučajevima, dekan može odlučiti je li dodatna ocjena potrebna.

14.5. Interni audit

Interni audit SUK se temelji na utvrđivanju stanja SUK kroz pregled dokumentacije kvaliteta i upoređivanja stvarnog stanja na licu mjesta s prezentiranom dokumentacijom. Podloga za interni audit je dokumentacija SUK. Fakultet provodi interne audit (procjene) u planiranim razmacima zbog utvrđivanja funkcionisanja SUK u skladu s postavljenim ciljevima.

Internim auditom se:

- Utvrđuje zadovoljenost postavljenih zahtjeva uspostavljenim procedurama
- Utvrđuje zadovoljenje zahtjeva SUK
- Utvrđuje dostatnost osiguranih resursa za ostvarenje ciljeva kvaliteta
- Utvrđuje vođenje zapisa kao što je definisano ovim priručnikom
- Utvrđuje da su zahtjevi međunarodnih akreditacijskih standarda u potpunosti poznati, implementirani i održavani
- Utvrđuje vođenje brige o neusklađenostima i njihovom otklanjanju
- Utvrđuje komunikaciju sa naručiteljem usluga.

Kriteriji audita, opseg, učestalost i metodologija opisani su u proceduri **Interni audit** (PR-OK-1). Program audita planira se uzimajući u obzir status i važnost procesa i područja za koje će se provoditi evaluacija te rezultate prethodnih evaluacija. Odabir auditora i provođenje audita osiguravaju objektivnost i nepristranost postupka audita. Auditori ne smiju prosuđivati vlastiti rad.

14.5.1. Sistemi izvještavanja

S ciljem donošenja odluka na temelju činjenica Univerziteta u Sarajevu - FZS u svom QM sistemu koristi sisteme izvještavanja. Pod ovim sistemima se opodrazumjevaju generirani automatski izvještaji iz korištene baze podataka. Na Univerzitetu u Sarajevu - FZS ovi izvještaji se dobivaju iz e-UNSA (Informacioni sistem Univerziteta u Sarajevu) lista izvještaja:

Prijemni ispit

○ Raspored aplikanata za određenu salu	○ Rang lista kandidata - uz broj protokola
○ Broj aplikanata po prvom slovu prezimena	○ Broj prijavljenih po studijima, načinu studiranja i lokaciji
○ Aplikanti po rezultatima na prijemnom ispitu	○ Broj prijavljenih po Kantonu/ Srednjoj skoli
○ Lista rezultata na prijemnom ispitu - aplikanti koji su prošli	○ Ocjene aplikanata u srednjim školama
○ Rang lista kandidata	

Studenti

○ Studenti po srednjim školama	○ Spisak studenata koji ne obnavljaju semestar

- Spisak studenata koji obnavljaju semestar
- Spisak studenata po studijima
- Spisak studenata po kantonima
- Spisak studenata po predmetima
- Spisak studenata po profesorima
- Spisak svih studenata po semestru
- Spisak svih studenata po salama

Profesori

- Ocjene profesora od strane studenata
- Učešće profesora u komisijama - razvrstano

Statistika

- Broj studenata po fakultetima
- Broj studenata po odsjecima, smjerovima i semestrima
- Prolaznost po fakultetima
- Prolaznost po predmetima
- Prolaznost po predmetima - po datumu roka
- Prolaznost po predmetima - po datumu ispita
- Prolaznost po predmetima - po datumu roka

Plan i program

Plan i program za Studije/Semestar

Ankete

Rezultat ankete

- Spisak studenata po načinu studiranja
- Broj studenata po državljanstvu
- Spisak studenata po redovnosti
- Broj studenata po godinama, studiju i načinu studiranja
- Spisak studenata koji su pripadnici šehidskih porodica

- Učešće profesora u komisijama po predmetima

- Spisak studenata po prosjeku ocjena
- Spisak ispisanih studenata
- Spisak studenata koji su diplomirali
- Diplomirani studenti po prosjeku ocjena
- Spisak studenata koji nisu upisali parni semestar
- Spisak studenata sa tri negativne ocjene
- Spisak studenata koji su promijenili status

	PRIRUČNIK KVALITETA	
	Oznaka:	PK
	Vrijedi od:	16-03-2023
	Izdanje:	5
	Stranica:	118 od 91

15. POBOLJŠANJA NA FZS

Kroz politiku kvaliteta Univerziteta u Sarajevu - FZS definiše orijentaciju prema zadovoljavanju potreba i očekivanja korisnika usluga. Ured za kvalitet pregleda dobijene podatke i prezentira ih na sastancima Uprave. Uprava pregleda podatke o nivou zadovoljstva korisnika usluga i pravi određene evaluacije i donosi zaključke. Spomenute evaluacije i zaključci čine segment mjera za poboljšanja koje predlaže Uprava.

Snage

- Misija
- Struktura
- Liderstvo
- Osmišljeni i definisan nastavni plan i program prvog (I), drugog (II) i trećeg (III) ciklusa studija
- Elokventnost i predanost nastavnika
- Podrška nenastavnog osoblja u realizaciji planiranog
- Internacionalizacija

Slabosti i potencijalne prijetnje

- Nizak odnos student/osoblje
- Neposjedovanje vlastitog prostora
- Spremnost nastavnika na promjenu
- Znanje engleskog (nastavnika i studenata)
- Naučno-istraživački rad
- Nedostatak adekvatne literature
- Nacionalni zakon i politika vlade
- Sporost u radu zbog nedostatka sredstava za rad
- Nedovoljan budžet za istraživanje
- Nedovoljan broj stalno zaposlenih nastavnika i saradnika
- Nedovoljno prihvatanje tržišta rada zbog nepostojanja sistematizacije rada u odgovarajućim zdravstvenim ustanovama

U budućnosti potrebno je razviti

- Istraživanje
- Nastavno osoblje
- Studijske programe na engleskom jeziku
- Privlačenje stranih studenata

	PRIRUČNIK KVALITETA	
	Oznaka:	PK
	Vrijedi od:	23-03-2022
	Izdanje:	1
	Stranica:	119 od 90

LITERATURA

1. Zakon o visokom obrazovanju KS, Skupština Kantona Sarajevo, ("Službene novine kantona Sarajevo" broj: 36/22)
2. Statut Univerziteta u Sarajevu.
3. Pravilnik organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Fakulteta zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu
4. Standardi i smjernice za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, projekat jačanje visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini

	PRIRUČNIK KVALITETA	
	Oznaka:	PK
	Vrijedi od:	23-03-2022
	Izdanje:	1
	Stranica:	120 od 90

PRILOG 1.

PROCEDURE koje se provode na Univerzitetu u Sarajevu – Fakultetu zdravstvenih studija su sljedeće;

- **Procedura Poslovno upravljanje (PR-PU-1)** svrha ovog postupka predstavlja koordinaciju rada Stručnih službi članice, jačanje saradnje između članice, društva i vlade, kao i saradnja sa javnim i privatnim sektorom, te međunarodnu saradnju. Ciljevi procedure su: raspolaganje finansijskim sredstvima u interesu Fakulteta i zajednice kao cjeline; izrada godišnjih i operativnih finansijskih planova, te staranje o njihovoj realizaciji; upravljanje finansijskim poslovanjem Fakulteta; koordiniranje rada stručnih službi i odgovornost za cjelokupno finansijsko poslovanje; uspostava domaće i međunarodne mreže partnera kako sa drugim fakultetima tako i sa državnim (vladinim) institucijama i nevladinim institucijama. Ovaj postupak se odnosi na aktivnosti Sekretara članice, te na sve zaposlenike članice uključene u navedene aktivnosti.
- **Procedura Usluga bibliotečko-informacionog centra (PR-BIC-1)** Svrha ovog postupka predstavlja utvrđivanje aktivnosti, te slijed njihovog izvođenja, zadatke i odgovornosti unutar Univerziteta u Sarajevu - Biblioteke Fakulteta zdravstvenih studija, a u cilju uspješnog i djelotvornog rada u navedenoj službi. Bibliotečko-informacioni sistem nudi stručno informisanje, obrazovne, kulturne, informacijske i komunikacijske usluge za sve svoje korisnike (studente, profesore, predavače, saradnike, nenastavno osoblje, kao i za širu akademsku zajednicu). Korištenje BIC znači brži pristup savremenim izvorima informacija, pristup internetu, i bolje i kvalitetnije usavršavanje i razvoj nastavne, naučno-istraživačke i obrazovne djelatnosti na Fakultetu. Ovaj postupak se odnosi na biblioteku, odnosno nenastavnu službu Fakulteta, pa se shodno tome, primjenjuje za sve zaposlene u ovoj službi.
- **Procedura Nabavka bibliotečkih sadržaja (PR-BIC-2)** Nabavna politika biblioteke zasniva se na obogaćenju knjižnog fonda utemeljenog na potrebama nastavnih programa i literature neophodne za realizaciju i razvoj nastavno-naučnog procesa na Fakultetu, i ona je u skladu sa potrebama svim njenih korisnika. Ova procedura se primjenjuje na nivou Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija uz saradnju sa Dekanesom, rukovodiocima studija i računovodstvenom službom.
- **Procedura Edukacija korisnika i promocija bibliotečkog materijala (PR-BIC-3)** cilj postupka predstavlja utvrđivanje aktivnosti, način izvođenja, te zadataka i odgovornosti vezano uz edukaciju korisnika i

PRIRUČNIK KVALITETA

Oznaka:	PK
Vrijedi od:	23-03-2022
Izdanje:	1
Stranica:	121 od 90

promociju materijala unutar Bibliotečko informacionog centra Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija. Cilj ovog procesa je uspostava sistema za prikupljanje povratnih informacija iz procesa i od korisnika usluga, te kontinuirano poboljšanje cjelokupne bibliotečke djelatnosti. Ova se procedura primjenjuje na nivou Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu uz saradnju voditelja Biblioteke.

- **Procedura Izdavaštvo (PR-IS-1)** glavni zadatak i obaveza Izdavačkog savjeta Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija, je priprema izrade i objavljivanje publikacija koje se dijele na „publikacije posebne namjene“ i „ostale publikacije“, čiji izdavač je UNSA- FZS. Svaka publikacija predstavlja poseban projekat za koji se utvrđuje posebna kalkulacija troškova. Ova procedura se primjenjuje na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija, i namjenjena je za pomoć nastavno-naučnom, istraživačkom i stručnog osoblju koje je vezano za medicinsku struku.
- **Procedura za izdavanje publikacija UNSA - FZS (PR-IP-1)** postupkom se definišu procedure izdavanja univerzitetskih udžbenika, koji uključuje aktivnost na nivou organizacione jedinice i Univerziteta u Sarajevu. Proceduru primjenjuju autori, Izdavački savjet Fakulteta/Univerziteta, Vijeće Fakulteta, Senat Univerziteta, Nacionalna i univerzitetska biblioteka. Izdavačka djelatnost je primarno usmjerena ka realizaciji poslova izdavanja publikacija za sve cikluse nastave, sve oblike nastavnog procesa i sve vidove naučnog, istraživačkog, umjetničkog i stručnog rada i koordinira postupak izdavanja pisanog materijala od zahtjeva do pripreme za štampu. Vrš se izrada planova i programa izdavačke djelatnosti Univerziteta/Fakulteta i prati zakonska regulativa izdavačke djelatnosti i realizacija izrade izdanja Univerziteta/Fakulteta. Kontinuirano se analiziraju i predlažu aktivnosti na izradi projekata u segmentima izdavačke djelatnosti
- **Procedura za bibliografsku bazu (PR-BIC-4)** Svrha ovog postupka predstavlja prikupljanje i pohranjivanje biografskih (Curriculum vitae) i bibliografskih podataka o angažovanom akademskom osoblju Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija te kreiranje baze podataka koja će se redovno ažurirati, radi bržeg pristupa informacijama i njihove pravovremene i brze interne distribucije, a u svrhu prijavljivanja i učestvovanja akademskog osoblja u naučnoistraživačkim projektima. Ovu proceduru primjenjuju bibliotekar Univerzitet u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija u saradnji sa akademskim osobljem Univerziteta u Sarajevu -Fakulteta zdravstvenih studija. Akademsko osoblje dostavlja svoje Europass profile (CV) sa ažuriranim biografskim i bibliografskim podacima.

	PRIRUČNIK KVALITETA	
	Oznaka:	PK
	Vrijedi od:	23-03-2022
	Izdanje:	1
	Stranica:	122 od 90

- **Procedura za HR UNSA (PR-HR UNSA)** Postupkom se definišu koraci u procesu imenovanja HR koordinatora Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija i metodologija prikupljanja, analize i obrade podataka neophodnih za unos u Jedinstvenu bazu podataka informacionog sistema za podršku upravljanju ljudskim resursima (www.eunsa.ba). Proceduru primjenjuje HR koordinatore Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija u okviru svog rada HR koordinatore je obavezan da u Jedinstvenu bazu podataka informacionog sistema za podršku upravljanju ljudskim resursima (www.eunsa.ba) koji je implementiran na nivou zaštićene akademske mreže Univerziteta u Sarajevu unositi podatke zaposlenika i drugog angažovanog osoblja na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija, a u skladu sa propisanim obrascima i u propisanim rokovima. Procedura utvrđuje način imenovanja HR koordinatore na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija i metodologiju prikupljanja, analize i obrade podataka za unos istih u Jedinstvenu bazu podataka informacionog sistema za podršku upravljanju ljudskim resursima.
- **Procedura za prevenciju i rješavanje seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja na UNSA- FZS (PR-PRSRU)** opisuje postupak interne procedure za prevenciju i rješavanje seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u skladu sa Smjernicama za prevenciju i rješavanja seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja na Univerzitetu u Sarajevu – Fakultetu zdravstvenih studija, shodno odredbama Zakona o visokom obrazovanju br.36/22, Zakona o zabrani diskriminacije br. 59/2009 i 66/2016, Zakon o ravnopravnosti spolova Bosne i Hercegovine br. 32/10, Etičkim kodeksom Univerziteta u Sarajevu br. 01-38-1696-1/12, Smjernicama za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja na Univerzitetu u Sarajevu – Fakultetu zdravstvenih studija. Proceduru primjenjuju odgovorna lica institucija i lica ovlaštena za prijem i postupanje po preventivnim preporukama seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja. Procedura se odnosi na sva lica koja uoče seksualno i rodno zasnovano uznemiravanje na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija u cilju prevencije i rješavanja seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja i pravovremene zaštite situacije neželjenog ponašanja.
- **Pružanje podrške studentima prilikom studiranja (PR-KKS-1)** pružanje pomoći studentima u razvoju znanja i vještina koje će im pomoći pri zapošljavanju i sticanju radnog iskustva tokom studiranja. Ova procedura se odnosi na sve segmente pružanja pomoći studentima – informacije, obrasci, kontakti, edukacija, stručni profesionalno savjetovanje. Organiziranje grupnih radionica od strane Tima za razvoj karijere studenata koje obuhvataju rad u malim grupama studenata na

PRIRUČNIK KVALITETA

Oznaka:	PK
Vrijedi od:	23-03-2022
Izdanje:	1
Stranica:	123 od 90

temu izrade Europasa (CV-a), popratnog pisma, komunikacije, timskog rada, izrade prezentacija i vještina prezentiranja i ostalih tema koje su od značaja za razvoj karijere studenata

- **Procedura Povezivanje studenata sa poslovnim okruženjem (PR-KKS-2)** omogućavanje pristupa najnovijim informacijama o bitnim zanimanjima, poslodavcima, kao i informacijama o aktuelnim slobodnim radnim mjestima i mogućnostima daljeg obrazovanja. Svrha ovog postupka je utvrditi aktivnosti, odgovornosti i zaduženja prilikom organizacije događaja u Centru kao i ostalih godišnjih aktivnosti Centra. Ova procedura se odnosi na sve segmente zapošljavanje studenata – kontakti, obrasci, informacije, konkursi. Koordinator za razvoj karijere studenata organiziranje susreta sa poslodavcima i prezentacije kompanija i institucija od kojih studenti mogu dobiti informacije o znanjima i vještinama koje poslodavci traže od zaposlenih. Uspostavljane neformalnog kontakta sa poslodavcima radi informacije o praksama, stažiranju i ostalim programima koje određena kompanija organizuje za studente i diplomce. Pružanje informacija o slobodnim radnim mjestima i honorarnim poslovima u institucijama – partnerima, kao i o objavljenim konkursima u sredstvima javnog informisanja. Organiziranje tribina i predavanja na kojima će predavači iz kompanija upoznati studente sa svojim stručnim znanjima i iskustvima
- **Procedura Prijem studenata (PR-SS-1)** svrha ove procedure je tačno definisati postupak aktivnosti i odgovornosti za proces prijema i upisa studenata na Univerziteta u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija. Procedura se primjenjuje na sve zaposlenike, Službe za planiranje nastave i studentska pitanja, sekretara Fakulteta i članove Prijemnih komisija
- **Procedura Ekvivalencija ispita (PR-EI)** svrha postojanja procedure je priznavanje ispita koje je kandidat položio na srodnom fakultetu da bi mogao nastaviti školovanje na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija. Cilj procedure ekvivalencija ispita je omogućiti kandidatu daljnje školovanje na Fakultetu zdravstvenih studija uz priznavanje ispita koje je položio na drugoj članici Univerziteta u Sarajevu ili drugom Univerzitetu. Procedura se odnosi na državljane Bosne i Hercegovine, strane državljane, te osobe bez državljanstva (apatrida), a koji za ekvivalenciju položenih ispita imaju pravni interes da nastave daljnje školovanje i žele da im se izvrši priznavanje ispita koje su položili na drugoj visokoškolskoj instituciji u zemlji ili inozemstvu
- **Procedura Nostrifikacija diploma (PR-ND)** svrha postojanja procedure je priznavanje vijednosti stručnog stepena diplome stečene na srodnom Fakultetu u drugoj državi. Cilj procedure priznavanja diplome/razdoblja

PRIRUČNIK KVALITETA

Oznaka:	PK
Vrijedi od:	23-03-2022
Izdanje:	1
Stranica:	124 od 90

obrazovanja je omogućiti kandidatu nastavak školovanja na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija. Procedura se odnosi na državljane Bosne i Hercegovine, strane državljane, te osobe bez državljanstva (apatrida), a koji za nostrifikaciju diplome imaju pravni interes u Bosni i Hercegovini i žele da im se izvrši akademsko priznavanje inostranih visokoškolskih kvalifikacija kako bi mogli nastaviti školovanje na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija.

• **Procedura izdavanja uvjerenja o završenom ciklusu studija (PR-SS-2)**

Postupkom se definišu: redoslijed i način izdavanja Uvjerenja o završenom ciklusu studija. Proceduru primjenjuje dekan Fakulteta, službe Fakulteta i studenti u cilju regulisanja statusa studenata nakon završetka studija. Studenti koji završe odgovarajući ciklus studija imaju pravo na izdavanje Uvjerenja o završenom ciklusu studija, kao privremenog dokumenta do izdavanja Diplome i dodatka diplomi, a u svrhu regulisanja statusnih pitanja u skladu sa stečenim zvanje.

• **Procedura izdavanja diplome i dodatka diplomi (PR-SS-5)**

Postupkom se definišu: redoslijed i način izdavanja Diplome i Dodatka diplomi. Proceduru primjenjuje Univerzitet, dekan Fakulteta, službe Fakulteta i studenti u cilju regulisanja statusa studenata nakon završetka studija. Studenti koji završe odgovarajući ciklus studija imaju pravo na izdavanje Uvjerenja o završenom ciklusu studija, kao privremenog dokumenta do izdavanja Diplome i dodatka diplomi, a u svrhu regulisanja statusnih pitanja u skladu sa stečenim zvanje.

• **Procedura žalbi (PR-SS-4)** Postupkom se definiše redoslijed koraka u slučaju žalbe studenta. Proceduru primjenjuje Univerzitet, organi Fakulteta, službe Fakulteta i studenti u cilju postupanja u slučaju žalbe. Studenti koji nije zadovoljan uslugom Fakulteta ima pravo na žalbu. Procedura utvrđuje način podnošenja i put žalbe u cilju bolje koordinacije i promptnijeg rješavanja pitanja iz oblasti žalbe.

• **Procedura Ispitni rokovi putem e-UNSA sistema (PR-PI e-UNSA-1)**

Postupkom se definišu: redoslijed i način provođenja prijave ispita, prateća dokumentacija i odgovornost učesnika u procesu prijave ispita putem e-UNSA sistema na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija. Proceduru primjenjuje Služba za planiranje nastave i studentska pitanja Fakulteta. Procedura se primjenjuje u procesu administrativnih radnji i odnosi se na organizovanje polaganja ispita za studente. U cilju unapređenja procedura, transparentnost procedura vezanih za provođenje ispitnih rokova, te decidne raspodjele obaveza i zadataka vezano za prijavu ispita, putem e-UNSA aplikacije definisane su uloge učesnika u procesu provođenja ispitnih

	PRIRUČNIK KVALITETA	
	Oznaka:	PK
	Vrijedi od:	23-03-2022
	Izdanje:	1
	Stranica:	125 od 90

rokovima. Procedura opisuje red koraka i obaveze pojedinih učesnika u ovom procesu rada

- **Procedura Rješavanje zahtjeva korisnika (PR-SS-3)** svrha ovog postupka je utvrditi slijed aktivnosti, odgovornosti i zaduženja prilikom rješavanja upita/molbi/zahtjeva studenata i ostalih korisnika usluga Fakulteta. Cilj ovog postupka je zakonito i uspješno provođenje upita/molbi/zahtjeva korisnika. Ova procedura se primjenjuje u Službi za planiranje nastave i studentska pitanja, a odnosi se na sve studente i ostale korisnike usluga Fakulteta
- **Procedura Koordinacija rada studija (PR-BAS-4)** svrha i cilj postupka koordinacije rada studija jest definisati sadržaj i način provođenja osnovnih zadataka i aktivnosti procesa visokog obrazovanja na svakom pojedinom studiju Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija na način postizanja visokog nivoa kvaliteta rezultata procesa uz poštivanje međunarodnih normi europskog obrazovnog prostora, definiranih Bolonjskom deklaracijom, zakonskih zahtjeva te pravnih i organizacijskih dokumenata Fakulteta. Ovaj postupak se odnosi na sve aktivnosti i sve zaposlenike vezane radnim obavezama za pojedine studije Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija.
- **Procedura Raspored nastave (PR-BAS-6)** svrha i cilj je definirati sadržaj i način provođenja temeljnih zadataka i aktivnosti procesa planiranja i rasporeda nastave UNSA- FZS na početku svakog semestra na način postizanja visoke razine kvalitete rezultata procesa uz poštivanje Bolonjske deklaracije, zakonskih propisa, te internih akata UNSA- FZS. Ova procedura se primjenjuje u nastavnom procesu UNSA - FZS u Sarajevu. Planiranje i izrada rasporeda nastave se vrši za svaki semestar svakog studijskog programa u toku trajanja I ciklusa studija i odnosi sve na sve studente UNSA- FZS.
- **Procedura Planiranje nastave (PR-BAS-8)** je procedura koja podrazumijeva sve aktivnosti vezane za realizaciju nastavnog plana i programa, kako za svaki studijski program, tako za svaki nastavni predmet pojedinačno, a u cilju harmoničnog i adekvatnog odvijanja nastave u toku semestra i akademske godine. Planiranje nastave se vrši za sve Studijske programe, akademsku godinu i nastavni predmet (teorijski i praktični dio) i provođenje provjere znanja
- **Procedura upisa u I ciklus studij (PR-BAS-1)** je procedura koja definiše korake provođenja procedure upisa studenata u I godinu I ciklusa studija. Procedura opisuje korake i zaduženja na nivo Univerziteta i Fakulteta u svrhu provođenja upisa studenata u I godinu I ciklusa studija.

	PRIRUČNIK KVALITETA	
	Oznaka:	PK
	Vrijedi od:	23-03-2022
	Izdanje:	1
	Stranica:	126 od 90

- Procedura izrade završnog rada na I ciklusu studija (PR-BAS-1)**
 postupkom se definiše redoslijed i način izvođenja, prateća dokumentacija i odgovornost učesnika u procesu vođenja završnih radova studenata na I (prvom) ciklusu studija na Fakultetu zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu. Proceduru primjenjuju svi nastavnici-mentori, članovi komisije za ocjenu uvjeta Studenta i podobnosti teme za izradu završnih/stručnih radova I ciklusa studija, članovi komisije za ocjenu završnih/stručnih radova za I ciklus studija, članovi komisije za odbranu stručnih radova I ciklusa studija i stručne službe Fakulteta. Procedura se primenjuje u procesu obrazovnog rada i odnosi se na organizovanje završnog ispita
- Procedura Vođenje magistarskih radova (PR-MAS-1)** Postupkom se definišu: redoslijed i način izvođenja, prateća dokumentacija i odgovornost učesnika u procesu vođenja završnih radova studenata na II (drugom) ciklusu studija na Fakultetu zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu. Proceduru primjenjuju svi nastavnici-mentori, članovi komisije za odbranu magistarskih/završnih radova II ciklusa studija i stručne službe Fakulteta. Procedura se primenjuje u procesu obrazovnog rada i odnosi se na organizovanje završnog ispita
- Procedura Izrade završnog rada II ciklus studija (PR-MAS-2)**
 postupkom se definiše redoslijed i način izvođenja, prateća dokumentacija i odgovornost učesnika u procesu vođenja završnih radova studenata na II (drugom) ciklusu studija na Fakultetu zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu. Proceduru primjenjuju svi nastavnici-mentori, članovi komisije za ocjenu uvjeta Studenta i podobnosti teme za izradu završnih radova II ciklusa studija, članovi komisije za ocjenu završnih radova za II ciklus studija, članovi komisije za odbranu završnih radova II ciklusa studija i stručne službe Fakulteta. Procedura se primenjuje u procesu obrazovnog rada i odnosi se na organizovanje završnog ispita
- Procedura upisa u II ciklus studij (PR- MAS-3)** je procedura koja definiše korake provođenja prvođenja procedure upisa studenata u I godinu II ciklusa studija. Procedura opisuje korake i zaduženja na nivo Univerziteta i Fakulteta u svrhu provođenja upisa studenata u I godinu II ciklusa studija.
- Procedura pravo izlaska na ispit (PR- BAS-2)** postupkom se definiše redoslijed i način provođenja utvrđivanja prava za izlazak na ispite za studente. Proceduru primjenjuje nastavno osoblje i studenti u cilju ostvarivanja prava na izlazak na ispit.
- Procedura pravdanja izostanaka sa nastave (PR-BAS-7)** postupkom se definiše redoslijed i način provođenja pravdanja izostanaka s nastave.

PRIRUČNIK KVALITETA

Oznaka:	PK
Vrijedi od:	23-03-2022
Izdanje:	1
Stranica:	127 od 90

Proceduru primjenjuje nastavno osoblje i dekan Fakulteta u cilju regulisanja uslova za sticanje potpisa te prava na izlazak na ispit

• **Procedura vođenja evidencije o održanoj nastavi (PR-BAS-3)**

postupkom se definišu postupci u cilju praćenja realizacije nastavnog procesa, utvrđuje se izgled obrazaca za vođenje evidencije održane nastave, ko je obavezan da vodi evidenciju i ko je ovlašten da traži dostavu uredne dokumentacije. Proceduru primjenjuju svi nastavnici i saradnici u nastavi Fakulteta, na svim ciklusima studija i stručne službe Fakulteta. Procedura se primenjuje u procesu obrazovnog rada

• **Procedura izbora stručnih saradnika (PR-ISS)**

Postupkom se definišu: redoslijed i način izbora stručnih saradnika u nastavi - stručnjaka iz prakse u ostvarivanju dijela nastave na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija, u cilju upoznavanja studenata sa određenim naučnim dostignućima, sa primjenom naučnih rezultata u praksi i praktičnim radom i drugim vidovima usavršavanja. Procedura se primjenjuje u okviru nastavnog procesa, te u okviru administrativnih službi koje su u službi organizacije nastavnog procesa. Procedura definiše izbor stručnih saradnika iz nastavnih baza i drugih ustanova sa kojim Fakultet ima saradnju u okviru potreba nastavnog procesa – stručne prakse i praktične nastave u ostvarivanju dijela nastave na nastavnom predmetu studijskog programa na prijedlog predmetnog nastavnika odnosno vijeća studija i vijeća organizacione jedinice. Univerzitet u Sarajevu - Fakultet zdravstvenih studija, s obzirom na raznolikost svog djelovanja, te praktičnu primjenu znanja stečenih na Fakultetu u cilju upoznavanja studenata sa određenim naučnim dostignućima, sa primjenom naučnih i rezultata u praksi i praktičnim radom i drugim vidovima usavršavanja, može angažirati istaknutog naučnog radnika, odnosno stručnjaka iz prakse da učestvuje u ostvarivanju dijela nastave na nastavnom predmetu studijskog programa.

• **Procedura Orijentacija novog nastavnog osoblja (PR-KNO-3)**

Svrha ovog postupka je utvrditi slijed aktivnosti kod definiranja potreba novog nastavnog osoblja za profesionalnu edukaciju. Cilj svakog usavršavanja i dodatnog educiranja nastavnika je podizanje nivoa kvaliteta nastavnog osoblja i nastavnog procesa u cjelini. Orijentacija novog nastavnog osoblja se primjenjuje za svakog novog saradnika bez obzira na o kojem se studiju ili o kojem se predmetu radi, na sve stalno zaposlene nove saradnike (puno radno vrijeme i pola radnog vremena) u akademskim zvanjima asistent i viši asistent

• **Procedura angažman stručnih saradnika (PR-ASS)**

postupkom se definiše redoslijed i način provođenja angažmana stručnjaka iz prakse u ostvarivanju dijela nastave na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu

PRIRUČNIK KVALITETA

Oznaka:	PK
Vrijedi od:	23-03-2022
Izdanje:	1
Stranica:	128 od 90

zdravstvenih studija, u cilju upoznavanja studenata sa određenim naučnim dostignućima, sa primjenom naučnih rezultata u praksi i praktičnim radom i drugim vidovima usavršavanja. Procedura se primjenjuje u okviru nastavnog procesa, te u okviru administrativnih službi koje su u službi organizacije nastavnog procesa. Definiše angažman osoblja nastavnih baza i drugih ustanova sa kojim Fakultet ima saradnju u okviru potreba nastavnog procesa – stručne prakse i praktične nastave u ostvarivanju dijela nastave na nastavnom predmetu studijskog programa na prijedlog predmetnog nastavnika odnosno vijeća studija i vijeća organizacione jedinice

- **Procedura angažman akademskog osoblja sa drugih članica Univerziteta u Sarajevu (PR-AAOUNSA)** postupkom se definiše redoslijed i način provođenja angažmana nastavnika i saradnika u ostvarivanju dijela nastave na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija, u skladu sa nastavnim planom i programom. Procedura se primjenjuje u okviru nastavnog procesa, te u okviru administrativnih službi koje su u službi organizacije nastavnog procesa. Definiše način iniciranja angažmana postupka u cilju dobijanja potrebnih saglasnosti te postupka iz dijela realizacije
- **Procedura za angažman akademskog osoblja sa druge domaće ili inostrane visokoškolske ustanove na Univerzitetu u Sarajevu – Fakultetu zdravstvenih studija (PR-AAODVU)** opisuje način angažmana akademskog osoblja sa druge domaće ili inostrane visokoškolske ustanove u nastavnom procesu na Univerzitetu u Sarajevu – Fakultetu zdravstvenih studija, u slučaju da se nastavna potreba ne može zadovoljiti angažmanom raspoloživog nastavnog kadra unutar Univerziteta u Sarajevu ili izborom u akademsko zvanje u skladu sa Zakonom, kao i regulisanje međusobnih prava i obaveza. Proceduru primjenjuju Rukovodioci studija na Univerzitetu u Sarajevu – Fakultetu zdravstvenih studija i Služba za opće pravne poslove. Procedura opisuje redoslijed radnji koje prethode utvrđivanju potrebe za angažmanom člana akademskog osoblja sa druge domaće ili inostrane visokoškolske ustanove u nastavnom procesu na Univerzitetu u Sarajevu – Fakultetu zdravstvenih studija, dobijanje saglasnosti za angažman, te regulisanje međusobnih prava i obaveza zaključivanjem ugovora o angažmanu.
- **Procedura Izrada konkursa za izbor u akademska zvanja (PR-KNO-4)** procedurom se definiše izbor u akademska zvanja na Univerzitetu u Sarajevu – Fakultetu zdravstvenih studija u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, procedura i redoslijed koraka, rokovi u postupku izbora, obaveze Vijeća Fakulteta, Dekanata, stručne službe i komisije za pripremanje prijedloga za izbor u zvanje, te učesnici i prateća dokumentacija u procesu Izбора akademskog osoblja na Univerzitetu u

	PRIRUČNIK KVALITETA	
	Oznaka:	PK
	Vrijedi od:	23-03-2022
	Izdanje:	1
	Stranica:	129 od 90

Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija. Proceduru primjenjuje administrativno osoblje, članovi komisija uključenih u Izbor nastavnika i saradnika, i stručne službe Fakulteta. Procedura se primjenjuje u administrativnom djelokrugu i organizovanju rada u provođenju izbornih procedura, a u cilju nesmetanog odvijanja osnovne djelatnosti – nastavnog procesa

- **Procedura Zaduženje nastavnog osoblja (PR-BAS-5)** svrha i cilj postupka zaduženja nastavnog osoblja jeste definisati sadržaj i način provođenja osnovnih zadataka i aktivnosti procesa visokog obrazovanja za svakog nastavnika na svakom pojedinom studiju Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija, da bi se postigao visoki nivo kvaliteta nastave, kako sadržajno tako i organizacijski uz poštivanje međunarodnih normi europskog obrazovnog prostora, definiranih Bolonjskom deklaracijom. Ovaj postupak se odnosi na sve aktivnosti nastavnog osoblja koji su vezani radnim obavezama za pojedine predmete UNSA- FZS
- **Procedura Odobrenja stručnog obrazovanja i usavršavanja (PR - OSOU)** omogućuje osoblju Fakulteta obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje za rad u skladu sa važećim Zakonom o radu, važećim Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo, Pravilnikom o radu Univerziteta u Sarajevu, Pravilnikom o službenim putovanjima na Univerzitetu u Sarajevu i drugim aktima, odnosno utvrditi jedinstveni postupak odobravanja i kriterije za odobrenje. Primjenjuje se za sve radnike Fakulteta, bez obzira na postotak radnopravnog angažmana i pripadnost akademskom osoblju ili nenastavnom osoblju. Ovom Procedurom se definiše postupak odobravanja stručnog obrazovanja i usavršavanja, kao i troškovi službenog puta u svrhu prisustva stručnim predavanjima, kursevima, seminarima, radionicama, kongresima, simpozijima, savjetovanjima i drugim oblicima stručnog obrazovanja i usavršavanja, u BiH, izvan mjesta sjedišta visokoškolske ustanove, ili u inostranstvu. Stručno obrazovanje i usavršavanje se provodi na temelju godišnjeg Plana stručnog obrazovanja i usavršavanja koji mora biti usklađen s Finansijskim planom za predmetnu godinu. Plan za svaku kalendarsku godinu donosi Vijeće Fakulteta zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu na prijedlog Dekana Fakulteta. Odluku po pojedinačnom zahtjevu donosi Dekan Fakulteta uz uslov da je u skladu sa Planom stručnog obrazovanja i usavršavanja i da je osigurano nesmetano odvijanje radnih procesa.
- **Procedura Prijema u radni odnos zaposlenika na određeno i neodređeno vrijeme (PR-PZ-1)** se propisuje postupak prijema u radni odnos na određeno i neodređeno vrijeme stručnog, administrativnog i tehničkog osoblja na Univerzitetu u Sarajevu – Fakultetu zdravstvenih

	PRIRUČNIK KVALITETA	
	Oznaka:	PK
	Vrijedi od:	23-03-2022
	Izdanje:	1
	Stranica:	130 od 90

studija, postupak objave javnog oglasa, rokovi, obaveze Komisije za postupak prijema u radni odnos, postupanje po pristiglim prijavama, provođenje provjere znanja i donošenje odluke o prijemu u radni odnos. Ova se procedura primjenjuje na zaposlenike i stručne službe Univerziteta u Sarajevu – Fakulteta zdravstvenih studija, Komisiju za postupak prijema u radni odnos, te sva lica koja učestvuju u provođenju postupka prijema u radni odnos stručnog, administrativnog i tehničkog osoblja

- **Procedura Upravljanje odnosima s javnošću (PR-PR-1)** svrha upravljanja odnosima s javnošću je sistemsko uređenje odnosa i aktivnosti koje ostvaruje Univerziteta u Sarajevu- Fakultet zdravstvenih studija u procesu odnosa s javnošću. Odnosi s javnošću Univerziteta u Sarajevu - Fakultet zdravstvenih studija kontinuirano obezbjeđuje istinite, tačne i pravovremene informacije sveukupnoj javnosti u cilju postizanja transparentnosti, afirmacije i povjerenja. Odnosi s javnošću na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija zahtijevaju profesionalnost, kao i potrebe zauzimanja stabilnog položaja u javnosti i medijima. Odnosi s javnošću na UNSA- FZS obavljaju se kroz sljedeće međusobno povezane sadržaje: odnosi s medijima, interna komunikacija, eksterna komunikacija, odnosi sa kompletnom društvenom zajednicom
- **Procedure Uredništvo časopisa i zbornika (PR-IS-1)** svrha časopisa, Journal of Health sciences (JHSCI) i zbornika je objaviti istraživanja relevantna za područje fizioterapije, laboratorijske tehnologije, radiološke tehnologije, sanitarnog inženjerstva/ zdravlja i ekologije, zdravstvene zaštite i njege, babičarstva/primaljstva, nutricionizma i drugih srodnih područja. Svrha ovog postupka je definiranje aktivnosti, slijeda njihovog izvođenja, zadataka i odgovornosti unutar Redakcije časopisa „Journal of Health Sciences“ Fakulteta zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu, a u cilju uspješnog i djelotvornog rada u navedenoj službi. The Journal of Health Sciences (JHSCI) je internacionalni časopis na engleskom jeziku, koji objavljuje originalne radove iz gore navedenih oblasti. Ova procedura se primjenjuje na nivou Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija uz saradnju sa glavnim urednikom i uredničkim timom.
- **Procedura Interni audit (PR-OK-1)** Ovim se postupkom utvrđuju aktivnosti u vezi planiranja, pripreme i provedbe unutarnjih nezavisnih ocjena (internih audita) sistema upravljanja kvalitetom u okviru Univerziteta u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija kako bi se neovisno utvrdilo da li je sistem upravljanja kvalitetom Fakulteta u skladu sa zahtjevima međunarodne norme na kojima se temelji i zahtjevima koji su utvrđeni od strane Fakulteta, te da li se aktivnosti u

	PRIRUČNIK KVALITETA	
	Oznaka:	PK
	Vrijedi od:	23-03-2022
	Izdanje:	1
	Stranica:	131 od 90

sistemu pravilno provode i da li sistem daje očekivane rezultate. Cilj ovog postupka je da informacije dobivene internim auditima posluže sagledavanju stanja Fakulteta i iznalaženju novih mogućnosti poboljšavanja sistema poslovanja (u područjima edukacije, procesa, dokumentacije). Ovaj se postupak primjenjuje na sve procese i/ili dijelove procesa unutar Univerziteta u Sarajevu – Fakulteta zdravstvenih studija

- **Procedura Popravne i preventivne mjere (PR-OK-2)** svrha ovog postupka je definirati na koji se način utvrđuju, dokumentiraju, provode i nadgledaju popravne i preventivne radnje u skladu s zahtjevima standarda i kriterija Agencije. Cilj ovog postupka je prevencija neusklađenosti, sprječavanja pojavljivanja daljnjih neusklađenosti, ublažavanja posljedica i kontinuiranog poboljšavanja sistema upravljanja kvalitetom. Ovaj postupak se odnosi na popravne i preventivne radnje kad su utvrđene za svaki proces Fakulteta
- **Upravljanje neusklađenom uslugom (PR-OK-3)** svrha ovog postupka je definirati aktivnosti, odgovornosti i ovlasti unutar Fakulteta za: identifikacijom neusklađene usluge, poduzimanjem popravne radnje, te istodobnom odlučivanju o (ne) prihvatljivosti neusklađene usluge, obavještanjem komitenta i opozivom usluge, gdje je to potrebno ponovnom verifikacijom kvalitete usluge. Cilj ovog postupka je da osigurava sistemsko praćenje i analizu odstupanja tokom procesa realizacije usluge u cilju preventivnog djelovanja i uklanjanja mogućih odstupanja. Ovaj se postupak primjenjuje na sve procese i/ili dijelove procesa unutar Fakulteta gdje može doći do pojave neusklađene usluge
- **Procedura Upravljanje dokumentima (PR-OK-4)** ima za cilj da utvrđuje slijed aktivnosti i nadležnosti prilikom izrade, izmjena i oblikovanja dokumentacije kvalitete. Procedura opisuje da svaki zaposleni može predložiti izradu novog ili izmjenu postojećeg dokumenta na način da svoj prijedlog dostavi predstavnik uprave za kvalitet rukovodiocu Odbora za kvalitet (PUK-u) internim protokolom te obavještava zaposlenog o prihvatanju ili neprihvatanju prijedloga za izradu novog ili izmjenu postojećeg dokumenta.
- **Procedura Upravljanje zapisima (PR-OK-5)** svrha ove procedure je definisanje postupaka i odgovornosti za identificiranje, vođenje i čuvanje zapisa. Najvažnije kategorije zapisa su: reklamacije ili primjedbe ili pohvale korisnika usluge, zapisi o osposobljavanju, zapisi o popravnim i preventivnim radnjama, zapisi o internom auditu, upravina ocjena sistema, zapisi o zadovoljstvu dobavljača, protokoli, odluke, rješenja koja moraju biti jasna i nedvosmislena, te se treba znati odgovornost za pojedini zapis kao i mjesto na kojem se on nalazi.

	PRIRUČNIK KVALITETA	
	Oznaka:	PK
	Vrijedi od:	23-03-2022
	Izdanje:	1
	Stranica:	132 od 90

- **Procedura za prijavu korupcije za Univerzitet u Sarajevu - Fakultet zdravstvenih studija (PR-PK)** ova standardna operativna procedura opisuje postupak internog prijavljivanja korupcije na Univerzitetu u Sarajevu – Fakultetu zdravstvenih studija, shodno odredbama Zakona o prevenciji i suzbijanju korupcije u Kantonu Sarajevu („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 35/22) na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija. Proceduru primjenjuju odgovorna lica institucija i lica ovlaštena za prijem i postupanje po prijavama korupcije. Procedura se odnosi na sva lica koja uoče koruptivne radnje na UNSA - FZS u cilju prevencije, suzbijanja korupcije i osiguravanja efektivne, kvalitetne i pravovremene zaštite prijavitelja korupcije
- **Procedura Javna nabavka (PR-RIF-1)** svrha ovog postupka je utvrditi slijed aktivnosti, odgovornosti i zaduženja unutar racionalnog i efikasnog upravljanja i vođenja finansija na Fakultetu. Cilj je ostvarivanje niza privrednih koristi, te određenih društvenih koristi kao što su: unapređenje upravljanja javnim finansijama, poticanje tržišnog natjecanja, smanjenje administrativnog opterećenja, sprječavanje korupcije i kriminala, unapređenje kvaliteta rada. Ovaj se postupak primjenjuje u svim službama Fakulteta
- **Procedura Računovodstveno praćenje ekonomskih aktivnosti (PR-RIF-5)** Svrha ovog postupka je utvrditi slijed aktivnosti, odgovornosti i zaduženja unutar racionalnog i efikasnog računovodstvenog praćenja ekonomskih aktivnosti. Ovaj se postupak primjenjuje u svim administrativnim i nastavnim službama Fakulteta
- **Procedura Realizacija službenih putovanja (PR-RIF-3)** Postupkom se definišu: redoslijed i način sadržaj molbe za odobrenje službenog putovanja, prateću dokumentaciju, odluku, realizaciju, pitanje izvještaja, kao i plaćanje akontacije za službena putovanja ili isplatu po pravdanju i povratku sa službenog putovanja radnika Univerziteta u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija. Ovaj se postupak primjenjuje se za odgovorno lice koje odobrava službeni put, pravnu i službu za računovodstvo i finansije Fakulteta i radnika koji je upućen na službeni put
- **Procedura Rješavanje molbi za povrat sredstava (PR-RSS-1)** postupkom se definiše redoslijed i način izvođenja, prateća dokumentacija i odgovornost učesnika u procesu rješavanja molbi za povrat sredstava na Univerziteta u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija. Primjenjuje se od strane službi koje učestvuju u zaprimanju i kompletiranju molbi – Studentska služba i provjeri uplata i rješavanju molbi – Služba za finansijsko-računovodstvene poslove uz

	PRIRUČNIK KVALITETA	
	Oznaka:	PK
	Vrijedi od:	23-03-2022
	Izdanje:	1
	Stranica:	133 od 90

odobrenje/mišljenje Sekretara Fakulteta i Prodekana za finansije i razvoj

• **Procedura CEEPUS program - Short Terms Student (PR-IO-3B)**

CEEPUS (Central European Exchange Programme for University Studies) je srednjoevropski program za razmjenu studenata i profesora. Ovaj program omogućava mobilnost studenata i univerzitetskih profesora sa osnovnim ciljem unaprijeđenja obrazovanja na univerzitetima. Države - članice CEEPUS-a su: Austrija, Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, BJR Makedonija, Crna Gora, Češka Republika, Hrvatska, Mađarska, Moldavija, Poljska, Rumunija, Slovačka, Srbija, Slovenija. Bosna i Hercegovina je članica CEEPUS programa od 2007. godine. Mobilnost je moguća na izabranoj visokoobrazovnoj instituciji izvan Bosne i Hercegovine. Svake akademske godine raspisuje se poziv za mrežne prijave. Ova procedura se primjenjuje na ljetne škole UNSA – FZS (Short Terms Student) u okviru CEEPUS programa.

• **Izlazna mobilnost osoblja (PR- IO-4)** Mobilnost osoblja odnosi se na boravak akademskog osoblja, naučno i istraživačkog osoblja, i stručnog, administrativno-tehničkog i pomoćno-tehničkog osoblja u radnom odnosu sa punim radnim vremenom na Univerzitetu na instituciji domaćinu, nakon čega se zaposlenik vraća na matičnu instituciju. Vanjski saradnici koji su angažirani temeljem obligacionih ugovora na Univerzitetu i njegovim članicama ne ispunjavaju uvjete za mobilnosti/financijsku pomoć u svrhu boravka na inostranoj visokoškolskoj ustanovi. Proceduru primjenjuju nastavno i nenastavno osoblje na Univerzitetu u Sarajevu-Fakultetu zdravstvenih studija.

• **Izlazna mobilnost studenata (PR-IO-3A)** Postupkom se definišu: redoslijed i način izvođenja, prateća dokumentacija i odgovornost učesnika u procesu mobilnosti studenata na Univerzitet u Sarajevu-Fakultetu zdravstvenih studija. Prema Pravilniku o mobilnosti (Službene novine Kantona Sarajevo, broj 36/22), član 4. mobilnost odlaznih studenata (outgoing mobility) podrazumijeva boravak na nematičnoj instituciji, nakon čega se student vraća na Univerzitet u Sarajevu i dovršava započeti studijski program. Mobilnost studenata uključuje studijski boravak, zimsku/ljetnu školu ili studijsku/stručnu praksu u sklopu prvog, drugog i/ili trećeg ciklusa, kao i integriranog studija i postdokorskog studija/boravka na instituciji domaćinu. Proceduru primjenjuje studenti na Univerzitetu u Sarajevu-Fakultetu zdravstvenih studija.

• **Procedura Dodatak izlazna mobilnost studenta u svrhu unapređenja praktičnih vještina (PR-IC-3A-1)** Cilj izvođenja stručne prakse je sticanje novih i usavršavanje stečenih znanja i praktičnih vještina,

PRIRUČNIK KVALITETA

Oznaka:	PK
Vrijedi od:	23-03-2022
Izdanje:	1
Stranica:	134 od 90

osposobljavanje za samostalan rad i rad u timu, saradnja sa drugim stručnjacima u zdravstvu, kao i upoznavanje kulture drugih naroda. Studentima se omogućuje rad u specijalističkoj klinici (ortopedija, gerijatrija, neurologija, internistički odjel, intenzivna njega, poluintenzivna njega, i sl) sa vrhunskim ljekarima, medicinskim sestrama, fizioterapeutima, logopedima i ostalim osobljem, mogućnost samostalnog rada i rada uz mentore. Postupkom se definišu: redoslijed i način izvođenja, prateća dokumentacija i odgovornost studenata Univerzitet u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija tokom planiranja i provođenja prakse. Proceduru primjenjuju studenti Fakulteta zdravstvenih studija, isključivo Studijskog programa Zdravstvena njega.

- **Ulazna mobilnost osoblja (PR-IO-4A)** Dolazno nastavno osoblje na razmjeni može se definisati kao osoba zaposlena na visokoškolskoj ustanovi u inostranstvu i zainteresovana je za kratko/ograničeno razdoblje poučavanja u inostranstvu (u okviru tekućeg rada na matičnoj ustanovi). Dolazno nastavno osoblje za osposobljavanje može se definisati kao osoba zaposlena na visokoškolskoj ustanovi u inozemstvu koja radi kratko/ograničeno stručno osposobljavanje u inozemstvu (u okviru stalnog rada na matičnoj ustanovi). Proceduru primjenjuju na dolazno nastavno i nenastavno osoblje na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija.
- **Ulazna mobilnost studenata (PR-IO-3)** Mobilnost dolaznih studenata (incoming mobility) podrazumijeva boravak stranih studenata na Univerzitetu u Sarajevu na određeni period u sklopu prvog, drugog i/ili trećeg ciklusa, kao i integriranog studija i postdokorskog studija/boravka i može uključivati studijski boravak, zimsku/ljetnu školu i/ili studijsku/stručnu praksu. Prema Statutu Univerziteta u Sarajevu (br. 0-1093-3-1/18 od 28. 11. 2018.), član 195., stav 2., status gostujućeg studenta može trajati dva uzastupna semestra, sa mogućnošću ponovnog gostovanja u toku studija. Proceduru primjenjuje studenti na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultetu zdravstvenih studija.
- **Procedura Izrade doktorske disertacije prema pravilima studiranja iz 2018. godine (br. 01-1101-79-1/18) (PR-PhD-1)** primjenjuju svi nastavnici-mentori, članovi komisija uključenih u izradu Doktorske disertacije na III ciklusa studija, i stručne službe Fakulteta. Procedura se primjenjuje u procesu obrazovnog rada i odnosi se na organizovanje rada u cilju završetka III ciklusa studija i izrade Doktorske disertacije. Kandidat, upisom stiče status studenta III ciklusa studija. Procedura opisuje redoslijed radnji koje je student dužan proći u postupku sticanja zvanja Doktor zdravstvenih nauka, uz jasno definisane faze izrade i obaveze kako studenta, tako i nastavnog i administrativnog osoblja

PRIRUČNIK KVALITETA

Oznaka:	PK
Vrijedi od:	23-03-2022
Izdanje:	1
Stranica:	135 od 90

Fakulteta koji učestvuju u obrazovnom procesu na ovom ciklusu studija. Procedura, takođe navodi prateću dokumentaciju koja je sastavni dio dosijea kandidata, kao i studentskog portfolija. (Prilog 56).

- **Procedura o angažmanu nastavnika u okviru III ciklus studija/ doktorskog studija (PR-PhD-2)** primjenjuje u okviru nastavnog procesa, te u okviru administrativnih službi koje su u službi organizacije nastavnog procesa. Definiše angažman nastavnika sa drugih ustanova za potrebe naučno istraživačkog rada u cilju ispunjena uslova za provođenje doktorskih disertacija. Angažman se vrši u skladu sa procedurom definisanom Pravilima III ciklusa studija i Nastavnim planom i programom III ciklusa studija, te se odnosi na nastavu i naučno istraživački rad studenata u svrhu izrade doktorske disertacije.
- **Procedura za dostavljanje dokumentacije i protokolisanje na III ciklusu studija prema pravilima studiranja na trećem ciklusu studija iz 2018. godine (br.01-1101-79-1/18) (PR-PhD-3)** primjenjuju svi doktoranti, članovi komisija i mentori, koji su uključeni u izradu Doktorske disertacije na III ciklusa studija, stručne službe Fakulteta, kao i tehnički sekretar Univerziteta u Sarajevu-Fakulteta zdravstvenih studija. Procedura se primjenjuje u procesu obrazovnog rada i odnosi se na organizovanje rada u cilju pripreme materijala za Vijeće III ciklusa i Vijeće Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta zdravstvenih studija, kao i završetka III ciklusa studija i izrade Doktorske disertacije. Procedura opisuje redosljed radnji, broj primjeraka dokumentacije, koje su doktoranti, članovi komisije i mentori dužni proći u postupcima koje prate pravila studiranja, te nastavni plan i program studiranja na III ciklusu studija, uz jasno definisane faze izrade i obaveze kako studenta, tako i nastavnog i administrativnog osoblja Fakulteta koji učestvuju u obrazovnom procesu na navedenom ciklusu studija. Procedura, takođe navodi prateću dokumentaciju koja je sastavni dio dosijea kandidata, kao i studentskog portfolija. (Prilog 58).
- **Procedura sticanja ECTS bodova na osnovu naučnoistraživačkih aktivnosti na iii ciklusu studija/doktorskom studiju prema pravilima studiranja za III ciklus studija iz 2018. Godine (br. 01-1101-79-1/18) (PR-PhD-4)** primjenjuju svi doktoranti u procesu studiranja na III ciklusu studija. Procedura se primjenjuje u procesu naučnoistraživačkog rada i odnosi se na strukturu sticanja ECTS bodova u cilju završetka III ciklusa studija i izrade Doktorske disertacije. Procedura opisuje strukturu sticanja ECTS bodova kroz naučnoistraživačke aktivnosti prema godini studija, koje je doktorant u obavezi ostvariti u postupku sticanja zvanja Doktor zdravstvenih nauka, uz jasno definisane faze realizacije. Procedura i dostavljanje dokaza o ostvarenju navedenih ECTS bodova kroz

	PRIRUČNIK KVALITETA	
	Oznaka:	PK
	Vrijedi od:	23-03-2022
	Izdanje:	1
	Stranica:	136 od 90

naučnoistraživačke aktivnosti podrazumjeva i prateću dokumentaciju koja je sastavni dio dosijea kandidata, kao i studentskog portfolija. (Prilog 59).

- **Procedura za dostavljanje dokumentacije i protokolisanje na III ciklusu studija prema pravilima studiranja na trećem ciklusu studija iz 2010. (br. 0101-38-276/11) (PR-PhD-5)** primjenjuju svi doktoranti, članovi komisija i mentori, koji su uključeni u izradu Doktorske disertacije na III ciklusa studija, stručne službe Fakulteta, kao i tehnički sekretar Univerziteta u Sarajevu-Fakulteta zdravstvenih studija. Procedura se primjenjuje u procesu obrazovnog rada i odnosi se na organizovanje rada u cilju pripreme materijala za Vijeće III ciklusa i Vijeće Univerziteta u Sarajevu-Fakulteta zdravstvenih studija, kao i završetka III ciklusa studija i izrade Doktorske disertacije. Procedura opisuje redosljed radnji, broj primjeraka dokumentacije, koje su doktoranti, članovi komisije i mentori dužni proći u postupcima koje prate pravila studiranja, te nastavni plan i program studiranja na III ciklusu studija, uz jasno definisane faze izrade i obaveze kako studenta, tako i nastavnog i administrativnog osoblja Fakulteta koji učestvuju u obrazovnom procesu na navedenom ciklusu studija. Procedura, također navodi prateću dokumentaciju koja je sastavni dio dosijea kandidata, kao i studentskog portfolija. (Prilog 60.)
- **Procedura izrade doktorske disertacije prema pravilima studiranja iz 2024. godine (PR-PhD-6)** primjenjuju svi nastavnici-mentori, članovi komisija uključenih u izradu Doktorske disertacije na III ciklusa studija, i stručne službe Fakulteta. Procedura se primjenjuje u procesu obrazovnog rada i odnosi se na organizovanje rada u cilju završetka III ciklusa studija i izrade Doktorske disertacije. Kandidat, upisom stiče status studenta III ciklusa studija. Procedura opisuje redosljed radnji koje je student dužan proći u postupku sticanja zvanja Doktor zdravstvenih nauka, uz jasno definisane faze izrade i obaveze kako studenta, tako i nastavnog i administrativnog osoblja Fakulteta koji učestvuju u obrazovnom procesu na ovom ciklusu studija. Procedura, takođe navodi prateću dokumentaciju koja je sastavni dio dosijea kandidata, kao i studentskog portfolija.
- **Procedura za dostavljanje dokumentacije i protokolisanje na III ciklusu studija prema pravilima studiranja na trećem ciklusu studija iz 2024.godine (PR-PhD-7)** Proceduru primjenjuju svi doktoranti, članovi komisija i mentori, koji su uključeni u izradu Doktorske disertacije na III ciklusa studija, za generaciju 2024/2025. godine, stručne službe Fakulteta, kao i tehnički sekretar Univerziteta u Sarajevu-Fakulteta zdravstvenih studija. Procedura se primjenjuje u procesu obrazovnog rada i odnosi se na organizovanje rada u cilju pripreme materijala za Vijeće III ciklusa i Vijeće Univerziteta u Sarajevu-Fakulteta zdravstvenih studija, kao i završetka III ciklusa studija i izrade Doktorske disertacije. Procedura opisuje redosljed radnji, broj primjeraka dokumentacije, koje su

	PRIRUČNIK KVALITETA	
	Oznaka:	PK
	Vrijedi od:	23-03-2022
	Izdanje:	1
	Stranica:	137 od 90

doktoranti, članovi komisije i mentori dužni proći u postupcima koje prate pravila studiranja, te nastavni plan i program studiranja na III ciklusu studija, uz jasno definisane faze izrade i obaveze kako studenta, tako i nastavnog i administrativnog osoblja Fakulteta koji učestvuju u obrazovnom procesu na navedenom ciklusu studija. Procedura, takođe navodi prateću dokumentaciju koja je sastavni dio dosijea kandidata, kao i studentskog portfolija